VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK

VESTNIK

Murska Sobota, 7. oktobra 1993 • Leto XLV • Št. 40 • Cena 80 SIT

Spremembe v telefonskem prometu

S 1. oktobrom je Republika Slovenija končno dobila svojo državno telefonsko kodo. To pomeni, da nam je mednarodna telekomunikacijska zveza odobrila prepoznavno številko 386. Poslej bo vhodna številka za telefonske klice iz tujine v našo državo 386 namesto nekdanje jugoslovanske 38. Če pa bomo hoteli poklicati iz Slovenije v kako drugo državo, moramo na začetku zavrteti 00 (prej 99). S tem so zamenjane tudi številke drugih republik nekdanje Jugoslavije. Ob klicu v Srbijo in Črno goro boste morali najprej zavrteti številko 381, v Hrvaško 385, BiH 387 in v Makedonijo 389. Poleg tega je slovenska koda v telegrafskem prometu odslej 598 namesto 62, v mednarodnem omrežju za prenos podatkov pa 293 namesto 220. Do nekaterih sprememb pa je prišlo tudi v ljubljanski omrežni telefonski skupini 061. Tam so se vse dosedanje naročniške telefonske številke, ki se začenjajo s številko 1, spremenile iz šestmestnih v sedemmestne.

M. JERŠE

...Rad bi spet enkrat stopil v hlev. Prav v tem jesenskem času, ko je modrina v otožnih kravjih očeh toliko otožnejša. V ta lojeni vonj, ki se lovi v prašno pajčevino v kotu, tam ob lesenem jašku, po katerem se meče krma izpod strehe. Spodaj na mestu, kjer se otepa mrva, bi v drobirju, v semenju trav, ki jih je plodil veter, zavohal preteklo poletje. Za hip kot je dolga trzavica na kravji koži, ki se otresa obada, bi se spomnil neke nevihte, pred katero smo hiteli zlagati kopice. Potem bi stopil h kravam. Z roko bi jim šel čez rjavo žemljasto dlako in bil bi zelo prijazen z njimi. Ko bi jim natikal jarem, bi tokrat podstavil roko tako, da bi nanjo zagotovo pribingljala dolga in židka slina iz kravjega gobca. Sploh ga ne bi odrinjal. Potem bi zapregel voz in se počasi vozil med njivami. Med prosom, ki je poleglo rumene glave, kot da bi si želelo ovohati svoje mehko dlakavo vznožje. Prepustil bi se jedkemu vonju zrele repe in bi gledal sito zeleno barvo pozne detelje. Mirno, z očmi nemega veselja bi gledal pajčevino, ki bi se svileno vijugala kar tako, gledal bi osipanje listja z omejka ob cesti in všeč bi mi bile po robeh porjavele koprive ob poti. Na vsak moder cvet cikorije bi obesil pogled in ob spominu na belo cvetje poletja bi se namrdnil, ko bi videl anemični beli cvet rmana. Vozil bi se naokrog tako dolgo, da bi se začel spuščati mrak in bi se začele po gumnih in hlevih prižigati rumene luči. Ko bi se iz pokrajine dolgih senc pripeljal v vas, bi skozi reže neke lope zadišalo po grozdju in od znotraj bi se slišalo veselo zbadanje...«

foto: N. Juhnov

besedilo: Š. Smej

Nerazkrita ruska duša

Ko so v teh dneh oktobrske polne lune potekali moskovski dogodki, smo vsi zelo dobro in kot nemara že dolgo ne slutili, da je Rusija imperij. Vse tisto osvetljeno, kamor so bile zazrte CNN-ove televizijske kamere, pa je govorilo predvsem o nečem drugem. To drugo se je le redko imenovalo in le kdaj pa kdaj pokazalo. Imenovalo se je recimo takrat, ko se je reklo, da se ljudje ne zanimajo za politiko, da Jelcinovih pristašev ni na ulice, in pa predvsem takrat, ko se je omenjalo, da se ne ve, kako se bodo odločile province.

Kaj smo videli? Videli smo ljudi v civilu, ki so znašali na kupe parkovne klopi in izruvane kandelabre, videli smo nekakšne uniformirance na obeh straneh, na eni, za katere se je reklo, da so Jelcinovi, in druge, ki naj bi bili Hasbulatovi in Ruckojevi. Potem smo v rumeno rjavi svetlobi videli, kako se v spodnja okna stavbe, v kateri je televizijska postaja Ostankino, kot z rilcem, ki hoče dvigniti žaluzije, zaganja gobec tovornjaka. V nedeljski večerni zarji so nam za hip pokazali helikopter, ki se je spuščal nad kremeljskimi zidovi, v njem naj bi se Jelcin vračal z dače. V svetlobi zgodnjega dne so nam prikazovali oklepnike, za katere so rekli, da se bližajo Beli hiši. Potem smo videli obstreljevanje, za katerega je nekdo ponesrečeno rekel, da ga zelo spominja na romunske dogodke. Bukareštanske stavbe niso tako velike, kljub Ceausescuvem megalomanstvu. Kajti Rusija je imperij in slika Bele hiše je bolj kot vse druge namigovala na njegovo razsežnost. In na razsežnost in nedoumljivost nečesa drugega. Topovi so streljali kot streljajo drugod, kot na bosanskih gričih na primer ali na mostarskih ulicah. Ranjeni kamermani so se stegovali za kamerami, ki so jim padale iz rok kot kjerkoli, kjer streljajo na novinarje, množica je begala in se suvala kot drugje v mestnih nemirih. Potem smo videli ljudi, ki so z dvignjenimi rokami prihajali iz stavbe in se spuščali po dolgem stopnišču, obdani s špalirjem vojakov. To dolgo in široko stopnišče, tudi to je govorilo o negotovosti izida dogajanj. Spet zaradi imperialnih mer.

Kaj smo slišali? Da sta se Hasbulatov in Ruckoj s pristaši zaprla v stavbo Bele hiše; da je Ruckoj pozval ljudi, naj naskočijo televizijsko postajo in Kremelj; da je Jelcin na svoji dači; da je že Puškin pisal, kako Čečenu ni verjeti, Hasbulatov pa je Čečen; da so prvi napadli pristaši deputatov oziroma komunistov; da je Jelcin predolgo čakal; da se je vojska postavila na stran demokratov, torej na Jelcinovo stran; da se vsa vojska ni postavila na njegovo stran; da je Jelcin imenoval nasprotnike »komunisti in fašisti«; da je Clinton podprl Jelcina; da je Jelcin postavil ultimat deputatom v Beli hiši in odšel iz Moskve; da je obrambni minister prepričeval upornike naj se vdajo; da je 500 mrtvih; da ni 500 mrtvih; da sta se Hasbulatov in Ruckoj predala; da je minister za informiranje prepovedal Pravdo; da se je Jelcin vrnil v Kremeljsko palačo; da je bilo že vseskozi jasno, da se komunisti ne bodo pustili mirno odstraniti z oblasti, ker kdor jo je z nasiljem zavzel, ga je mogoče samo z nasiljem z nje odstraniti.

Vsi namigi in vse imperialne razsežnosti pa so govorile o nečem drugem. O neizmerni negotovosti, kako se bodo zasukali dogodki. Zato ker se ruska duša ne meri in ne prepoznava po vidnih in slišnih dejstvih, ne ravna se po organiziranih projekcijah. To, kako je kolebala ta duša, se je razkrivalo skozi navidez obrobno vprašanje! Kako se bodo odločile province? Razsežnost imperija, ki ima province je tukaj samo zunanja slika duše. Province so drugo ime za nerazkrite strani duše. Bistveno vprašanje, ki ga nihče ni izrekel na glas, se je glasilo: kako globoko se je zalezel komunizem v rusko dušo? Tega za zdaj, kljub takemu izidu dogodkov še ne vemo. Kajti ljudem se tokrat preprosto ni dalo. Ni se jim dalo stopiti ne na eno in ne na drugo stran. Zato še vedno ne vemo nič o ruski prihodnosti.

ŠTEFAN SMEJ

ELEKTROTEHNA SET

Murska Sobota, Slovenska 27 in 35
telefon: 21 146 in 21 213

NAGRADNO ŽREBANJE ZA KUPCE V OKTOBRU

ČAKAJO VAS LEPE NAGRADE

Izid žrebanja bo objavljen 4. novembra v Vestniku in Murskem valu

Vse poti vodijo v Potrošnik

Ozimnica v mesecu OKTOBRU

VELIKA IZBIRA RAZLIČNIH PAKETOV OZIMNICE
kumarice, paprike, rdeča pesa, mešana solata, feferoni, kislo zelje, repa, šampinjoni, olive, gorčica, kompoti, marmelade, džemi, ajvar, grah, koruza in stročji fižol

prosena in ajdova kaša MLINOPEK

SVEŽA OZIMNICA
jabolka, krompir, zelje, korenje, česen in čebula

v prodajalnah

HORTUS Potrošnik

Obvestila o certifikatih

V torek so šla na pošto prva obvestila o odprtju računa lastniškega certifikata občanov pri podružnicah SDK-ja s priloženim pismom predsednika vlade dr.Janeza Drnovška in navodili, kako uporabiti lastniški certifikat. Kot poročajo agencije, bodo iz celjskega Cetisa, ki tiska obvestila, poslali dnevno od 80.000 do 100.000 tisoč obvestil. V poštne centre pa so že poslali milijon lastninskih nakaznic. Prejmniki lastniških certifikatov jih bodo potrebovali, ko se bodo odločali, kateremu podjetju ali investicijski družbi bodo nakazali vrednost svojega certifikata. Nakaznica stane 150 tolarjev. (jv)

SALON POHIŠTVA INTERDOM
VELIKA IZBIRA POHIŠTVA
SALON POHIŠTVA, MARIBOR
(Tržaška 65, VEGROS SHOPPING CENTER)
SALON KNINJ, MARIBOR
Ruška 104, tel. (062) 102 618

TRGOVINA BALAŽIC
ČRENŠOVCI, tel.: 70 796
UGODNO: ● ženski, moški in otroški čevlji ● športna obutev ● tekstil

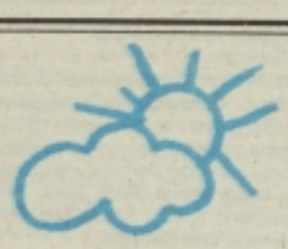

VREME

Ob koncu tedna bo v glavnem suho, v soboto so možne manjše padavine.

Vestnikov koledar

7. oktober, četrtek, Marko

8. oktober, petek, Benedikta

9. oktober, sobota, Janez

10. oktober, nedelja, Danilo

11. oktober, ponedeljek, Emilijan

12. oktober, torek, Maks

13. oktober, sreda, Edvard

Pregovor

V oktobru burja, mraz – januarja sončen čas.

PO SLOVENIJI

LJUBLJANA – Na zasedanju državnega zbora so poslanci sprejeli številna dopolnila k predlogu zakona o visokem šolstvu. Poslanci so sprejeli tudi predlog zakona o urejanju naselij in drugih posegih v prostor. Veliko časa so namenili pretresanju besedila predloga zakona o družbi za graditev avtomobilskih cest.

LJUBLJANA – Slovenska vlada je obravnavala več predlogov različnih zakonov. Med najpomembnejšimi so zakoni o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, investicijskih skladih in družbah za upravljanje ter trgu vrednostnih papirjev. Vlada je obravnavala tudi spremembi uredbe o pripravi programskega preoblikovanja in o izvedbi načinov lastninskega preoblikovanja podjetij.

LJUBLJANA – Med obiskom v Sloveniji je predsednik Panevropskega gibanja Otto von Habsburg povedal, da možnosti naše države za vstop v Evropsko skupnost tačas niso slabe ter da je pomembno že to, da nas imajo v Evropi za resnega prihodnjega člana te skupnosti. Dejal je še, da ima Slovenija ključen položaj pri povezavi s Srednjo Evropo.

LJUBLJANA – Končala se je življenjska pot pesnika, dramatika, pripovednika, prevajalca in kritika Mateja Bora. Rodil se je leta 1913, leta 1937 pa je v Ljubljani diplomiral iz slavistike. Trikrat je dobil Prešernovo nagrado in več drugih priznanj in nagrad. Od leta 1956 je bil redni član SAZU.

KOČEVJE – V Šeškovem domu je bila osrednja slovesnost ob 50. obletnici Kočevskega zbora. Proslave so se med drugimi udeležili tudi predsednik republike Milan Kučan, predsednik državnega zbora Herman Rigelnik, predsednik državnega sveta dr. Ivan Kristan, člani vlade ter mnogi poslanci in svetniki. Udeležencem je spregovoril kočevski župan Mihael Petrovič, slavnostna govornika pa sta bila predsednik državnega zbora Republike Slovenije Herman Rigelnik in delovni predsednik Kočevskega zbora Bogdan Osolnik.

KOBARID – Tu je bila osrednja slovesnost ob 50. obletnici Kobariške republike. Ta je nastala po kapitulaciji Italije septembra leta 1943. Kobariška republika je obstajala do novembra leta 1943, ko so nemške enote zasedle ta del Primorske. Glavni govornik na proslavi je bil pesnik in akademik Ciril Zlobec.

PO SVETU

SARAJEVO – Odločitev parlamenta BiH, da bo ženevski mirovni načrt sprejel le, če se bodo Srbi umaknili z dela zasedenih ozemelj, močno odmeva v mednarodni skupnosti. V ženevskih diplomatskih krogih so precej razočarani zaradi takšne odločitve. Ameriški predsednik Clinton pa je dejal, da utegne biti cena takšne odločitve precej visoka.

BOMBAJ – Indijsko podcelino je prizadel hud potres, v katerem je umrlo najmanj 30 tisoč ljudi, dokončno število žrtev še ni znano, brez strehe nad glavo pa je ostalo blizu 150 tisoč ljudi. Najhuje je v mestih Umbarga in Kilari, približno 450 kilometrov vzhodno od Bombaja, saj sta obe povsem uničeni. Seizmologi so sporočili, da je bil ta potres najmočnejši v zadnjih 50 letih in da so tako močni potresi za ta del Indije nenavadni.

WASHINGTON – Premier dr. Janez Drnovšek se je med enotedenskim obiskom v ZDA po dveh srečanjih s predsednikom Clintonom sešel tudi s podpredsednikom Gorom. Sogovorniku je izrazil interes Slovenije za krepitev odnosov z ZDA na vseh področjih in ga zaprosil za podporo Washingtona pri vključevanju Slovenije v mednarodne varnostne povezave tudi v prihodnje.

WASHINGTON – Varnostni svet OZN je namesto za šest mesecev, kot je bilo predvideno, mirovnim silam na Hrvaškem podaljšal mandat le za 3 dni. Medtem pa je zveza Nato ponudila svoja vojaška letala za zaščito mirovnih sil na Hrvaškem. Tuji diplomati se namreč bojijo, da bi katera od sprtih strani med obnovljenimi spopadi napadla tudi modre čelade.

NEUM – Parlament samozvane Herceg-Bosne je sklenil, da bodo hrvaški pogajalci, če drugi dve strani ne bosta sprejeli mirovnega načrta do 15. oktobra, preklicali vse ozemeljske koncesije, ki so jih ponudili Srbom in Muslimanom. Po mnenju tega parlamenta to pomeni pravico do celotnega svobodnega in okupiranega hrvaškega ozemlja ter vrnitev vseh pregnancev.

TBILISI – Gruzinski predsednik Eduard Ševardnadze je potrdil novico, da so privrženci nekdanjega predsednika Gruzije Hamsahurdije zavzeli pristanišče Poti. Gruzinski predsednik je za zavzetje mesta Poti obtožil iste sile kot za zavzetje Suhumija. Po njegovem mnenju so pri zavzetju omenjenih abhaških mest sodelovali tudi Rusi, Čečeni in pripadniki drugih narodnosti na Kavkazu.

MOSKVA – Svetovna javnost z zaskrbljenostjo spremlja dogodke v Rusiji. Privrženci konservativnih sil so zasedli TV postajo Skupnosti neodvisnih držav in zgradbo moskovskih mestnih oblasti. Predsednik Boris Jelcin je razglasil izredno stanje, vlada pa je zaradi razmer v državi zagrozila z uporabo sile.

VELIKA KLADUŠA – Napetost v zahodni Bosni, kjer je Fikret Abdić ustanovil avtonomno pokrajino, se stopnjuje. Abdićevi pristaši so streljali na pripadnike vojske BiH, zveste predsedniku Izetbegoviću, ki je Fikreta Abdića označil za izdajalca. Iz zahodne Bosne pa poročajo o podpori muslimanskega prebivalstva Fikretu Abdiću. Na njegovo stran naj bi stopila tudi skupina diverzantskih enot 5. korpusa vojske BiH.

VESTNIK

Izdaja Podjetje za informiranje Murska Sobota

Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šömen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 33-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za III. trimesečje 1993 je 1.050.00 SIT, celoletna naročnina 3.800 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.

Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

Muslimani iz Bosne vendarle izginjajo

Bošnjak – nova beseda iz starega slovarja

Po letu in pol neenakopravnega boja so bosanski Muslimani dokazali, da ne bodo izginili, da so se obenem odrekli vsiljenega imena za svojo nacijo in prevzeli svoj stari naziv.

Med vestmi, ki se še naprej, tudi potem ko je minilo poldrugo leto od agresije na Bosno in Hercegovino, težko prebijajo iz obkoljenega Sarajeva, ustvarja ena od njih v teh dneh še večjo zmedo v popolnoma zapletenem položaju reševanja balkanskega kaosa. To je preimenovanje Muslimanov v Bošnjake. Agencije o tem poročajo na svoj način – skopo in površno – to pa prinaša v zapleteni bosanski vozel še več senzacionalizma.

V bistvu pa se ni zgodilo nič novega, to samo potrjuje, da se je o Bosni pred to vojno v Evropi premalo vedelo, pa tudi v preostalih delih nekdanje Jugoslavije, saj so tudi časopisni analitiki v Sloveniji presenečeni zaradi uporabe izraza Bošnjak.

Zgodilo se ni nič novega, saj je v bistvu ta izraz star toliko kot Bosna, katere državnost sega več kot 800 let nazaj. Do zmede pa prihaja zato, ker je ta izraz anatemiran še v začetku tega stoletja in ker je izginil iz javne uporabe. Tako je razumljivo, da se je tudi v slovenski javnosti doslej govorilo o treh konstitutivnih narodih sodobne Bosne in Hercegovine – Muslimanih, Srbih in Hrvatih. To da so oni pravzaprav Bosanci muslimanske, pravoslavne in katoliške vere, o tem se ni smelo govoriti, to je bila politično prepovedana tema ne samo v Bosni in Hercegovini. Tako je politična propaganda dosegla, da je ta naziv šel v pozabo. In to celo med bosanskimi Muslimani. Prišlo je celo tako daleč, da je iz sodobnega jezika izginil izraz BOŠNJAK, s tem pa tudi pridevnik BOŠNJAŠKI, tako da sta ti dve besedi postali anahronizem v primerjavi z novonastalimi izrazi BOSANEC in BOSANSKI. Z razpadom Jugoslavije in demokratizacijo (ki je bila v BiH v primerjavi s Slovenijo samo tako imenovana demokracija) se je v Bosni pojavilo bošnjaško gibanje, toda bilo je premalo časa, da bi se ta izraz spet udomačil.

Razumljivo je, da so v zadnjem obdobju bosanski Muslimani spet aktualizirali to vprašanje. Tudi sam potek vojne je pokazal, da so se pravoslavni Bosanci in Bosanci katoliki skoraj popolnoma nacionalno identificirali s svojima verskima maticama v Srbiji in na Hrvaškem, medtem ko so Bosanci muslimanske veroizpovedi vojno dočakali z nacionalnim imenom, ki je bilo identično z religioznimi Muslimani. V takšnem položaju pa se pravzaprav ni znašel noben narod na svetu. Uradno se je vse skupaj zgodilo leta 1971 ob popisu prebivalstva, medtem ko se je to v praksi začelo uporabljati že konec šestdesetih let. To je bilo takrat ocenjeno kot veliki dosežek komunističnega sistema, saj je bil tudi Muslimanom priznan status naroda.

Vse dotlej se je namreč dogajalo, da se približno 2 milijona ljudi ni nacionalno opredeljevalo, in tako je bila civilizacijska sramota tedanjega komunističnega režima v Jugoslaviji prikrita s KUKAVIČJIM JAJCEM »velikodušnega priznanja naroda«, poistovetenjem religioznega in nacionalnega imena. Obenem pa je ostalo v glavnem le pri formalnem priznanju. Tako priznani Muslimani so ostali kot edini v Evropi brez nacionalne institucije, obenem pa so poznavanje njihove zgodovine na bosanskih tleh, njihove kulture in nasploh umetnosti, njihovega jezika in vsega drugega, ki definira neko nacijo, ostali le predmet ozke strokovne obravnave. In tako se je tudi zgodilo, da so oni edini, ki so na tleh nekdanje Jugoslavije verjeli v idejo o bratstvu in enotnosti, in da zaradi opranih možganov o nacionalni samozavesti največ plačajo v tej vojni.

Vrnitev bosanskih Muslimanov k njihovemu resničnemu imenu Bošnjaki zato pomeni nadaljnjo eksistenco na lastnih koreninah, ob upoštevanju njihovih posebnosti in obenem koreninjenosti v evropski [illegible] in tradicijo. Na tem se gradi tudi miselnost o obstoju Bosne v prihodnosti, saj omogoča imeni Bošnjak in Bosanec enakopravno zavetje Bosne tudi vsem tistim, ki sicer ne pripadajo muslimanski veri in kulturi, obenem pa se nikoli niso imeli za nič drugega kot BOSANCE.

Isnam Ta[illegible]

Svetovni »kafetarji in kafetarice«

Opojnemu spoju vonja, okusa in učinka črnih, običajno zmletih zrnc kave nekateri pripisujejo naravnost čudodelne lastnosti. Brez kave zjutraj ni preživetja, pravijo mnogi, pa tudi, da se ji ni mogoče odreči med opoldanskim klepetom ter je brez nje skoraj nemogoč konec napornega delovnega dne.

Navado pitja kave naj bi v naše kraje prinesli Turki na svojih osvajanjih po Evropi. Po napornem ropanju, posiljevanju in nabadanju »nevernih« krščanski glav na lesene kole se je vrlim turškim vojščakom seveda še kako prilegla skodelica kave. Ob zadnjem obleganju Dunaja konec 17. stoletja so opojne vonjave sveže kave iz turških šotorov prihajale tudi do okopov pogumnih branilcev cesarskega Dunaja. Habsburški potomci branilcev turške nevarnosti so potem predvsem v 19. stoletju ustvarili pojem »dunajske kavarne«, ki se je v tej srednjeevropski prestolnici razvil v atrakcijo par excellance. Pitje kave je dobilo prav na Dunaju nešteto svetišč, kjer se danes zbirajo vsi sloji prebivalstva. Najpogosteje lahko v njih srečate umetnike, študente in upokojence, ki potrebujejo za svoje delo posebno razpoloženje in najdejo za takšna opravila tudi največ časa.

Poraba enega od mnogih – legalnih – opojnih sredstev je po rezultatih nemškega Združenja za kavo v državah na različnih geografskih ožinah pač različna. Čeprav naj bi – kot rečeno – običaj pitja kave prihajal z juga in naj bi ga v Evropo prinesli predvsem Turki, pa je bila poraba na prebivalca leta 1992 na severu Evrope večja, kot je bilo to na njenem jugu. Ali obstaja torej korelacija med porabo kave na prebivalca neke dežele in številom sončnih dni v tej deželi?! Po podatkih nemške raziskave bi se lahko s takšno trditvijo celo strinjali.

Edino odstopanje, ki bremeni našo tezo, pa je razložljivo predvsem po etnološkohistorični plati; Angleži imajo že od nekdaj rajši čaj...

TABELA: Poraba surove kave v letu 1992 na prebivalca v nekaterih državah

Finska	11,8
Norveška	10,4
Švedska	9,9
Avstrija	8,7
Švica	8,5
Nemčija	7,6
Francija	5,9
Italija	4,3
Španija	3,9
Velika Britanija	2,6
Grčija	1,9

Vir: Kaffee-Verband Deutschlands

ANDREJ HORVAT

Iz Zagreba piše

Čigav je babo Abdić?

Nepoznavalce razmer onstran nove civilizacijske meje med rimsko in bizantinsko Evropo, kot jo je v znanem eseju o Srednji Evropi predstavil Milan Kundera, je udar Fikreta Abdića z ustanovitvijo že četrte državice iz razpadle BiH bolj neugodno presenetil kot nastanek in razvoj hrvaško-muslimanske vojne. Toda še preden se je vojna v BiH začela, sem slutil, da bo ob določenem trenutku Fikret Abdić postal eden glavnih kuharjev bosansko-hercegovske tragedije. Morda pa bi bilo drugače, če bi bil na Izetbegovićevem mestu pred vojno prav babo Cazinske krajine, kot kliče očeta kladuškega Agrokomerca kakih 150.000 Krajišnikov. Zaradi bližine Zagreba – Velika Kladuša je od glavnega mesta Hrvaške oddaljena 100 kilometrov – sem se moral ob izbruhu afere Agrokomerc avgusta 1987 odpovedati letnemu dopustu. Pozneje sem poročal tudi s procesa proti Abdiću, ki so ga pripravili na tedanjem okrožnem sodišču v Bihaću.

Tako sem Abdića in njegov štab pravzaprav spoznal do potankosti. Pri tem spoznavanju in razvozlavanju menične afere, v kateri je bil Abdić v bistvu žrtev velikosrbskega obračuna z bratoma Pozderac, predvsem s Hamdijo, ki je na nekdanji zvezni ravni vodil komisijo za spremembo ustave za večjo avtonomijo nekdanjih jugoslovanskih republik, me je ob koncu afere presenetil predvsem poskus nekakšnega trgovanja z nacionalnimi interesi Muslimanov iz Cazinske krajine. Abdićevi sodelavci so prek mene skušali navezati stike s tedanjim slovenskim državnim vodstvom, da bi si – vsaj tako so trdili – Slovenija v tej pokrajini, ki jo je z meniško afero najbolj oškodovala, zagotovila svoj vpliv in dobila nekakšno zagotovilo, da bi BiH vstopila v konfederacijo s Slovenijo in po padcu tedanjega komunističnega režima na Hrvaškem še z našo južno sosedo. Ker nisem imel nikakršnih zvez z oblastjo, so se potem Kladušani sami odpravili na romanje v Ljubljano, a je očitno ostalo samo pri tem. Bržkone zaradi svojevrstnih kladuških pritiskov, češ da bodo drugače sprejeli Miloševičevo ponudbo, ki se je prek svojih ljudi tudi bojeval za pridobitev Abdića, katerega je ob izpustitvi iz zapora jeseni 1989 dobesedno nosilo na ramenih od Bihaća do njegovega doma v Kladuši 100.000 parov rok.

Ekonomski svetovalec Abdićevih odvetnikov na bihaškem procesu je bil zagrebški ekonomist dr. Hrvoje Čošić, ki je mimogrede izračunal, da je afera Agrokomerc prizadejala Cazinski krajini neverjetno škodo, težko 4 milijarde 593 milijonov dolarjev. Ob takih številkah se kolikor toliko normalnemu človeku zavrti v glavi, zato jih tudi ne nameravam posebej razčlenjevati. V primeru, ki ga obravnavamo, nas zanima politična vloga dr. Čošića, tesnega sodelavca hrvaškega predsednika dr. Franja Tuđmana, ki je tedaj zares nekolikanj otoplil srbski vpliv na Abdića in ga tako rekoč pripravil, da vstopi v Izetbegovićevo SDA in v prihodnje državno vodstvo BiH. Tako se je tudi zgodilo in Fikret Abdić je dobil na prvih večstrankarskih volitvah v BiH med vsemi kandidati Stranke demokratske akcije največ glasov. Potem pa o njem do začetka vojne ni bilo slišati kaj dosti. Po Abdićevi avanturi v Bijeljini, kjer se je po srbskem pokolu muslimanskega življa fotografiral celo z zloglasnim Arkanom, smo že pomislili, da bo poslej Abdić plesal samo srbsko kolo. Ko pa je pred enim letom izbruhnila muslimansko-hrvaška vojna, pa se je Abdić začel pojavljati kot Tuđmanov joker v bosansko-hercegovski partiji pokra. Z njim so hrvaški politiki nameravali zrušiti Izetbegovića, vendar pa je z vsemi žavbami namazani Abdić to ponudbo zavrnil in skoval načrt, kako bi drugače in učinkoviteje oslabil Izetbegovićevo državo.

Zategadelj ni naključje, da sta razglasitev Abdićeve »državice« med prvimi pozdravila Radovan Karadžić in Mate Boban, češ da je to v srbskem in hrvaškem interesu pri delitvi BiH. Abdić se namreč zaveda, da je z vseh strani obkrožen s srbskimi deželami, zato je vseskozi doslej spretno krmaril med Scilo in Karibdo Cazinske krajine. In zato tudi danes ni mogoče, ne glede na to, reči, čigav je pravzaprav Abdić, ne glede na to, kako se bo iztekla nova vojna med Muslimani.

Konec koncev se lahko tudi vprašamo, čigavi so bosansko-hercegovski Muslimani. Enega od možnih odgovorov je dal v neki televizijski anketi pred dvaindvajsetimi leti sarajevski filozof dr. Esad Ćimić, češ da si je v mladosti opredelil za Hrvata, njegov brat pa za Srba. Abdićev problem pa je nemara v tem, da je po potrebi tako Srb kot Hrvat v času in prostoru, ko vsaj tisti del muslimanskega kolektiva, ki pripada večinskemu Izetbegovićevemu vplivu, čuti, da so jih izigrali tako Srbi kot Hrvati in zato iščejo korenine zunaj Evrope v islamskem svetu, za katerega pa je Fikret Abdić izdajalec njihovih, muslimanskih interesov. Zares je veliko vprašanje, ali bo to oviro Fikret Abdić sposoben preskočiti?

PETER POTOČNIK

Ivan Hanc, direktor Avtobusnega podjetja in Linije, o svojih sposobnostih ali, kot trdijo kriminalisti, zlorabi položaja

Je LINIJA na liniji?

Ivan Hanc je resda direktor dveh podjetij – Avtobusnega prometa, v katerem je največ zaposlenih, in Linije, ki obrača največ denarja. Podjetje je prav tako v revizijskem postopku, pred kratkim pa so svojo ovadbo podali tudi kriminalisti oddelka za gospodarsko kriminaliteto UNZ Murska Sobota. Toda dvojni direktor vztrajno ponavlja: »Nisem ničesar kriv, vse smo sprejemali s soglasjem upravnega odbora in skupščine, še prej delavskega sveta, odgovoren sem le kot odgovorna oseba, pobude pa so prihajale tudi od drugih. Ali je kaznivo dobro poslovati in preskrbeti ljudem delo.« V Liniji je le 6 ali 7 zaposlenih, zato lahko domnevamo, da rabi Avtobusnemu prometu bolj za pranje denarja oziroma lažje izvajanje finančnih transakcij. Kakor trdi Hanc, je osnovna dejavnost Avtobusnega prometa še vedno prevažanje potnikov, poleg tega pa se ukvarjajo še s prodajo avtomobilov in rezervnih delov, servisiranjem, avtošolo, turizmom in gostinstvom (Linija).

Lani spomladi nam o Liniji še niste hoteli nič povedati, kaj pa danes?

»Linija je družba z omejeno odgovornostjo v zasebni lasti večine delavcev Avtobusnega prometa, velike večine delavcev.«

Vi ste solastnik z največjim deležem...

»Pa ne z bistveno največjim, za neko malenkost večjim.«

V zasebnem podjetju Linija je osumljeni H.I. direktor in družbenik z največjim lastniškim deležem – tako so zapisali kriminalisti!

»Če je ta največji zaradi tega, ker imam pač zelo dolg delovni staž in je to bil eden od pomembnih kriterijev...«

V ovadbi so naštete razne transakcije denarja, škodljive pogodbe, v glavnem pa slabitev družbenega in krepitev zasebnega kapitala?

»Glede tega bi jaz dejal samo to, da smo trdno prepričani, jaz osebno in še kdo v tem podjetju, da nismo storili ničesar nezakonitega, da smo delali stvari strogo pravično in da mislimo vztrajati pri tem v vseh teh dejanjih, ki so bila storjena.«

To bo razsodilo sodišče; zanima me položaj delavcev, ki se ukvarjajo s prevozno dejavnostjo, in nasploh usoda Avtobusnega prometa. Bo to še naprej vaša dejavnost ali pa se boste povsem usmerili v prodajo avtomobilov in druge dejavnosti?

»Nikdar ni nikoli nikomur padlo na um, da bi bila usoda Avtobusnega prometa vprašljiva, vendar smo mi pred podobnim kot ves avtobusni promet Slovenije, da se moramo [illegible]evati. Mi se celo bistveno počasneje zmanjšujemo kot drugi prevozniki in uvajanje obstranskih dejavnosti je bilo izključno iskanje dela za delavce, alternativnih programov, na osnovi katerih smo uspeli tudi zaposliti kar precej delavcev, sicer bi jim lahko grozilo odpuščanje. To je torej naša metoda iskanja rešitev: namesto poslati delavce na cesto, jim najti neke druge zaposlitve v dejavnostih, ki so za nas nekako komparativne.«

V kakšnem položaju pa so danes šoferji, tisti klasični, na avtobusih – ti se verjetno čutijo najbolj zapostavljene?

»Glede česa naj bi se čutili zapostavljene? V primerjavi v okviru panoge smo po neto osebnem dohodku na delavca v podjetju na kakem tretjem do petem mestu. Pri netu OD na voznika pa smo na prvem mestu. Vemo seveda, da v Nemčiji vozniki več zaslužijo...«

Torej nimajo razloga za nezadovoljstvo?

»Razlog za nezadovoljstvo imamo vsi državljani Slovenije, ker nam standard pada. Mislim pa, da je to relativno, ker je boljše imeti redno vsak mesec plačo – mi še niti dneva nismo kasnili s to plačo – ki je v okviru te panoge na prvem mestu.«

Ste torej uspešno podjetje, zakaj torej revizija in ovadba UNZ?

»Ni bistveno to, mislim, da imajo vsi, ki so vzeli nedolžno družbeno premoženje, revizije in da večino od teh skušajo narediti za oškodovalce družbenega premoženja... to so pač take politične razmere. Jaz se spomnim pred dvema letoma in malo več, ko so na seminarjih in podobno prav navijali za iskanje titularjev, za iskanje lastnikov čim prej, ker da to pomeni neki nov vzgon za firme, sindikati so vedno poudarjali stališče, da morajo imeti delavci čim več od teh firm, v katerih so dolga leta delali, itd. Mi smo v bistvu skušali v tem procesu storiti samo to, za kar se je takrat navijalo.

Stališča proti temu lastninjenju niso tako stara, to se je zdaj začelo. Vprašanje je, kako bomo čez dve leti gledali na te zadeve, kdo ima prav. Mi trdimo, da imamo prav... še vedno. Predvsem je pravično, da smo poskušali, da imajo od tega nekaj delavci firme.«

Čeprav imamo večkrat priložnost slišati takšne in drugačne pripombe zaposlenih na Avtobusnem prometu, pa nobeden od njih ni hotel komentirati zadnjih dogodkov in ovadbe UNZ. Očitno imajo od poslov LINIJE in Avtobusnega prometa koristi vsi, največje pa tisti, ki imajo največji lastninski delež.

So bili torej vsi vaši ukrepi pravilni?

»Zdi se mi prav glede na namen...«

Kakšen je namen?

»Namen privatizacija je v prid delavcem, čim več v korist delavcev, vendar zakonito, ne na nezakonit način. Nisem počel ničesar, kar ne bi bilo pokrito s sklepi upravnega odbora in skupščine, v začetnih fazah pa še delavskega sveta.

Vse odločitve so v skladu s soglasnimi sklepi upravnega odbora, v katerem so tudi predstavniki delavcev; naš upravni odbor je pretežno iz delavcev, ne pa iz menedžerjev. Vsi delavci so individualno te pogodbe o ustanovitvi družbe podpisali, ne more biti zdaj kdo izrecno kriv. Kot odgovorna oseba da. Prav tako si ne morem šteti v prid, da bi bil izključni pobudnik.«

BERNARDA B.PEČEK

Sumljivo lastninjenje

Kriminalisti Uprave za notranje zadeve v Murski Soboti so temeljnemu javnemu tožilstvu ovadili odgovorno osebo Avtobusnega prometa Murska Sobota I. H. Osumili so ga kaznivega dejanja zlorabe položaja in sklenitve škodljive pogodbe. S tem naj bi pridobil sebi in 280 delavcem Avtobusnega prometa Murska Sobota protipravno premoženjsko korist v obliki lastniških deležev v podjetju na račun odkupa z lažnimi jubilejnimi nagradami in regresom. Tako naj bi odredil neupravičeno izplačilo 3 milijone tolarjev jubilejnih nagrad in za 1,67 milijona tolarjev regresa za redni letni dopust. S tem denarjem so nato delavci odkupili sorazmerne deleže v podjetju. Po zakonu pa delavci do tega izplačila niso imeli več pravice, saj so si jubilejne nagrade in regrese že izplačali. Pri tem je I. H. odredil odkup družabniških deležev zaposlenih v Avtobusnem prometu Murska Sobota po precej višji ceni, kot je bilo določeno s pogodbo, ki jo je sam podpisal.

In da bo mera polna, se je večina omenjenega denarja kasneje prenesla v zasebno podjetje Linija, d.o.o., ki ga je sicer ustanovilo 211 delavcev Avtobusnega prometa Murska Sobota, kjer pa je direktor prav tako I. H. Ta je dovolil prenos in kasnejši odkup rezervnih delov, in sicer kot brezobrestni predujem. Po takšni »lastninski logiki« je I. H. sklenil tudi škodljivo pogodbo, s katero je vodjo finančno-računovodske službe F. D. pooblastil, da je v imenu Avtobusnega podjetja Murska Sobota s firmo Linija, ki jo je zastopal I. H., sklenil posojilno pogodbo v višini 18,5 milijona tolarjev. Ker posojila od nakazila do zapadlosti prve anuitete niso revalorizirali, je zasebno podjetje Linija pridobilo skoraj šest milijonov tolarjev. In to poceni posojilo je Linija pozneje spremenila v lastninski delež v družbenem Avtobusnem prometu Murska Sobota. Tako je precejšen del družbenega kapitala AP prešel v zasebne roke. O tem priča tudi naslednji podatek: aprila 1991 je znašalo razmerje med družbenim in zasebnim kapitalom 90,24 odstotka proti 9,76 odstotka v korist družbenega premoženja, junija 1992 pa je bilo že 52,69 odstotka Avtobusnega prometa Murska Sobota v zasebnih rokah.

MILAN JERŠE

Pred posveti o lokalni samoupravi

Kompromis med stroko in politiko

V oktobru bodo v slovenskih občinah številni posveti o lokalni samoupravi. Mnogokje menijo, da je prav zakon o lokalni samoupravi najpomembnejši zakon, s katerim z vidika političnega sistema usklajujemo zakonodajo z ustavo Republike Slovenije. Ker gre pri sprejemanju zakona o lokalni samoupravi za velike spremembe v organiziranosti občin, bo treba temu aktualnemu vprašanju nameniti osrednjo pozornost. Zadnjo besedo pa bodo seveda izrekli občani na referendumih.

Med najbolj občutljive zakone v okviru lokalne samouprave sodi vsekakor zakon o upravnih okrajih. Neredko se zdi nesprejemljiva zahteva iz osnutka zakona o upravi, da s 1. januarjem prihodnje leto državna uprava že začne delovati po novem. Kot je namreč zapisano v gradivu za posvetovanja v občinah, je določitev datuma za državni prevzem vseh pristojnosti nedopustno prehitevanje, saj je v tem okviru nadaljnja razprava o zakonu o lokalni samoupravi odveč. Nedvomno je treba pred sprejemom zakonodaje o lokalni samoupravi razjasniti vprašanja, kot so status občine in pokrajine, še posebno pa financiranje občin in delitev njihovega premoženja. Ni pa sporen prenos davčne uprave in predvidenih obrambnih zadev z občine na državo.

Na posvetih v občinah pa se bodo nedvomno izkristalizirala še številna druga vprašanja o prihodnji lokalni samoupravi. Zanimivo bo odgovoriti na vprašanje, koliko stane sedanje delovanje občine in koliko bo stalo predvideno delovanje prihodnje občine, koliko ljudi zaposluje občinska uprava in koliko jih bo zaposlovala prihodnja občinska uprava in samouprava. Pri tem računajo, da bodo koristne odgovore dobili v primeru Ptuja, ki bo vzorčna občina, v kateri bodo skušali odgovoriti vsaj na del omenjenih vprašanj.

V vsa ta razmišljanja o novi lokalni samoupravi pa se bodo neposredno vključevale tudi posamezne politične stranke. To vročo temo bodo namreč »zagrabile« kot orožje za pridobivanje naklonjenosti volivcev in za medsebojne spopade. Čeprav je preobrazba komunalnega sistema v lokalno samoupravo resda zahtevno strokovno vprašanje, pa bi bilo iluzorno pričakovati, da se ne bi vanj spotaknila tudi politika. Že zdaj je mogoče napovedovati, da bodo imele politične stranke o nekaterih zakonskih rešitvah dokaj različno mnenje. Mednje sodi prav gotovo predlagani zakon o lokalnih volitvah, kjer obstaja več različic, in sicer od večinskega, proporcionalnega do kombiniranega volilnega sistema. Ker ima vsaka od strank na določenih območjih Slovenije več možnosti za volilni uspeh kot drugje, si bo vsaka seveda prizadevala za uveljavitev takega volilnega sistema, ki bi ji zagotovil čim več županskih mest in po možnosti tudi večino v občinskih svetih. S tem bi si namreč zagotovila večji vpliv na politične odločitve.

Seveda ni treba posebej poudarjati, da je do soglasja med političnimi strankami in stroko možno priti praviloma samo s kompromisom. Če ena od strani ne bo pokazala volje za prilagajanje novemu sistemu lokalne samouprave pri nas, se bo državni zbor, ki bo sprejemal nove zakone, znašel v pat poziciji. Prav tega pa si gotovo ne želimo, kajti drugače bo pod negotova nadaljnja usoda prihodnje preobrazbe lokalne samouprave pri nas.

MILAN JERŠE

Nepravilno poslovanje zdravstvene zavarovalnice

Košir zavrnjen, kaj pa drugi?

Parlamentarna komisija za volitve in imenovanja ni dala soglasja k imenovanju Franca Koširja za generalnega direktorja Zavoda za zdravstveno zavarovanje in sodeč po parlamentarnem razpoloženju ga tudi ne bo dobil. Zaradi obremenilnih ugotovitev knjigovodske službe najbrž ne bo izpolnil svojega življenskega cilja, da bi se, glede na znanje informatike in organizacije dela, osebno in strokovno preizkusil pri »vzpostavljanju novega sistema zdravstvenega zavarovanja, novih odnosih in komunikacijah z zavarovanci in zdravstvenim osebjem, oziroma zavodi«, kot je zapisal v življenjepisu pod Zakaj kandidiram za generalnega direktorja Zavoda.

Zaradi vsega, kar je ugotovila knjigovodska inšpekcijska služba, parlamentarci drugače skorajda ne morejo ravnati, kot da Koširjevo kandidaturo zavrnejo. Košir bo »padel«, zdravstveni minister dr. Božidar Voljč bo ostal. In kaj ima pri vsem tem zdravstveni minister, ki je vendar tudi sam poslal inšpektorje v vse bolnišnice, ki so lani poslovale z izgubo? »Sokriv« je toliko, ker je ministrstvo vedelo za (skorajda) vse, kar so delali v Zavodu, saj je bil le-ta bil nič drugega kot podaljšana roka ministrstva, s tem pa tudi vlade. Vlada sama je dajala blagoslov nekaterim dejanjam Zavoda, ki so jih sedaj inšpektorji spoznali za nezakonite. Slednje potrjuje samo zdravstveno ministrstvo v svojih stališčih v zvezi z ugotovitvami inšektorjev. Pomni se še, da je lani zdravstvena zavarovalnica pokrila izgube v zdravstvu s presežnim denarjem, ki je nastal zaradi previsoko nastavljene prispevne stopnje in ki bi ga po zakonu moral dobiti proračun. Tudi slednjemu je posojala denar. Z denarjem zdravstvene zavarovalnice si je v primerjavi s stanjem, ki je bilo po zdravstvenih hišah pred nastopom ministra Voljča, opomoglo zdravstvo, kot je obljubil novi zdravstveni minister, pa še drugi so od zdravstvenega tolarja očitno imeli korist.

Pregled inšpektorjev v Zavodu za zdravstveno zavarovanje je torej razgrnil nepravilnosti v zdravstveni zavarovalnici – zdravstveni zavodi, predvsem bolnišnice pa najbrž žalujejo, da se to ni zgodilo vsaj nekaj časa pozneje, potem ko bi dobili od Zavoda za zdravstveno zavarovanje obljubljenih 2,6 milijarde tolarjev poračuna materialnih stroškov, s čimer bi vsaj nekoliko popravili poslovanje. Morda pomembneje kot to pa je spoznanje, da v vladi in ministrstvih delajo kar »po domače«, da bi se skoraj gotovo še pri drugih zavodih, skladih in ministrstvih »pod preprogo« našlo še marsikaj o nezakonitem in potratnem ravnanju z denarjem. Ministri si, nekateri naglas, drugi potiho želijo imeti vsak svoj račun ali samostojno računovodstvo, pod svojim vplivom vsaj kak sklad, izvzet iz integralnega proračuna, želijo postati gospodarji na svojem fevdu. Zdravstveni minister pa je imel že do sedaj prednost, saj je svoje obljube in cilje v zdravstvu lahko dokaj uspešno izpolnjeval ne s proračunskim denarjem, ampak v dogovoru s pomočjo denarja zdravstvene zavarovalnice. Kljub vsemu pa zdravstvenih zavodov, predvsem bolnišnic ni uspel izvleči, da ne bi bile še naprej v izgubah.

Majda Horvat

Upravni organi o lokalni samoupravi

Negotova usoda upravnih delavcev

Tudi območni odbor sindikata delavcev upravnih organov za Pomurje podpira usmeritve svojega republiškega vodstva glede osnutka zakona o lokalni samoupravi. Zavzemajo se za ohranitev statusa in socialno- ekonomskega položaja delavcev upravnih organov, katerih usoda je v številnih primerih glede na vsebino zakona o lokalni samoupravi in upravi negotova. Sicer pa ima ta sindikat nekaj tehtnih pomislekov na omenjena zakona. Pri tem sestavljalcem zakonov očitajo, da so premalo razmišljali o usodi delavcev v občinskih upravnih organih. Zakon o lokalni samoupravi nekako že ureja vprašanje premoženjskopravnih razmerij na prehodu iz sedanjih občin v nove, medtem ko je dokaj nejasna usoda zaposlenih delavcev.

Po novem letu naj bi namreč predvsem naloge, ki so v pristojnosti ministrstev za notranje zadeve in obrambo, prešle na državno raven. Prenos teh nalog in zadrževanje še nekaterih na občinski ravni bo rešil status okrog 3 tisoč zaposlenih delavcev v občinskih upravah, položaj približno 4 tisoč zaposlenih pa je nejasen in marsikateri upravni delavec se boji, da bo preprosto ostal brez dela oziroma se znašel na zavodu za zaposlovanje. Sindikata delavcev upravnih organov ne tolaži ugotovitev instituta za javno upravo v Ljubljani, da v Sloveniji ni mogoče govoriti o prevelikem številu upravnih delavcev, saj jih na državni ravni nameravajo še dodatno zaposliti. Zato se zavzemajo za ureditev prihodnjega režima v zakonih o upravi in lokalni samoupravi, ki bo omogočil prerazporeditev upravnih delavcev na ravni krajevnih skupnosti, občin in države. V primeru morebitnih presežkov teh delavcev pa bi jih morali zaščititi, upoštevajoč zakon o delavcih v upravnih organih ter o delovnih razmerjih. Ker bo 26. oktobra na seji državnega zbora obravnavan sveženj zakonov, ki zadeva delavce v občinski upravi, njihov sindikat od slovenske vlade pričakuje podrobnejši program postopkov pri oblikovanju novih občin, pa tudi o organiziranosti upravnih organov.

MILAN JERŠE

Komentar

Si upate reklamirati?

Zadnje tedne je v ospredju pogovorov za pulti razpravljanje, komentiranje, nasprotovanje, ponekod pa tudi podpiranje novih predpisov in zakona s področja trgovine. Trgovci in vsi, ki se na tak ali drugačen način ukvarjajo s trgovino, se čutijo opeharjene, izigrane in preveč »kaznovane«; ne le, da so predpisi na področju trgovine postali precej strožji (najbolj jih pesti pravilnik o obvezni izobrazbi), ampak so se močno zvišale tudi sankcije. Predvidevamo, da je eden od ciljev vseh novih predpisov tudi zaščita in boljši odnos do kupcev.

In sedaj pošteno: ste opazili kakšne spremembe? Ali so v trgovini, kjer kupujete »fasungo«, kaj bolj prijazni kot po navadi, so cene napisane na vsakem izdelku, vam prodajo zares prvovrstno blago in ne takšno, katerega rok trajanja je že pretekel? Ne bi si upala trditi, da se je spremenila prodajalka, ki je trideset let delala na enak način, se izza pulta, kjer je stregla kruh in klobase, pogovarjala s prodajalko pri blagajni, vam namesto naročenih 30 dag zavila brez vprašanja 38 dag salame,... ne verjamem, da se bodo takšni trgovci kljub vsem sprejetim predpisom kaj spremenili. Kazni so res visoke (od 50 tisoč tolarjev), toda kaznovani so v glavnem odgovorni v prodajalni, ne pa tisti, ki imajo neposreden stik s kupci. Povejte po pravici: si upate reklamirati izdelek? Že vnaprej se bojite srepega pogleda prodajalca in prepričevanja, da napaka ni tako huda, da bi bila vredna razburjanja; neprijetna je že misel, da prodajalec razume reklamacijo kot osebni napad, ne pa kot opozorilo tovarni ali dobavitelju, da izdelek ne ustreza predpisani kakovosti. Ali ste že kdaj zapisali svoje mnenje v pritožno knjigo, ki mora biti v vseh prodajalnah na vidnem mestu? Ne, ker ne verjamete, da sploh kdo prebirana tam zapisano. V tujini vedo, da je skrb za nezadovoljne kupce še kako pomembna naloga; izračuni so pokazali, da je ceneje odpravljati nepravilnosti in obdržati stare stranke kot pa z novimi stroški pridobivati nove kupce. Bolj neposreden način preverjanja zadovoljnosti kupcev kot nastavitev pritožne knjige je vprašanje prodajalca: Ste zadovoljni, je vse v redu? V nekaterih velikih trgovskih hišah imajo menda navado, da se nekdo od zaposlenih giblje med strankami in pazljivo posluša različne komentarje.

Trgovci se sami od sebe ne bodo spremenili. K temu bi jih morala spodbujati podjetja in objavljati dobre izkušnje kot zglede. Seveda pa podjetja še nimajo interesa, da bi svoje zaposlene spodbujala k temu: konkurenca še ni dovolj velika, še vedno imajo dovolj strank, pa če se trudijo ali ne. Tudi novi zakoni in predpisi ne bodo prispevali k boljšemu odnosu do kupcev, saj se nesramen odnos prodajalca (na žalost) ne kaznuje. Lahko bi trdili celo, nasprotno: zaradi strožjih predpisov bo vse manj trgovin in konkurenca bo vse manjša, torej bo tudi možnosti, da bodo prodajalci prisiljeni v boljši odnos do kupcev, čedalje manj.

In kdaj se bo prav zares spremenil odnos moje vsakdanje prodajalke do mene kot kupca? Zdi se mi, da nam ne bodo pomagali nobeni zakoni, ampak bomo morali najprej postati kupci bolj občutljivi za vse nepravilnosti in kaznovati malomarnosti in nesramnosti na najbolj preprost način: da ne kupujemo več v tisti trgovini!

BERNARDA B.PEČEK

S kakovostjo in tradicijo do svetovnega slovesa

Razmere v slovenskem gospodarstvu se v zadnjem času sicer nekoliko umirjajo, vendar so še vedno nekatera neugodna gibanja. Industrijska proizvodnja iz meseca v mesec še niha, brezposelnost se povečuje, pa tudi likvidnostni položaj gospodarstva ni rožnat. Takšna gibanja so značilna tudi za pomursko gospodarstvo in le malo je podjetij, kjer so z rezultati gospodarjenja zadovoljni. Za soboško Muro sicer ne bi mogli trditi, da z rezultati gospodarjenja niso zadovoljni, vendar pravijo, da poslujejo v zelo težavnih razmerah, ki zelo vplivajo na poslovne rezultate. V tem največjem pomurskem delovnem kolektivu imajo kar 97 odstotkov proizvodnih zmogljivosti usmerjenih v izvoz; zaradi hude recesije, ki vlada na teh trgih, pa posledice čutijo tudi v Muri. Glavni direktor Božo Kuharič celo trdi, da tako hude recesije ne pomnijo že 15 do 20 let, vendar navkljub vsemu še dokaj normalno poslujejo. Proizvodne zmogljivosti so zasedene, proizvodnja teče, prav tako naložbe, v okviru možnosti pa skrbijo tudi za ustrezen standard zaposlenih in, kot kaže, bo tako tudi v naslednji sezoni.

Da pomanjkanja dela v Muri ne čutijo, potrjujejo tudi podatki o številu zaposlenih, saj je bilo teh konec avgusta 6.223, to je za odstotek več kot v enakem času lani. Tako so v okviru možnosti zaposlili vse, ki so letos končali tekstilno šolo, vendar je potrebno dodati, da pri tem delajo večjo kakovostno selekcijo. Sam fizični obseg proizvodnje je težko primerljiv, iz realizacije pa se da sklepati, da se je večja zaposlenost ustrezno poznala tudi na poslovnih rezultatih. Do zadnjih dni septembra je vrednost izvoza dosegla 106 milijonov nemških mark, to je za odstotek več kot v enakem lanskem obdobju, medtem ko so na domačem trgu prodali za 166 odstotkov več in tako ustvarili 1,306 milijarde tolarjev. Izvozni rezultati so posledica povečanja fizičnega obsega izvoza, saj jim cen v tem času ni uspelo povečati, medtem ko je domača prodaja posledica višjih cen, dodobra pa tudi prizadevanj, da bi povečali prodajo na domačem trgu.

Z naložbami v korak s časom

V Muri se zavedajo, da morajo slediti tehnološkemu razvoju, če želijo ostati konkurenčni na najzahtevnejših svetovnih trgih, zato ne zanemarjajo naložb na tem področju. Zanje so letos že namenili blizu 11 milijonov nemških mark, od tega kar 6 milijonov za moderno tehnološko opremo, poleg tega pa še za širitev proizvodnje in ureditev tehnologije v Modi v Gornji Radgoni, že od lanskega leta pa investirajo v svetovni trgovinski center v Ljubljani, ki so ga odprli v prejšnjem tednu, v njem pa so poleg trgovine tudi poslovni prostori. Boj za tržišče je tudi vzrok, da so naložbam dali prednost pred lastninjenjem, v tej smeri pa tečejo tudi aktivnosti za pridobitev znaka kakovosti ISO 9000, ki naj bi ga pridobili do polovice prihodnjega leta, saj nekateri tuji partnerji takšne pogoje že postavljajo.

Čeprav večjih težav z izkoriščenostjo proizvodnih zmogljivosti v Muri nimajo, pa ugotavljajo, da je čedalje bolj očitna močna sezonska proizvodnja. V glavnih sezonah so zahteve tujih partnerjev zelo velike, v vmesnih sezonah pa so težave. Temu ustrezno so prilagodili delovni koledar in letos so že skrajšali julijske dopuste in povečali proizvodnjo, delavci pa koristijo dopuste v vmesnih sezonah. Drug problem, ki ga posredno čutijo tudi v Muri, pa je agresivnost nekaterih nekdanjih socialističnih držav, predvsem Poljske, Madžarske, Češke, Slovaške in Rusije. Poleg dosedanje konkurence na tujih trgih so zdaj začele nastopati še te države, ki jim sicer ne pomenijo neposredne konkurence, saj po kakovosti še zdaleč ne dosegajo Murine, vendar pa tuji partnerji to izkoriščajo za pritisk na cene. Na nemškem tržišču pa so močno konkurenčne nekatere zahodnoevropske države, kot so Italija, Francija, Španija, ki imajo ugodnejši tečaj v primerjavi z nemško marko, medtem ko je naš tolar še vedno precenjen. Vendar je Murina strategija, da tudi v teh kriznih časih ohrani cene, ki jih je imela že prej. Božo Kuharič pravi, da v Muri ne zahtevajo le spremembe tečaja tolarja, pač pa takšno gospodarsko politiko, ki bo spodbudna za izvoz. Del tega je mogoče doseči s spremembo tečaja, del je možno reševati z izvoznimi spodbudami, preostalo pa z razbremenitvijo bruto plač. Slednje je za Muro še toliko pomembnejše, saj so polovica stroškov poslovanja plače.

1. januarja 1994 bodo v Muri prenehali prodajati blagovno znamko Gallus, ki jo bo nadomestila nova blagovna znamka Carniolus. Problem z blagovno znamko Gallus je nastal že, ko so jo prijavili v Beogradu. Takrat so jim jo sicer zaščitili, čeprav je že obstajala podobna blagovna znamka v čevljarski industriji. Pozneje so ugotovili, da so konfekcija in čevlji v isti blagovni skupini. S tujim partnerjem, ki izdeluje čevlje Gallus, so se pogovarjali leto dni, ponudili so mu tudi sodelovanje, vendar so prišli do ugotovitve, da takšno sodelovanje ni možno. Težava je namreč v tem, da ne gre le za blagovno znamko čevljev, pač pa tudi za ime tovarne Gallus Schuhfabrik z dolgoletno tradicijo. Blagovno znamko Gallus so prodajali le na domačem trgu, z novo blagovno znamko Carniolus pa bodo skušali prodreti tudi na tuje trge.

Delni preustroj

Posledica vseslovenske nelikvidnosti so tudi likvidnostne težave v Muri, ki pa niso tolikšne, da bi lahko omajale stabilnost tega podjetja. Na splošno likvidnost pa je precej vplivalo tudi to, da so vse naložbe izvajali z lastnimi sredstvi. Med občasnimi težavami navajo tudi zaloge, ki pa so zgolj sezonskega značaja, sicer prodaja poteka normalno in proizvodnjo za pomlad-poletje imajo že prodano.

Proizvodna usmeritev v Muri ostaja še naprej takšna kot doslej, vse leto pa že poteka preustroj proizvodnje v Perilu, saj se zavedajo, da se od srajc in bluz v prihodnosti ob tej konkurenci in teh cenah ne bo dalo živeti. V februarju in marcu so končali z naložbo v tem obratu, kjer prebajajo na izdelavo ženskih oblačil v visokem cenovnem razredu, do proizvodnje pa preusmerjajo v prevleke. Tri mesece že traja projekt prodaje znanja in tehnologije v Egiptu, saj je bilo nekaj tovrstnih projektov v preteklosti že precej uspešnih. Na pomisleke, ali pri tovrstnih projektov ne pomeni nevarnosti neposredne konkurence v prihodnosti, v Muri odgovarjajo, da se tega ne bojijo, saj so sami potrebovali skoraj sedem desetletij, da so dosegli sedanjo raven proizvodnje in uveljavitev na svetovnih trgih. Prodaja teh je za Muro dober zaslužek, in če teh možnosti ne bodo izkoristili, jih bodo izkoristili drugi. Za Muro pa je ohrabrujoč tudi sporazum med Slovenijo in EGS na področju tekstila, saj v prihodnjih nekaj letih za izvoz tekstilnih izdelkov tako rekoč ne bo nobenih omejitev, kontingentov ali carin. Podobni pogovori o carinski coni tečejo zdaj tudi z Madžarsko in Češko, vendar bo čas za prehod nekoliko daljši.

LUDVIK KOVAČ

Je raven trgovske ponudbe res odvisna od izobrazbe?

Tržni red

Minili so časi, ko je bil lahko trgovec vsakdo, ki ni vedel ali hotel početi kaj drugega.

V zadnjem letu, ko se je tudi v Sloveniji razmahnilo zasebništvo, je bil poklic trgovca precej mamljiv, saj je v njem marsikdo videl le hiter, zanesljiv in precej velik zaslužek in, kar je še pomembneje, zaslužek v gotovini. Vložiti je bilo potrebno le v osnovna sredstva (prodajni prostor, skladišče, police), medtem ko je trgovsko blago možno plačati v 30 pa tudi 90 dneh. Če je novopečeni trgovec gledal zgolj kratkoročno, je roke plačila prilagodil sebi in večkrat ostal dolžan dobaviteljem kar lepe zneske. Na slovenskem trgu, kjer je postala po osamosvojitvi ponudba vseh izdelkov naenkrat zelo velika (pozabiti ne smemo na sproščeni uvoz), so si trgovci lahko privoščili (in si še sedaj) tako samovoljno podaljševanje plačilnih rokov.

Nekoliko pozno – bolje kot nikoli – je bil 9. aprila 1993 sprejet Zakon o trgovini, ki je bil objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije št. 18/93, in nekoliko pozneje 4. junija 1993 Pravilnik o minimalni stopnji izobrazbe vseh, ki opravljajo trgovsko dejavnost, po zahtevnosti posameznih vrst trgovskih opravil, ki je bil objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije 28/93.

S sprejeto trgovinsko zakonodajo želi vlada zagotoviti večjo stopnjo tržnega reda pri prodaji blaga in storitev, to obenem pomeni, da se zaščiti potrošnika in obenem vzpostavijo enake možnosti poslovanja za vse, ki opravljajo trgovinsko dejavnost, ne glede na to, če jo opravljajo kot obrtniki ali podjetniki. **Pravilnik o minimalni stopnji izobrazbe...** ureja stopnjo izobrazbe prodajalca in trgovskega poslovodje. Prodajalec mora imeti uspešno dokončan najmanj triletni izobraževalni program **TRGOVEC**. Za prodajalca se šteje oseba, ki neposredno prodaja blago v trgovini. Trgovski poslovodja mora imeti uspešno dokončan najmanj: nadaljevalni izobraževalni program **POSLOVODJA** ali izobraževalni program **EKONOMSKO-KOMERCIALNI TEHNIK** ali izobraževalni program **TRGOVSKA AKADEMIJA** oziroma izobraževalni program **PODJETNIŠKO POSLOVANJE**. Za trgovskega poslovodja se šteje oseba, ki operativno vodi trgovsko poslovanje s strokovnim urejanjem poslovnih in delovnih postopkov nabave, skladiščenja, priprave in prodaje blaga v poslovnih enotah trgovine na debelo in drobno ali delih teh poslovnih enot.

Osebam, ki so na dan uveljavitve zakona opravljale posle prodajalca ali trgovskega poslovodje, niso pa izpolnjevale predpisanih pogojev glede izobrazbe, se le-ta prizna, če jim je bila priznana do 24.4. 1993 z internim aktom. Prizna se jim tudi, če so te osebe najmanj 15 let opravljale delo prodajalca ali trgovskega poslovodja, pri tem je potrebno opozoriti, da osebe, ki so opravljale 15 ali celo več let delo prodajalca, ne morejo same »odpreti trgovine«, ker bi morale vsaj 15 let opravljati delo trgovskega poslovodja. Tisti, ki so na dan 24.4. 1993 že opravljali prodajo blaga in storitev, pa nimajo predpisane izobrazbe, si morajo le-to pridobiti v dveh letih, torej do 24.4. 1995, oziroma morajo v tem času opraviti **preskus strokovne usposobljenosti** pred strokovno komisijo Gospodarske zbornice Slovenije.

Tisti, ki odpira trgovino na novo, mora izpolnjevati predpisane pogoje o strokovni izobrazbi, že ko prične s poslovanjem.

Opozoriti je potrebno, da morajo tudi akviziterji, zastopniki oziroma vsi, ki opravljajo prodajo zunaj poslovnih prostorov, imeti strokovno izobrazbo, ki je določena s pravilnikom. Prav tako pa je v pravilniku določeno:»*Osebam, ki opravljajo posle prodajalca ali trgovskega poslovodje in imajo višjo izobrazbo ustrezne smeri, kot je predpisana, ni treba opravljati preskusa strokovne usposobljenosti.*« Tako je lahko v trgovini, kjer se prodaja tekstil in konfekcija, tudi prodajalec, ki je po poklicu **tekstilni tehnik**, medtem ko mora imeti trgovski poslovodja dokončano **fakulteto za naravoslovje in tehnologijo** – višješolski in visokošolski študij tekstilne tehnologije in visokošolski študij oblikovanja tekstilij in oblačil. V trgovini z neživili je lahko prodajalec, kdor ima izobrazbo poslovodje, ekonomsko-komercialnega tehnika, končano trgovsko akademijo, podjetniško poslovanje, medtem ko je trgovski poslovodja lahko tisti, ki ima dokončano ekonomsko fakulteto, višješolski ali visokošolski študij.

Glede na novi pravilnik bodo lahko v prihodnje delo trgovskega poslovodje opravljale osebe, ki bodo imele tudi višješolsko oziroma visokošolsko izobrazbo.

Ali se bosta zaradi tega spreven ponudbe in odnos med ponudniki in potrošniki izboljšala, nam bo pokazal čas!

J.K.-D.

Trgovine več ne bo mogel odpreti vsak, ki si bo to zaželel, bo zaradi tega še več brezposelnih in še več prodaje na črno ali »vrat do vrat«?

Od stare Avtoradgone ostale »hčerke« ARCONT, ARŠPED in ARTRG - Njihova »mačeha« AR HOLDING ostaja le še na papirju

Umiranje na obroke ali reševanje?

1973. leta se je firma Avtoradgona preselila iz mesta Gornja Radgona v industrijsko cono na Meleh. V naslednjih letih se je razvila v eno najmočnejših podjetij v Pomurju, v kateri je našlo zaposlitev 1400 delavcev. Težave so se začele v drugi polovici osemdesetih let in vse večje nezadovoljstvo delavcev, ki pa je bilo le posledica splošnega kaosa v gospodarstvu in nedohitevanja drigovanja drobnoprodajnih cen. Rešiteljska skupina strokovnjakov ni mogla pomagati; kljub stavkam (spomnimo se popolne blokade mesta s tovornjaki spomladi 1991. leta) sta bila stečaj in odpuščanje delavcev neizogibna. Danes je pod znakom AR zaposlenih še 590 delavcev, prihodnje leto pa naj bi jih bilo le še 370.

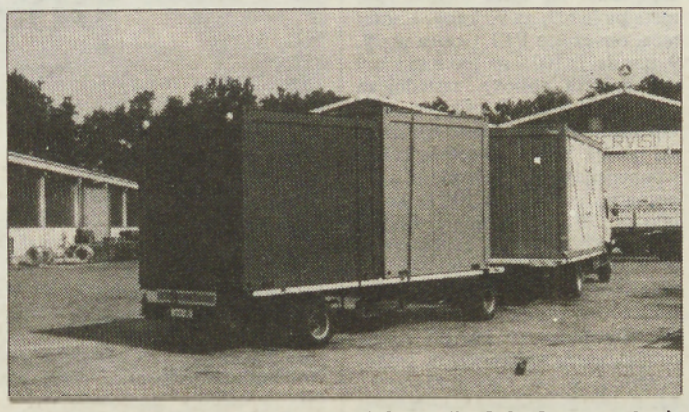

Od 1400 v nekdanji Avtoradgoni bo prihodnje leto ostalo le okrog 400 zaposlenih; od 170 tovornjakov bo z oznako AR le še 20 tovornjakov. Če bo ARCONT uspešen tudi v prihodnje, je odvisno od zadrževanja Unproforja na območju Hrvaške in BiH, ki je njihov velik naročnik.

Danes je uspešno podjetje predvsem ARCONT, v katerem je 360 zaposlenih in je 99-odstotni izvoznik. Tako kot AR TRG, AR ŠPED in AR BUS je tudi to družbo januarja 1991 leta ustanovilo krovno podjetje AR HOLDING, ki pa se je postopoma zmanjševalo in prenašalo službe na svoje hčerke. Od 1. aprila 1993 obstaja AR HOLDING le še kot **pravne oseba** brez zaposlenih; vlogo v.d. direktorja opravlja Branko Kurbus, ki je direktor v ARCONT-u. Holding mora še vedno poravnavati obveznosti do stečajnih upnikov. Dva obroka so že plačali, tretjega bodo novembra, četrtega pa spomladi; ostane še posojilo LB-Pomurske banke, ki so ga prenesli na hčerke. Takrat, pravzaprav z izvedbo prenosa lastninjenja, bo AR HOLDING prenehal obstajati. Do takrat pa jih čaka še veliko dela: potrebno je ovrednotiti celotno podjetje, narediti otvoritveno bilanco in s pomočjo zunanje svetovalne službe pripraviti program lastninjenja.

Kaj je torej ostalo od stare Avtoradgone? Tistega, s čimer so začeli, skorajda nič! Odpovedali so se izdelovanju avtobusov, saj spada TAMBUS RADGONA k mariborskemu podjetju TAM BUS (prav tako tudi vsi dragoceni prostori za sedanjo bencinsko črpalko (kjer je bila včasih gornjeradgonska opekarna) razen glinokopa. V AR TRG (trgovina) so se od prodaje traktorjev usmerili k prodaji drobne mehanizacije, osem zaposlenih pa razmišlja o ustanovitvi skupnega podjetja z Markom Slavičem. V AR ŠPED-u so od 170 vozil prešli na poslovanje le s 60 vozili – **končno število vozil naj bi bilo 20.** Uspešno podjetje bi bilo lahko ARCONT, če ga ne bi obremenjevala »zapuščina« dolgov; v treh letih je družba plačala čez dva milijona mark stečajnih obveznosti oziroma 60 odstotkov vseh obveznosti. Zabojniki gredo v promet, število naročil pa se je v zadnjem letu močno povečalo zaradi potreb Unproforja na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Direktor družbe **Branko Kurbus** je povedal:

»Izdelek je predrag, zato je potrebno stroške zmanjševati. Davki na osebne dohodke so preveliki. Predvidevamo tudi padec proizvodnje za 20 odstotkov, zato smo že pripravili seznam trajnih presežkov. 60 ljudi je izbranih po pravilniku, po katerem je prvi kriterij delovna uspešnost, nato delovna izobrazba, delovne izkušnje, delovna doba, zdravstveno in socialno stanje. Odločili smo se, da jim bomo dali večjo odpravnino kot po navadi (skupno okrog 27 milijonov) ter pri tem upoštevali celotno delovno dobo pri Avtoradgoni. Tudi dva hrvaška državljana bosta dobila enako. Odpovedni rok je šest mesecev, toda če bomo dobili dovolj naročil, se bo odpovedni rok podaljševal.«

Ta čas dela v AR CONT-u še vedno 60 pogodbenih delavcev iz raznih pomurskih podjetij (Tehnostroj, PGP Ljutomer, TPO, PAN-AGRA ipd.). Najprej so jih najeli do marca letos, nato pa spet julija.

Skratka – do konca leta 1993 še ne bo velikih problemov.

BERNARDA B. PEČEK

Zakaj je Avtoradgona 53 stanovanj prodala FENIX-u po enako ugodni ceni, kot če bi jih kupili zaposleni, razumemo šele takrat, če tudi zapišemo, da imajo pri Ljubljanski banki – Pomurski banki 3-milijonsko posojilo. S tistim dnem, ko so »prodali« stanovanja, se je glavnica posojila zmanjšala.

Nov poslovno-prodajni center v industrijski coni pred Gornjo Radgono

MURA CITY

Dejstvo je, da industrijska cona na Meleh, ki naj bi omogočila selitev industrije iz mesta Gornja Radgona na njegovo obrobje, ni zaživela tako, kot so predvidevali njeni snovalci. V celoti se je preselila le Avtoradgona, Elrad pa le deloma. Kmetijsko gospodarstvo oziroma Mesoizdelki so o tem le govorili, doslej pa niso storili še nič za preselitev najbolj moteče klavnice in mesne industrije. Prav tako še ni preseljena iz mestnega središča železniška postaja za tovorni promet, čeprav je bil v ta namen že navožen gramoz – menjavanje vlade je bilo za uresničitev nekaterih ciljev prehitro. Realneje je, da bodo v industrijsko cono preselili bencinski servis z avtopralnico in motelom, najbolj sveži načrti pa so povezani z AR ŠPED-om, BTC-jem in drugimi pomurskimi in avstrijskimi podjetji.

Na prostoru med sedanjim parkirnim prostorom za tovornjake, železniškimi tiri in prihodnjim bencinskim servisom naj bi zgradili nekakšen poslovno-prodajni center. Do idejnega osnutka je prišlo na pobudo skupine podjetnikov iz Gornje Radgone (imen nismo izvedeli), ki bi želeli čim bolj izkoristiti nadvse ugoden prostor ob slovensko- avstrijski meji. Po informativnih razgovorih naj bi bila za projektiranje in izdelavo dokumentacije zainteresirano projektantsko podjetje VELT iz Maribora; PROFI! (inženiring) iz Maribora je pripravljen najti vsaj dva tuja partnerja, eden od teh pa bi iskal solastnike in najemnike iz Avstrije; zainteresiran je tudi BTC, ki je pripravljen sodelovati pri izvedbi projekta, hkrati pa bi lahko pritegnil tudi trgovsko hišo SPAR; interes je pokazalo več domačih podjetnikov, med drugim zavarovalnica, med najbolj navdušenimi pa so seveda AR HOLDING, AR ŠPED in LB – Pomurska banka.

Poslovno-prodajni center bi bil namenjen podjetnikom in obrtnikom, na 120 kvadratnih metrih (oziroma 360) pa bi bile: trgovina, banka, pošta, zavarovalnica, cvetličarna, frizerji, odvetniki, zlatarji, zobozdravniki (bližina Avstrije!), lekarna, predstavništva, špedicije in razni servisi, kot so čevljarski, servis drobnih gospodinjskih aparatov ipd. Projekt bi uresničili z ustanovitvijo delniške družbe, vendar pa je še vedno nepojasnjen problem zemljišča: njiva je sicer last AR HOLDINGA, vendar bi morali za spremembo namembnosti plačati zelo velik znesek. Zato si zainteresirani prizadevajo pritegniti tudi občino Gornja Radgona oziroma Sklad stavbnih zemljišč za enega od družbenikov. Kje so časi, ko se je širilo gornjeradgonsko sejmišče in je bilo vse mogoče – tudi ne plačati spremembe namembnosti zaradi širšega poslovnega interesa. Podoben problem je tudi s 5 hektarji (AR) v Nemčavcih v bližini soboškega BTC-ja, torej na zelo zanimivi lokaciji, vendar si gradnje tam ne morejo privoščiti zaradi obveznega plačila spremembe namembnosti (2500 tolarjev za m²).

BERNARDA B. PEČEK

Temeljno sodišče v Murski Soboti je registriralo obe družbi:

Radgonski in Pomurski sejem

13. septembra je Temeljno sodišče v Murski Soboti registriralo novo delniško družbo, ki naj bi v prihodnje upravljala gornjeradgonsko sejmišče in organizirala sejme.

Družba se imenuje Radgonski sejem, večinski delež pa imata formalna lastnika in upravljalca sejmišča v Gornji Radgoni Gospodarsko razstavišče v Ljubljani, ki je še vedno javno podjetje. Eden večjih družbenikov je tudi občina Gornja Radgona, ustanovitelji pa so prav tako podjetja, ki so v preteklosti vlagala sredstva v razvoj sejemskega prostora. Predsednik upravnega odbora družbe Radgonski sejem je Gusti Grof, vršilec dolžnosti direktorja družbe pa Dragotin Lepoša, odgovorni za gospodarske zadeve pri Izvršnem svetu SO Gornja Radgona.

Poleg družbe Radgonski sejem pa je registrirana tudi družba Pomurski sejem, katere 100-odstotni lastnik je delniška družba Ljubljanski sejem. Ljubljanski sejem je sicer z zasebnim kapitalom, v katero spadajo tudi zaposleni na sejmišču v Gornji Radgoni, njihova osnovna dejavnost pa je organizacija sejmov. Od ponedeljka, 27. septembra 1993, so v Ljubljanskem sejmu na delu revizorji, zato bo več znanega šele po končanem postopku.

Še ta konec tedna se bo sestal tudi upravni odbor Radgonskega sejma, ki bo obravnaval program sejemske dejavnosti.

bbp

Nafta ima za 780 milijonov izgube

Ministrstvo za obrambo je pripravilo predlog o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, javnosti pa ga je predstavil Janez Janša. Osnova zakona naj bi bile izkušnje, ki smo jih z naravnimi nesrečami doživeli v preteklih letih; tako pri vodni ujmi, zadnji vojni in lanski ter letošnji suši. Prav tako so pri zakonu upoštevali zakone držav, ki imajo podobno podnebje in lego kot naša država, pa tudi politični in gospodarski ustroj. V predlogu je dan velik pomen preventivnim ukrepom, katere bodo uresničevale novonastale občine. Na državni ravni se bo postopoma oblikovale službe, ki bi se posebej ukvarjale z varstvom pred naravnimi nesrečami.

Poleg tega je vlada obravnavala predlog o povišanju cen naftnih derivatov, ki jih je predlagala lendavska Nafta. Po njem naj bi bile cene motornega bencina in kurilnega olja višje za 19 odstotkov, plinskega olja pa kar za 30 odstotkov. Lendavsko zahtevo so zavrnili, saj sedanje cene naftnih derivatov, ki so bile povišane za 11 odstotkov konec julija, padanje cen surove nafte na svetovnem trgu in tečaj tolarja pokrivajo celotne nabavne stroške surovine in stroške predelave v tujini. **Vladni predstavniki so menili, da se izgube lendavske Nafte, ki je v prvem polletju znašala 679 milijonov tolarjev, kar pomeni 9,9 odstotka poslovnih prihodkov, ne da reševati z zviševanjem cen naftnih derivatov. Ob tem so omenili, da ima Nafta za 101 milijon tolarjev nepokritih izgub iz preteklih let.** Nastajajoča izguba v lendavski Nafti je po njihovi oceni posledica nakupa dražje ruske nafte in zastarele proizvodnje.

Državni sekretar za privatizacijo Tone Rop je napovedal, da bo v Uradnem listu, ki izide konec tega tedna, objavljena uredba o izdaji lastniških certifikatov. Lastninske nakaznice bodo državljani lahko kupovali na poštah za 150 tolarjev, izdanih pa jih bo okoli milijon.

MARJAN HORVAT

Višja cena elektrike

Na podlagi veljavnega tarifnega sistema in splošnih pogojev za dobavo električne energije velja od 1. oktobra višja, t. i. zimska tarifa za prodajo električne energije. Veljala bo do 1. aprila prihodnje leto. S tem je elektrika dražja v povprečju za 26 odstotkov. Seveda pa bodo marsikje zneski na položnicah precej višji od povprečne podražitve, ker se elektrika še vedno uporablja kot ogrevanje. Po drugi strani pa bo podražitev v tistih gospodinjstvih, ki plačujejo izpod 3.000 tolarjev, celo nekoliko nižja. Tista gospodinjstva, ki stroške za električno poravnavajo vsak mesec sproti, bodo položnice z višjo ceno dobila novembra, tistim, ki električno plačujejo vsaka dva meseca, pa bodo na novembrski položnici električno za september obračunali po poletni, za oktober pa po višji zimski tarifi.

Zanimivo pa je, da se obračunska moč s prehodom na zimski tarifni sistem ne bo spremenila. Za eno kilovatno uro moči bo namreč treba še naprej plačevati 70 tolarjev, s čimer pa bo električna energija dražja za 50 odstotkov. Uporabniki dvotarifnega števca bodo poslej morali za višjo tarifo odšteti 9,031 tolarja za porabljeno kilovatno uro elektrike (prej 6,017), nižja tarifa bo poslej po 5,313 tolarja (prej 3,547), medtem ko bo treba pri enotarifnem števcu plačati za kilovatno uro električne energije 7,579 namesto dosedanjih 5,09 tolarja.

M. JERŠE

S tekočim računom SKB banke... ...še dodatne ugodnosti!

Če imate tekoči račun v SKB banki, lahko poleg limita izkoristite še vrsto dodatnih storitev, kot so:

- uporaba bančnih avtomatov
- Zlati čeki - za plačevanje do vrednosti 100.000,00 SIT
- uporaba bankotela - telefonsko posredovanje informacij o stanju na vašem bančnem računu
- Eurocard
- kartico PETROL

SKB BANKA D.D.

SKB banka d.d. je generalni pokrovitelj slovenskih olimpijskih reprezentanc

Dodatno informativno gradivo SKB banke d.d. želim prejeti na naslov:

Ime in priimek:

Naslov:

Telefon:

Kupon pošljite na naslov: SKB banka, Ajdovščina 4, 61000 Ljubljana

(ali po faksu: 061/1313-227)

Dogajanja na Ljubljanski borzi

Spoštovane bralke in bralci, tokrat bo tedensko poročanje o dogajanjih na trgu vrednostnih papirjev zajemalo obdobje med torkom, 28. 9., in ponedeljkom, 4. 10. 1993.

V tem tednu se je nadaljeval trend naraščanja tečajev večine obveznic (predvsem obeh republiških obveznic) in trend padanja večine delnic. Razlogov za rast obveznic je več, glavni pa je vsekakor v selitvi kapitala iz delnic v bolj varne naložbe, kar istočasno še dodatno potiska delnice navzdol. Poleg tega se je z vnovčenjem kuponov obveznice RSL 2 sprostilo 10 milijonov DEM, ki so se očitno reinvestirali v obveznice, svoje pa je opravil tudi porast menjalniških in podjetniških tečajev. Tudi sporazuma na nivoju Združenja bank Slovenije o pasivnih obrestnih merah ne gre zanemariti. Dodaten pritisk na rast tečajev obveznic lahko pričakujemo tudi 5. oktobra, ko zapadejo v izplačilo dvojčki BS, razen če ne bodo investitorji presodili, da so tečaji delnic že tako nizki, da bi bil smoteren njihov nakup.

Uvrščena kotacija I – obveznice

Enotni tečaj obveznice RSL1 je 28. 9. poskočil za kar 1,5 odstotne točke, in sicer s 93,7 na 95,2, ko je bilo za 12483 lotov prometa, naslednjega dne na 95,3 pri 9454 lotih prometa, v četrtek pa na 96,5, prometa pa je bilo za 6342 lotov. Tudi v petek je enotni tečaj te obveznice porasel in sicer na 96,6, ko je bilo za kar 55299 lotov prometa, v ponedeljek pa na 97,0 pri 33958 lotih prometa.

28. 9. je enotni tečaj obveznice RSL 1 z izkoriščeno davčno olajšavo padel za 1,1 odstotno točko od 91,7 na 90,6 pri 343 lotih prometa, naslednjega dne poskočil na 91,1, ko je bilo za 2738 lotov prometa, v četrtek pa padel na 91,0 (120 lotov prometa). V ponedeljek so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli s 390 loti po tečaju 91,8.

Obveznica RSL 2 je 28. 9. poskočila za 0,3 odstotne točke in sicer iz 91,0 na 91,3, ko je bilo za 436 lotov prometa, naslednjega dne na 91,5 pri 1778 lotih prometa, v četrtek pa kar na 93,3 (1250 lotov prometa). Tudi v petek je njen enotni tečaj poskočil, tokrat na 93,9 pri 990 lotih prometa, v ponedeljek pa na 94,0, prometa pa je bilo za 915 lotov.

Uvrščena kotacija II – obveznice

Enotni tečaj obveznice Mesto Ljubljana je v tem tednu naraščal. Tako je 28. 9. porasel iz 89,3 na 89,9 pri 840 lotih prometa, naslednjega dne na 90,4, ko je bilo za 531 lotov prometa, v četrtek pa na 90,8, prometa pa je bilo za 1522 lotov. Tudi v petek je enotni tečaj te obveznice porasel in sicer na 91,0, ko je bilo za 90 lotov prometa, v ponedeljek pa na 91,8 pri 264 lotih prometa.

Z obveznico Mesto Ljubljana z izkoriščeno davčno olajšavo so bili 1. 10. prijavljeni aplikacijski posli s 77 loti po tečaju 85,5, kar predstavlja porast tečaja za 0,5 odstotne točke glede na njen tečaj 22. 9., ko se je nazadnje trgovalo s to obveznico.

Uvrščena kotacija II – delnice

28. 9. so bili s 3 loti delnice Salus prijavljeni aplikacijski posli po nespremenjenem tečaju 5505, naslednjega dne pa je njen enotni tečaj poskočil na 6000 pri prometu 62 lotov, v četrtek pa za dovoljenih 10 odstotkov na 6600, ko je bilo za 66 lotov prometa.

Enotni tečaj delnice LEK je v tem tednu rahlo padal. Tako je 28. 9. padel iz 16995 na 16900, ko je bilo za 20 lotov prometa s to delnico, naslednjega dne na 16826 pri 95 lotih prometa, v četrtek pa na 16700 (40 lotov prometa). Po nespremenjenem tečaju so bili nato v petek prijavljeni aplikacijski posli s 5 loti te delnice, v ponedeljek pa je njen enotni tečaj rahlo porasel na 16750, prometa pa je bilo za 80 lotov.

Prosti trg – obveznice

V tem tednu je enotni tečaj obveznice Gorenje v glavnem naraščal. 28. 9. je sicer ostal na ponedeljkovem nivoju (96,2), ko so bili s 30 loti prijavljeni aplikacijski posli, naslednjega dne poskočil na 97,5 pri 46 lotih aplikacijskih poslov, v četrtek pa na 98,6 (870 lotov prometa). V petek so bili s 26 loti prijavljeni aplikacijski posli, njen enotni tečaj pa se je izoblikoval na 98,5, v ponedeljek pa še s 3 loti po tečajih od 96,0 do 99,2, enotni tečaj pa se je izoblikoval na 98,1.

Obveznica LEK 2 je tudi v tem tednu ohranila stabilen tečaj 103,0, ko je bilo v torek za 4 lote prometa, v četrtek pa za 80 lotov.

30. 9. je enotni tečaj obveznice Občina Laško padel za kar 8,8 odstotne točke iz 78,1 na 69,3 (110 lotov prometa), vendar moramo dobršen del tega padca pripisati zapadlemu kuponu. V petek so bili z 39 loti te obveznice prijavljeni aplikacijski posli, njen enotni tečaj pa se je izoblikoval na 67,7, v ponedeljek pa je njen tečaj rahlo padel na 67,5, prometa pa je bilo za 40 lotov. Enotni tečaj obveznice Občina Šmarje je 29. 9. ostal na istem nivoju (73,2), ko je bil le z 1 lotom prijavljen aplikacijski posel. 30. 9. je za 0,3 odstotne točke porasel enotni tečaj obveznice Občina Zagorje in sicer iz 68,7 na 69,2, ko je bilo za 5250 lotov prometa, naslednjega dne pa za 1,0 odstotno točko (70,2) pri 45 lotih prometa. Tudi v ponedeljek je njen enotni tečaj porasel, tokrat na 70,5, prometa pa je bilo za 100 lotov.

Z obveznico PTT Celje se je 28. 9. trgovalo po nespremenjenem enotnem tečaju 102,2, ko je bilo za 64 lotov prometa, v četrtek pa je le ta poskočil na 102,5 pri 24 lotih prometa. V petek je njen enotni tečaj ostal na istem nivoju, prometa pa je bilo za 96 lotov. Enotni tečaj obveznice PTT Gorica je 29. 9. porasel iz 100,7 na 100,8 (6 lotov aplikacijskih poslov), naslednjega dne na 101,0 pri 60 lotih prometa, v petek so bili prijavljeni aplikacijski posli z 51 loti po tečaju 101,1, v ponedeljek pa je njen enotni tečaj neznatno porasel na 101,2, ko je bilo za 170 lotov prometa. Enotni tečaj obveznice PTT Ljubljana je bil v tem tednu dokaj stabilen. 28. 9. je sicer porasel iz 102,1 na 102,2 pri 48 lotih prometa, vendar se je naslednjega dne vrnil na 102,1 in se na tem nivoju zadržal vse do petka, skupno pa je bilo v sredo in četrtek za 22 lotov aplikacijskih poslov, v petek pa za 24 lotov prometa. V ponedeljek je bil s to obveznico prijavljen aplikacijski posel z 2 lotoma po tečaju 101,4.

Z obveznico Rogaška 1 so bili 29. 9. prijavljeni aplikacijski posli s 4 loti po nespremenjenem tečaju 78,6, v petek pa je bilo za 100 lotov prometa, njen enotni tečaj pa je rahlo padel na 78,5. Tudi v ponedeljek je njen enotni tečaj padel (78,3), ko je bil z 1 lotom te obveznice prijavljen aplikacijski posel.

Prosti trg – delnice

Enotni tečaj delnice Dadas je v tem tednu padel in tako od začetka do konca tedna padel za nekaj manj kot trideset odstotkov. 28. 9. je tako padel iz 161333 na 146162, ko je bilo za 52 lotov prometa s to delnico, naslednjega dne na 142486 pri 38 lotih prometa, v četrtek pa za dovoljenih 10 odstotkov na 128237 (33 lotov prometa). Tudi v petek je enotni tečaj te delnice padel, tokrat na 122958, prometa pa je bilo za 176 lotov (posamezni posli so bili sklenjeni po tečajih od najnižjega dovoljenega 115413 do 140000), v ponedeljek pa na 113564, ko je bilo za 70 lotov prometa.

Redna delnica Hipotekarne banke je v tem tednu padala. Tako je 28. 9. njen enotni tečaj padel iz 3611 na 3262, prometa pa je bilo za 494 lotov, naslednjega dne na 3115 pri 74 lotih prometa, v četrtek pa na 2804, prometa pa je bilo za 1610 lotov. V petek so bili s to delnico prijavljeni aplikacijski posli s 187 loti po tečajih od 2729 do 3115, njen enotni tečaj pa se je izoblikoval na 2844. V ponedeljek je enotni tečaj te delnice rahlo padel na 2800, prometa pa je bilo za 24 lotov.

Enotni tečaj prednostne delnice Hipotekarne banke Brežice je 28. 9. padel iz 3675 na 3334, ko je bilo za 864 lotov prometa, naslednjega dne na 3031 pri 360 lotih, v četrtek pa na 2728 (604 lote prometa), kar predstavlja padec za dovoljenih 10 odstotkov, istočasno pa tudi več kot 30 odstotni padec od zadnje objave sporočila za javnost, kar je razlog, da se v naslednjih dveh dneh s to delnico ni trgovalo. Tako je Hipotekarna banka Brežice obvezana pripraviti sporočilo za javnost, da bi se s to delnico lahko nemoteno trgovalo.

Prednostna delnica KBT je v tem tednu nihala, če pa primerjamo začetni in končni tečaj v tem tednu, pa je padla za nekaj več kot 11 odstotkov. 28. 9. je tako padla iz 47000 na 43300 pri 134 lotih prometa, naslednjega dne neznatno porasla na 43324 (168 lotov prometa), v četrtek pa ponovno padla, tokrat na 42825, ko je bilo za 144 lotov prometa. V petek so bili s to delnico prijavljeni aplikacijski posli s 83 loti, njen enotni tečaj pa se je izoblikoval na 43245, v ponedeljek pa je njen enotni tečaj padel na 41731, ko je bilo za 86 lotov prometa, posamezni posli pa so bili sklenjeni po tečajih od 40200 do 43300.

28. 9. je enotni tečaj delnice MK Založba padel iz 6700 na 6400, ko je bilo za 68 lotov prometa, v četrtek na 6114 pri 720 lotih prometa, v petek pa nekoliko porasel na 6278, prometa pa je bilo za 196 lotov.

V tem tednu je enotni tečaj delnice NIKA nekoliko nihal. Tako je 28. 9. padel iz 80360 na 78000, ko je bilo za 100 lotov prometa, naslednjega dne poskočil na 79034 pri 45 lotih prometa, v četrtek ponovno padel, tokrat na 78300 (52 lotov prometa), v petek pa na 78256, prometa pa je bilo za 100 lotov. V ponedeljek je enotni tečaj te delnice nekoliko porasel (78357), prometa pa je bilo za 114 lotov.

Tonča Božinović
NIKA d.d.
Poslovalnica Maribor

NIKA
BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA, d.d.
Cesta prvih borcev 11, Brežice 68250
☎ 0608 62-236, Telefaks: 0608 62-852
POSLOVALNICA LJUBLJANA
Slovenska cesta 54, Ljubljana 61000
☎ 061 131-155, Telefaks: 061 131-347
POSLOVALNICA MARIBOR
Partizanska cesta 3-5, 62000 Maribor
☎ 062 29-460, Telefaks: 062 29-460

BANČNI SERVIS

CREDITANSTALT – NOVA BANKA, d.d., vam v svojih poslovnih enotah po Sloveniji omogoča bančni servis:

tolarsko poslovanje:

- plačila položnic,
- plačila z virmanskimi nalogami
- izplačilo čekov tekočih računov drugih bank v Sloveniji;

devizno varčevanje:

- devizna nakazila v Sloveniji,
- devizna nakazila v tujino.

Creditanstalt - Nova banka d.d.
Z nami do uspeha

Humoreska

Kučan in Janša si bosta pustila rasti bradi

»Veš, Janez, malo sva se uštela, prekašajo naju. Nad mano je Križaj, nad tabo pa celo Terček, da o Kacinu, Drnovšku in Miši niti ne govorim...«

»No, če ti čisto po pravici povem, jaz tem anketam, na katerih si ti ves čas prvi, niti ne verjamem.«

»Verjameš ali ne, na volitvah se običajno pokaže, da čisto v redu merijo.«

»Prejšnje volitve si si kupil z udbomafijskim denarjem. Bova videla, kako bo na naslednjih.«

»Bojim se, vojni minister, da greš zdajle spet malo predaleč. Ali ne veva drug o drugem dovolj? Če boš zdajle začenjal vlačiti naprej moje finance, te bom spomnil na tvoje preprodajanje orožja.«

»Pustiva torej to stati. Bom še videl, kdaj mi bo kaj prav prišlo. Dejstvo pa je, da izgubljava, ker ti svojih nisi mogel ustaviti s tistimi vprašanji o orožju.«

»Ti pa bi se lahko malo unesel, ne da si se dal izbezati.«

»Glej, jaz pač nisem tak kot ti. Zato pa se tako lepo dopolnjujeva. S to orožarsko afero sva pa res mimo udarila. Ampak tistih osemintrideset vprašanj tvojih levičarjev je bilo pa le preveč. Pika.«

»Nekje so te vendar morali začeti loviti, ko si se pa tako vanje zapodil s tistim pogrevanjem dogodkov iz časov osamosvajanja. Kdo pa se takrat ni bal, povej no. Je bil prestrašen samo Školč, kaj? Pomisli samo, kako so se nekateri vedli.«

»Pa mi vseeno povej, kako to, da jih nisi mogel ustaviti? Kaj nisi vedel, da bom skušal zadevo spraviti na vaš račun?«

»Pač nisem mogel. Obenem pa si nisem mislil, da boš šel tako daleč in uprizoril vse tisto na letališču.«

»Popolnoma te razumem, gospod predsednik, spet si taktiziral. Orožje smo preprodajali skupaj, ti pa si iz tega kljub temu hotel iztržiti kakšen politični minus zame. Od vsega skupaj pa imava zdaj to, da veljamo pred svetom za diletante. Pa kaj ti tvoji levi cepci res ne vedo, da orožje preprodajajo vsi? So me morali s temi neumnimi vprašanjji vleči za jezik?«

»Kaj moreš. Še jaz ne morem nič proti njim. So pač nekdanji mladinci, ki smo jim dovoljevali vse. Ampak rečem ti, da je škoda, če se midva ne dogovoriva za nadaljnje skrivno sodelovanje. Začeli so naju prehitevati novinarji in igralci.«

»Prav imaš, zmeniva se, kaj je potrebno narediti.«

»Najin navidezni spor za javnost mora ostati, to je dejstvo. Dovolj pa to več ni. Začeli so vdirati ti čuki iz medijev in teatra. Dejstvo je tudi, da politika izgublja vodilno vlogo. Kacin namreč ni več politik, razen nanju ostaja v vrhu samo še Drnovšek, ta pa lahko zaradi nehvaležne mandatarske funkcije kaj hitro zdrsne dol. To bo politična katastrofa.«

»Potrebno je biti analitičen, mar ne. Recimo, da kljub temu verjamem raziskavam javnega mnenja. Poglejva, kaj imajo ti, ki nama ogrožajo vodstvo, takega, česar midva nimava.«

»Kar se Molkove tiče, pač nimava tistega, kar imajo ženske, to je menda jasno.«

»Pustiva zdaj Molkovo, ona je edina ženska v gornjem delu. Z njo bova že kako. Tisto, kar ona ima in midva nimava, lahko midva kadarkoli postaneva. Bolj me dražijo ostali drugi. Drnovšek recimo. Vse poletje sem vodil vlado tako rekoč mimo njega in brez njega, on se je samo s tem svojim cuckom ukvarjal, potem pa pride in me po priljubljenosti prehiti.«

»Očitno je, da Slovenci ne gledajo na to, kaj kdo dela, ampak na to, kakšen kdo je. Samo na moje žalostne oči pomisli.«

»Ti pa na moje uhlje. Terček jih ima pač večje, zato me je poskakal, tukaj ni pomoči.«

»Tako kot mene Križaj, ker ima že za mlada plave lase. Tudi tukaj ni pomoči.«

»Mogoče pa je odgovor prav pri ostalih dveh, pri Kacinu in Drnovšku. Ta dva ne delata nič. Tisto, česar midva nimava, onadva pa, so brki pri Drnovšku in brada z bo pri Kacinu.«

Kučan in Janša (soglasno): »Torej se več ne bova brila.«

»Da, vojaški minister, samo to nama še preostane. Vse drugo sta že preskusila.«

»Da, mali predsednik, vse sva delala, se sprenevedala, zvijala se izmotavala, nemilo gledala ... »Napadala in migala z ušesi ...

Š. Š.

PEDIKERSKI TEČAJ

Od 14. do 30. oktobra, 3-krat ob koncu tedna – 42 ur (teoretični in praktični del)
Ob koncu tečaja dobite tudi potrdilo.
Kozmetična šola od 2. 11. 1993 do 16. 6. 1994
Kozmetična večerna šola od 2. 11. 1993 do 16. 6. 1994
Prijave pošljite na naslov: BERNER, d.o.o., Tomšičeva ulica 41, 62000 Maribor. Informacije po telefonu: (062) 225831.

Beltinka®

pletenine iz kolekcije Rašica
pletenine iz izvoza
perilo BENETTON

vsak dan od 8. do 18. ure

v soboto od 8. do 12. ure

PRIPOROČA SE – TRGOVINA BELTINKA!

RCS GRAMATEX RCS DOBROVNIK LINEA DOBROVNIK

organizirajo veliko prodajno akcijo z NAGRADNIM ŽREBANJEM 30. 12. 1993

Pri gotovinskem nakupu iz obsežnega prodajnega programa (gradbeni material, umetna gnojila, tehnično blago, akustika, orodja, izdelki za gospodinjstvo ...)

- prejmete za vsakih 3000 SIT kupon za sodelovanje v nagradnem žrebanju lepih nagrad:
- **moped APN 6 S**
- **mešalec za beton**
- **vrtna kosilnica PANAGRA**
- **gorsko kolo, 18 prestav**
- **cement**
- **in še veliko drugih nagrad**

Za vsakih pet nagradnih kuponov prejmete KUPON, s katerim sodelujete v žrebanju

za GLAVNO NAGRADO **OSEBNI AVTO LADA NIVA**

dobavitelj in serviser: Servis vozil in kmetijske mehanizacije Ljutomer

Veliko izdelkov cenejših za 50 %.
V tem času posebno ugodni prodajni pogoji za obrtnike in podjetja.
DELOVNI ČAS: 7.00–19.00, sobota 7.00–13.00, nedelja 9.00–13.00 TELEFON: 79 290, 79 282

Priporoča se RCS GRAMATEX *trgovina na veliko in malo, Dobrovnik 243.*

Teden otroka

Igrajmo se skupaj

Letošnji teden otroka poteka v Sloveniji ima slogan Igrajmo se skupaj. S tem se želijo približati otroku in njegovi potrebi po igri. Poleg tega želijo opozoriti na pomen igrače in igre, ampak ne za vsake koli, poudarek dajejo dobrim igračam, igriščem in kakovostni igri. Obenem želijo, da si starši vzamejo več časa za svoje otroke.

Otroci imajo bujno domišljijo in lahko kaj hitro sprejmejo novo igračo. Množico raznovrstnih igrač najdemo tudi v naših trgovinah. Vendar vse igrače, ki jih dobimo, niso dobre in funkcionalne. Zato se morajo starši pred nakupom igrače prepričati, da bo izbrana igrača res prava, da bo primerna letom, da bo spodbujala otrokovo razmišljanje in ustvarjalnost, razvijala motoriko in drugo.

Zato je bolje, da včasih odštejemo kakšen tolar več in za to dobimo dobro igračo. Kajti med igro otrok razvija osebnot in se pripravlja na različne vloge, ki jih bo imel v življenju. Zato je prav, da bodo otrokove igrače tudi učila, pa vendar še vedno igrače, ki jih ima otrok rad in se z njimi rad igra.

Otrok je dandanes obkrožen z najrazličnejšim nasiljem. Blizu je vojna in preštevilni posnetki grozot, ki jih lahko otroci spremljajo ves dan. Zato je bolje, da se starši izogibjo agresivnim igračam, kot so pištole, tanki, videoigice, ki so polne nasilja, in vsem drugim igračam, ki spodbujajo agresijo.

Je pa res, da otrokom ne morete prepovedati, da bi se igrali vojne, da imajo pištole in fračo. Ne morete jim prepovedati, da ne bi gledali »Ninje turtles«, »Himene« in podobne risanke, ki navdošujejo otroke. Sicer pa so se otroci vedno igrali vojne, kavboje in Idijance, partizane in drugo. Zato ni potrebno, da so starši zaskrbljeni, dokler otrokom takšne igrice ne preidejo v navado.

Ni nujno, da v trgovinah kupujemo drage igrače. Vaš otrok bo zadovoljen iz vesel, če boste kakšno igračo naredili skupaj. Posvetite se kakšen dan otroku in naredite lutko iz cunj, papirnatega zmaja, oblikujte z glino in plastelinom, igrajte se gledališče in izmislite si kaj nenavadnega. Otroci imajo to najraje. Skupaj z njimi preživite svoje urice prostega časa. *»Skupna igra otrok in staršev je najlepša pot v otroški svet, tam pa se kujejo najlepša prijateljstva.«* In otrokom boste nadomestili vse igrače, tudi tiste najdražje.

ALEKSANDRA NANA RITUPER

Mala Nedelja

Raziskovali, prikazali

»Če hočeš vedeti, kaj bo iz tebe, poglej, kaj si bil,« je bilo zapisano na vabilu OŠ Mala Nedelja, in sicer za njihovo prireditev, ki je bila minulo sredo v Radoslavcih.

Najprej smo bili radovedni, kako to, da so se vsi učenci in učitelji tega dne (popoldne) preselili v Radoslavce. Saj tam vendar sploh ni šole. Vzrok je bil čisto enostaven: pri Mali Nedelji sploh nimajo primernega prostora, kjer bi se lahko naenkrat zbralo toliko nastopajočih in gostov. Povabili so namreč tudi vse starše in predstavnike občine Ljutomer.

In kaj so imeli pravzaprav za bregom? Kmalu nam je bilo vse jasno. Potem ko so prve trdi dni v tednu namesto pouka v učilnicah izvajali projektno delo na terenu, v katerega so pritegnili tudi

Pestro in zanimivo ob koncu tridnevnega projektnega dela učencev, učiteljev in vseh zaposlenih na OŠ Mala Nedelja. (Fotografija: J. G.)

vse ,tehnične' delavce na šoli in več staršev, so želeli povedati in prikazati, kaj vse so zvedeli, se naučili... Spoznavali so predvsem preteklost v svojem in širšem okolju (razne dejavnosi, poklice idr.). Tako so se prvi dan podali na strokovno ekskurzijo v Šempeter, kjer so si ogledali antični park, jamo Pekel in spoznali gozdno učno pot, drugi in tretji dan pa so spoznavali preteklost v krajih, kjer so doma. Razdelili so se v 22 skupin in proučevali, kako je z dejavnostmi, ki skrbijo za videz človeka (frizerji, kozmetičarji, šivilje, krojači idr.), domačo kuhinjo, vrtnarstvo, domačo obrt itd. Vodja projekta je bila učiteljica Mojca Tkalec-Zoran.

Poleg prikaza so pripravili tudi zanimiv kulturni program. Med drugim je dramska sekcija uprizorila navidezno proslavo ob otvoritvi nove osnovne šole pri Mali Nedelji leta 1999. Verjetno se bo zgodilo nekoliko prej, saj je naposled le določen začetek gradnje, in to bo 1. november letos. Morda pa bodo morali tako dolgo čakati na telovadnico.

JOŽE GRAJ

Na 40. GTZ v Mariboru je tekmovala tudi SŠGT Radenci v okviru tekmovanja gostinskih šol Slovenije z dvema ekipama, in sicer:

1. Z ekipo mladih kuharjev:

1. Danielo Grah iz 3. d
2. Moniko Tibaut iz 3. d
3. Alešem Filipičem iz 3. c

Pripravljali so hladno začetno jed piščančje prsi po moderno pod vodstvom mentorice ga. Elvire Štumpf.

2. Z ekipo mladih natakarjev v pripravi svečanega omizja, poznavanju narodnih jedi, pijač in iz teoretičnih znanj iz strežbe.

Ekipo so sestavljali:
1. Laura Berglez iz 3. a
2. Mojca Jančar iz 3. a
3. Milan Škafar iz 3. b

Vodila jih je ga. Bojana Flegar.

Obe ekipi sta se ob svojih mentoricah temeljito pripravljali vsaka s svojega področja. Dosegli sta tudi dve medalji – srebrno kolajno si je prislužila ekipa natakarjev, zlato medaljo in 1. mesto pa si je pridobila ekipa mladih kuharjev.

Status začasnega begunca

Število beguncev se manjša

V petek je bil zadnji rok, da vsi začasni begunci, ki so prišli iz Bosne in Hercegovine ter Hrvaške, uredijo svoj status. Na osnovi tega so dobili dovoljenje za začasno bivanje v republiki Sloveniji. Po končanem popisu v zbirnih centrih in sedežih Rdečega križa je bilo v Pomurju skupaj 650 beguncev, predvsem žensk in otrok.

Največ beguncev je v zbirnih centrih v Vidoncih in Veržeju. V Vidoncih je 280 in v Veržeju 155 beguncev pridobilo status začasnega begunca. Preostali begunci, ki so zaprosili za status, pa so nastanjeni pri sorodnikih in prijateljih. V murskosoboški občini se jih je prijavilo 123, v lendavski 49, v gornjeradgonski 22 beguncev in v ljutomerski občini 21.

Z izdajo novih izkaznic stare ne veljajo več. Nove izkaznice veljajo tri mesece, po tem si jih bodo morali begunci podaljšati. Po pretečenem roku bodo begunci, ki so se zamudili prijaviti, za status zaprosili le še pri Uradu za begunce v Ljubljani. Sicer pa nove izkaznice poleg začasnega bivanja omogočajo še zdravstvene storitve.

Še posebej so z´begunci obremenjene družine, ki morajo včasih skrbeti za veliko pregnancev. Kajti begunci dobijo enkratno mesečno pomoč – paket in trikrat mesečno finančno pomoč v vrednosti 1100 tolarjev, to pa je odločno premalo. *»Svakog gosta tri dana dosta,«* je povedal **Slavko Jauk**, iz civilne zaščite, ki bi želeli, da bi se begunci nastanili v zbirnem centru.

Tu bi lahko lažje skrbeli zanje, kajti tu dobivojo več pomoči, čeprav ne zadosti. Saj vedno manj držav pošilja materialno in finančno pomoč. Občasno jo pošiljajo samo še iz ZDA in Švedske. Poleg tega pa se v begunskem centru trudijo, da bi bile razmere bivanja čim ugodnejše. Družinam so uredili ločene bivalne prostore. Begunci se lahko tudi svobodno gibajo, javiti se morajo edino, ko kam grejo, in povedati, kdaj se bodo vrnili. Tudi na hrano nimajo pripomb.

Begunci imajo zagotovljene vse osnovne pravice, niso lačni in ne žejni. Nekateri imajo verjetno še boljše življenjske razmere, kot so jih imeli doma. Ampak nimajo svojega doma in marsikateri ne svojih najdražjih.

ALEKSANDRA NANA RITUPER

TOM – telefon za otroke in mladostnike

Halo, halo... zaupal bi ti rad, da...

Tomaž in Mojca sta bila zelo zaljubljen par. Potem je Andrej, Tomažev najboljši prijatelj, prevzel Mojco. Tomažu je bilo tako hudo, da je svoje težave zaupal psihologinji na šoli. Le-ta je te »brezupne težave« zaupala sodelavki, ta je to povedala ... Potem so o tem vedli ... že mnogi drugi učitelji, sošolci in Tomažu začeli ... Izmišljeno zgodbico bi ... končali. Zgodbica je sicer izmišljena, ampak podobne se dogajajo v številnih ... In tega, da bi se razvedelo, se mladi najbolj bojijo.

Zato se mladi zelo neradi zatekajo na šolske psihologe in druge delavce. Poleg tega mladim zelo težko govoriti o svojih osebnih težavah, še posebej če gre za precej intimne stvari, se bojijo, da bi njihove težave postale znane vsej šoli. In če je šola na vasi ali kakšnem manjšem mestu, tudi drugim ljudem.

Zato je za osebne pogovore velikokrat najbolje, da si izberete neosebni način. Zavrtite telefonsko številko in prijazen glas na drugi strani žice vam bo skušl pomagati, svetovati ali vas vsaj potolažiti. Našli boste prijatelje, takšne, katerim lahko zaupate čisto vse. Vse, tudi tiste najbolj skrite bolečine. In problemi bodo ostali samo vaša skrivnost in skrivnost tistega, komur ste svoje težave zaupali.

V ta namen delujejo v Sloveniji številni zaupni telefoni, ki so namenjeni otrokom, mladim in odraslim v stiski. In glede na to, da je zdaj teden

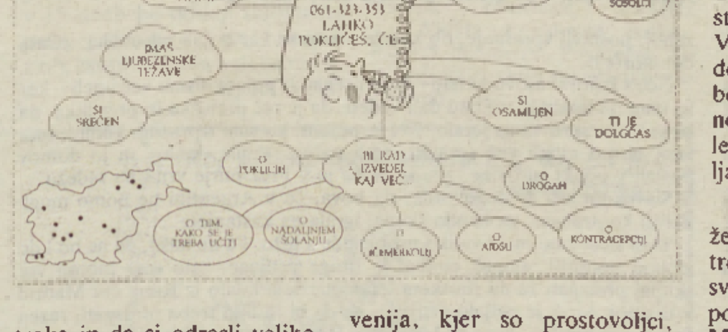

otroka in da si odrasli velikokrat sami lažje najdejo pomoč, bomo te vrstice namenili našim najmlajšim. Prvi specializirani telefon za otroke in mladino je začel delovati leta 1990 pri Zvezi prijateljev mladine Slovenija, kjer so prostovoljci, študentje obeh univerz, na voljo mladim klicem.

V Pomurju podobnega telefona še nimamo. Pri komisiji za otrokove pravice pa so nam zagotovili, da bomo po novem letu dobili **TOM, telefon za otroke in mladino.** Deloval bo po vsej Sloveniji in se bo povezoval v nacionalno mrežo. Telefon v vsakem mestu bo imel določene ure, ko se bodo prostovoljci pogovarjali z mladimi. V Ljubljani pa bo organizirano dežurstvo 24 ur na dan. In ko bodo na lokalnih TOM-ih prenehale uradne ure, se bodo telefonski klici preklopili na ljubljansko centralo.

Tam kjer so takšne telefone že uvedli, so klici otrok, ki potrebujejo pomoč ali samo nasvet ali se želijo pogovarjati in podobno, precej pogosti. **Mojca Polak**, predstavnica komisije za varstvo otrokovih pravic, je povedala, da kličejo otroci iz vse Slovenije. Otroke, ki kličejo, lahko razdelimo v tri skupine, je še povedala. Tiste, ki jih zanima kaj več o Aidsu ali so radovedni, kako bo z nadaljnjim šolanjem, kako se je potrebno učiti in podobno. V drugo skupino spadajo tisti z mladostnišimi vprašanji. Sprašujejo o svojih ljubezenskih težavah, o kontracepciji, težavah s starši in drugo. Potem so še tisti s hujšimi težavami, ko gre za resnične stiske in je potrebno konkretno ukrepati in se povezati s socialno delavko in šolskimi psihologi. Takih primerov je manj. Ampak tisti, ki so, so zelo pereči.

Zaupni telefoni so najboljši način, da se lahko otroci in mladi pogovorite. Telefon vam je vedno na voljo. Samo zavrtite številko in vaše težave bodo kmalu za pol manjše, vaši dvomi se bodo razblinili... Samo pokličite.

ALEKSANDRA NANA RITUPER

Zasebno krojaštvo, šiviljstvo in izdelovanje tekstilne galanterije

S škarjami nad konkurenco

Zasebno krojaštvo in šiviljstvo v severovzhodni Sloveniji predstavljajo tako obrtniki kot podjetniki, tako tisti, ki opravljajo poklic, kot klasični krojači in šivilje, pa tudi tisti, ki so se odločili za butično prodajo ali serijsko izdelavo. Več kot krojačev in šivilj je trgovcev, ki prodajajo tekstilne izdelke – domače ali uvožene. In kar je zanimivo: trgovci zaslužijo s prodajo tekstilnih izdelkov precej več kot proizvajalci, torej tisti, ki te izdelke šivajo, krojijo, jih pripravijo po svojih zamislih za trg. Res je tudi, da je še veliko »črnih šivilj«, ki sedijo za šivalnimi stroji v spalnicah ali dnevnih sobah in šivajo obleke za svoje sorodnike, znance, sosede. Prav tako je dejstvo, da mora biti šivilja v severovzhodni Sloveniji presneto pogumna, če si upa prodreti na trgu s svojimi izdelki, kajti v soboški in drugih obmurskih občinah je ženskam tako ali drugače omogočeno, da pridejo do Murinih izdelkov (tudi po nižji ceni), in ne le da te modne stvari kupujejo, ampak so te tudi merilo kakovosti.

Prihodnje leto spomladi bodo tudi krojači in šivilje ločeni po novem obrtnem zakonu na klasične obrtnike in podjetnike – torej tisti, ki na primer dela serijsko in ima več zaposlenih, ne bo mogel biti še naprej obrtnik. Pred kratkim smo obiskali klasično šiviljo, obrtnico s serijsko proizvodnjo in družinsko obratovalnico, kjer izdelujejo tekstilne izdelke, ki v Sloveniji pravzaprav nimajo prave konkurence.

Šivilja

»Ni samo zaradi zaslužka«

Štefka Koščak z ulice M. Kuzmiča v Murski Soboti ima že enajsto leto obrtno dovoljenje za šiviljo. Začela je (kot mnoge druge) v Tovarni oblačil Mura, vendar se po porodniškem dopustu ni mogla več odločiti za delo v tovarni. Šivala je zelo rada, zato se je odločila za obrt. Iz stanovanja v bloku so se preselili v domačo hišo in tam si je uredila delavnico z dvema prostoroma, ki jo prav te dni obnavlja in preureja. V osemdesetih letih je imela zelo veliko dela, toda ko sedaj razmišlja o tistih časih, se ji zdi, da pravzaprav še ni imela toliko izkušenj in je bila verjetno tudi nekoliko počasnejša kot danes. Sicer pa vsaka šivilja potrebuje nekaj »preizkusnega« časa, da pride do resnih strank ter da se nauči delati, meni Štefka Koščak. In kako občuti poplavo uvoženih in cenenih tekstilnih izdelkov na trgu:

»Ne vem, jaz imam ves čas iste stranke, niti jih na novo ne jemljem. Raje se posvetim enemu izdelku in eni stranki, čeprav naredim nekaj manj. Je pač nekoliko dražje. Meni je takšno delo bolj všeč kot pa tisto industrijsko, ko se mora narediti čim več. No, mogoče bi lahko tudi več zaslužila, toda jaz nisem imela nikoli takšnih ambicij. Niti nisem nameravala koga zaposliti, ker bi to potem ne bilo več moje delo in moji izdelki; vsak ovratnik, žep, kos šiva posamezna šivilja drugače naredi. Jaz to rada delam, to ni samo zaradi zaslužka,« je povedala Štefka Koščak. Štefka ima svoj način dela in svoj delovni čas, njeno glavno pravilo je zadovoljiti želje strank. In kaj meni o delovanju obrtne zbornice in prihodnji ločitvi na obrtnike in podjetnike?

»Nič ni takega, kar bi me motilo pri obrti! Dobro se mi zdi, da se bo zdaj razmejilo med obrtniki in podjetniki. Če je še veliko dela na črno, ne vem, meni ga ne primanjkuje, torej zaradi tega ne trpim, če pa se ženskam zdi tisto delo tako dobro, da nosijo blago tja...Vsak mesec dobimo sporočila obrtne zbornice, tako da vemo, kaj se dogaja. Mislim, da si mora vsak izbrati neko srednjo pot – v vsakem poklicu.«

BERNARDA B. PEČEK

Štefka Koščak bo tudi v prihodnje ostala obrtnica – šivilja.

Šiviljstvo METKA Petrovci

Ko trgovec zasluži več...

Tudi Metka Jošar iz Gornjih Petrovec je po končani šiviljski šoli začela delati v Muri; po porodniškem dopustu je zaradi neurejenega varstva otroka ostala doma, se odločila za nadaljuje večerno izobraževanje, poskusila z delom v Mlinopeku in Pomurskem tisku, toda ko so se pojavili resni problemi z zaposlitvami, je začela misliti na zasebno delo. Najprej sta z možem zgradila prostore, čeprav takrat še nista vedela, ali bo v njih »glasbena trgovina« ali kaj drugega. Nastala je šiviljska delavnica, v prostoru pred njo pa ta čas urejajo nekakšen razstavno-prodajni prostor za svoje izdelke. V začetku je razmišljala o klasičnem šiviljstvu: ženska pride, ji vzame mere in ji sešije željeno. Vendar je kmalu opazila, da s takim načinom dela ne bo zaslužka, zato se je odločila za serijsko proizvodnjo. Zadnje mesece so glavni hit priljubljene »španarce«, ki so sicer nekoliko dražje kot cenene uvožene, zato pa iz kakovostnega materiala in bolje sešite ter kar je najpomembnejše: modeli so takšni, da so prilagojeni tudi ženskam, ki nimajo standardnih mer, na primer da so hlačnice krajše ali daljše, v bokih in pasu širše ipd.

»Tiste čase je bilo težko kupiti stroje. Na srečo je imela Mura razprodajo strojev, ki sem jih kupila s pomočjo bančnega posojila; to je bila velika vsota in bala sem se, če jo bom sploh lahko vrnila. Na srečo je bila v tistih letih inflacija velika, obresti pa še ne tako visoke kot danes. Ko sem že začela z obrtjo, sem spet vzela posojilo za nakup parnega kotla, ki je za kakovostne izdelke nujen. Pogoji so bili zelo neugodni. Za 300 tisočakov, ki sem jih dobila, sem morala zaposliti tri delavce; 150 je posodila občina, 150 pa banka in na ta bančni del je bil veliki R in 25-odstotne obresti in v štirih mesecih sem imela že 100 tisoč obresti. Na srečo je bil enoletni moratorij. S tem posojilom si nisem nič opomogla, toda če bi spet samo čakala, kdaj bom toliko zaslužila, da si bom lahko kupila kotel, ne bi bilo takšnih izdelkov,« je povedala Metka.

Na trgu je čedalje večja konkurenca, kar s pridom izkoriščajo trgovci. Zgodi se tudi to, da Jošarjeva proda izdelke trgovcu po najnižji možni ceni, ta pa doda tej ceni 60-odstotno maržo in so zato v trgovini izdelki pod blagovno znamko Metka Petrovci enako dragi kot drugi. Poleg tega si trgovci privoščijo veliko zaostajanja s plačili – na plačilo dostavljenega in že prodanega blaga mora čakati tudi po tri in štiri mesece. Prav zaradi tega se je odločila, da bo na Lendavski v Murski Soboti odprla svojo lastno trgovino. Kako bodo to sprejeli tgovci? Tisti, ki so cenili kakovostno narejene izdelke, so bili lojalni že do sedaj, sicer pa ima Metka največ naročil iz Maribora in drugih butikov. Nekateri na primer narišejo celo skice krojev, barvo in velikosti modelov, ki jih bodo v svoji trgovini prodajali. Zdaj so začeli šivati tudi jope, krila in podobno, vendar prej zelo dobro »pretipajo« tržišče, da ugotovijo, kaj v resnici primanjkuje. Vsekakor je dobro to, da lahko odslej tudi ženske, ki so imele vedno probleme s predolgimi rokavi in neustrezno dolžino krila ali hlač, kupijo oblačila po svoji meri. Zato se Metki ni treba bati za delo. In še ena odločitev bo šiviljstvu Metka dajala dovolj dela in zaslužka: **usmeritev k izdelovanju oblačil za močnejše postave in nosečnice**, ki jih – resnici na ljubo – v vseh trgovinah severovzhodne Slovenije primanjkuje.

Metka Jošar ima tri zaposlene, če bo posla in zaslužka dovolj, pa bo zaposlila še koga. Mož Drago opravlja posel nekakšnega trgovskega potnika – kupuje blago, prodaja izdelke, ureja to in ono. Tudi razdalja med Gornjimi Petrovci in Mursko Soboto je lahko velika ovira. Pazljivi morajo biti tudi pri nakupu blaga – zasebnikom podtaknejo marsikatero blago slabše kakovosti ali z napako, česar ne bi upali večjemu odjemalcu, kot je Mura.

Metka Jošar bo spomladi prihodnje leto postala podjetnica; že sedaj pri računovodskih in knjigovodskih poslih uporablja računalnik. Čeprav se zaveda, da je serijska proizvodja in velika količina nujna zaradi zaslužka, pa je njena povsem osebna želja, da bi lahko izdelovala tudi unikatne ženske kostimčke.

BERNARDA B.PEČEK

Modna kravata Gjergjekovih

Lovske kravate

Olga in Jože Gjergjek iz ulice Ivana Regenta v Murski Soboti so s svojimi izdelki znana in cenjena ne le v Sloveniji, ampak tudi preko meja. Kravate, metuljčki, rute in drugi tekstilni okraski – moda je zahtevala tudi takšne zdaj drugačne modne dodatne in Gjergjekovi so doslej vedno tudi pravi čas ugotovili, kakšne so te modne zahteve. V Sloveniji pravzaprav nimajo prave konkurence, saj se Svilanit Kamnik po kakovosti in ceni ne more primerjati z njimi.

Jože se s kravatarstvom ukvarja že 35 let, skupaj z ženo Olgo tudi 5 zaposlenih dela v delavnici v stanovanjski hiši. V prejšnjih letih, ko so imeli velike odjemalce po vsej Jugoslaviji, je bilo zaposlenih tudi po sedem delavcev. Naročil je kljub temu veliko tudi danes; Gjergjekovi izdelujejo kravate za skoraj vse slovenske uniformirane službe: policijo, carino, PTT idr. Najbolj so ponosni na lovske kravate, ki so zelo iskane in cenjene, so edini izdelovalec ličnih kravat z izvezenimi podobami živali.

»Dela je preveč in imamo že probleme s pravočasno dobavo. Prostori so pretesni, da bi lahko proizvodnjo razširjali. Čakamo na hčerkino odločitev. Če se bo odločila za obrt – zelo ji ležijo jeziki – bi hitro uredili še eno delavnico in zaposlili še pet ljudi. Potem bi tudi verjetno zaprosili za kakšno posojilo, saj bi za stroje potrebovali okrog 150 tisoč mark. Ze sedaj imamo velike možnosti za izvoz, vendar smo omejeni s prostorom. Sicer pa nimamo nobenih problemov ne s plačami, dajatvami in ne z delom. Jaz

Gjergjekovi imajo danes pet zaposlenih, če bi uredili še eno delavnico in kupili stroje, bi jih lahko delalo dvakrat toliko.

mislim, da imajo velike probleme tisti obrtniki, ki so nedosledni in ne obračunavajo vseh prispevkov redno vsak mesec. Ko nameč enkrat zaostane s plačili za dva, tri mesece, ne more več priti na tekoče in je vedno problem tako s plačami kot dajatvami, « sta povedala Jože in Olga.

Tudi Gjergjekovi bodo od pomladi prihodnje leto podjetniki in ne more obrtniki; tudi računalnik, ki je že pripravljen kar lep čas, bo končno prišel v uporabo. Že sedaj pogrešajo hitrejšo obdelavo in boljši pregled nad zalogami in odjemalci, plačili, prispevki in podobno, kljub temu pa Gjergjekovi še nikoli niso imeli izgube.

Čeprav morebiti zveni kot reklamiranje, pa je treba vseeno poudariti prizadevnost in domiselnost Olge in Jožeta Gjergjeka. Njihove kravate, metuljčki in žepne rute niso le kakovostno narejeni iz najboljšega materiala iz Italije in Avstrije, ampak so tudi ponujeni v lični embalaži. Kaj pomaga pri trženju?

»Sama si sproti izmišljava stvari. Veliko potujeva po Evropi, bodisi na sejme v Pariz, Nemčijo, Nizozemsko, Švico in drugam, veliko pa sledimo tudi v raznih revijah in katalogih. V glavnem sledimo modnim tokovom, kajti če zaostaneš samo za en mesec, se ustaviš. Tudi mi se predstavljamo na vseh slovenskih sejmih, pa tudi v Münchnu, Budimpešti in Celovcu, vendar nima smisla, da se preveč predstavljamo v tujini, ker zaradi nimamo dovolj velikih zmogljivosti, da bi lahko sprejeli večja naročila.

BERNARDA B.PEČEK

Kar ni uspelo Pückom...

Iz dežele z vročim severom in ledenim jugom

Veliko je podobnosti med fanti iz ansambla Marko banda in nekdanjimi prekmurskimi bandami, ki so pohajkovale po vaseh, igrale na svatbah in veselicah, popivale, modrovale, se prepirale in ljubile... Kot znameniti Kranjčevi strici, godci in pivci v Pückovi bandi. In če me spomin ne vara, Pücki kdove kako daleč od domače vasi s svojo »mužiko« nikoli niso prišli, mali Marki pa so se ondan znašli celo v prestolnici Argentine, velemestu z nedoločljivim številom prebivalcev, Buenos Airesu.

Do lepih stvari se ne pride preprosto. Morda je s to ugotovitvijo povezano tudi slepomišenje, ki so si ga privoščili najvišji predstavniki Slovenske izseljenske matice, ki so od slovenskega društva v Bernaulu, predmestju Buenos Airesa, dobili sporočilo, da nameravajo člani tega društva, v večini prekmurski izseljenci, veličastno proslaviti 50-letnico delovanja društva. Potem ko so Oskar Škrilec, Juan Banko, Ana Tomšič in drugi organizatorji bernalskega Abrahama pred skoraj letom dni dobili ponudbo dr. Mirka Juraka, predsednika Matice, da bi jim na proslavi pel Ribniški oktet, on sam pa bi v Buenos Airesu z veseljem predaval o Shakespearju, so mu Prekmurski odgovorili, da želijo prekmurske izvajalce, predavanja o Shakespearju pa nikakor ne pogrešajo... V Matici so se domislili nove kombinacije, v kateri je bila Marko banda. Nekdo se je domislil, da bi šel Kreslin z Baranjo in Kocipri. Zaradi spoštljive starosti Kociprov je nato tudi ta kombinacija propadla. Potem se je spet pojavila različica, da bi šel černelavski Royal flesh. Ker da bo Marko bandi težko voziti stare in obilne inštrumente. Zakaj niso šli royalovci, ni jasno, kak mesec pred potovanjem je soboški župan Andrej Gerenčer izvedel, da gre on in da pelje s sabo Marko bando.

Še nekoliko pozneje se je nekdo spomnil, da bodo cimbale, violina, klarinet in kontrabas premalo, da bi bilo zaradi zabav po koncertih s seboj dobro peljati tudi harmoniko. Kdo drug kot stari harmonikar, svetovalec in prijatelj bande, izvrsten poznavalec prekmurske folklore in ljudske pesmi Boris Žalig bo tisti, ki bo najbolj »pasal« zraven, je bila logična odločitev. No, na Matici so potem ugotovili, da je denar le za Gerenčerja, štiri fante iz Marko bande in sodelavko Matice Mileno Gregorič, za harmonikarja pa je moral ansambel zbirati denar za vozovnico sam. Zakaj je šla na pot gospa iz druge vrste na matici, je spet drugo vprašanje. Dr. Jurak že ve, zakaj sam ni šel na pot; po tem, kar se je v Argentini dogajalo, pa je tudi kar dobro, da se je tako odločil.

Andreju Gerenčerju se je zdelo prav, da bi turnejo med slovenskimi izseljenci in prekmurski praznik v Argentini pospremil tudi kak novinar. Po vsem, kar sem že opisal, funkcionarjem na matici tudi to ni bilo preveč po volji. Šefi na Radiju Slovenija pa, ko so se že odločili, da podpisanega pošljejo na službeno pot v Argentino, so Matici jasno sporočili, da svojemu novinarju plača stroške podjetje in da od njih ne pričakujejo drugega, kot da vize, vozovnico in druge stvari urejajo tudi zanj. Račune bo poravnal Radio.

Tako se je v torek, 14. septembra, zjutraj celotna odprava iz Prekmurja strpala v občinski kombi in šofer Pištek nas je zapeljal na pot proti letališču v Trstu. V kombiju smo sedeli nekoliko neudobno, saj je bil Slavekov kontrabas oblečen v čudno leseno škatlo in skupaj z njo položen kar čez sedeže in 350 km daleč smo morali vsi paziti, da nas tisto čudo ne bi udarilo po glavi. V Sežani nam je italijanski carinik, ko je videl čuden zaboj, postavil vprašanje, ob katerem smo se kar zvijali od smeha: »Casa del morte?»

Največ argentinskih spomenikov je posvečenih prihodu Evropejcev na celino. Prvi so prišli Španci in Italijani, slednjih je menda celo več, Slovenci so prišli v dveh obdobjih: med obema vojnama in po drugi svetovni vojni. Obe generaciji imata malo skupnega.

No, s kontrabasovo »krsto« dosti preglavic potem nismo več imeli – ker so nam na letališču v Trstu dali vedeti, da je reč pretežka in prevelika, da bi jo lahko spravili na letalo. Ker je potem, ko smo izpraznili kombi, tudi vanj nismo mogli več spraviti, smo ročno razbili »krsto« in jo domov poslali v obliki surovine, »bajs« pa se je v Prekmurje vrnil na sedežu... S Slavekom sva se dogovorila, da bova, če v Argentini ne bomo mogli dobiti kontrabasa, za bando skupaj igrala na kastanjete...

Tudi sicer smo imeli veliko problemov s težo. Pa ne našo, da ne bo kdo zlobno pomislil, ampak cimbal in druge prtljage, zato smo morali vse skupaj prelagati že na rimskem letališču. Šele letalo iz Rima čez Madrid v Buenos Aires je peljalo prtljago, ne da bi jo bilo treba prelagati, razen Samovega kovčka, ki ga na letališču v Rimu nismo našli in zakaterega sem podpisani edini optimistično govoril, da je bil verjetno pretovorjen na letalo proti Argentini, in to se je v Buenos Airesu izkazalo za pravilno domnevo. Banda, Andrej in jaz smo se že prej dogovorili, da bomo vrgli skupaj denar in Samu kupili nov kovček ter najnujnejše stvari, kot so perilo, srajce in podobno. Pa k sreči ni bilo treba.

Potovanja z letali so dolgočasna zadeva, o kateri ne kaže izgubljati besed. Morda le to, da smo se krasno zabavali z dvema iz bande, ki sta letela prvič. Vendar le od Trsta do Rima, saj je bil njun naslednji let drugi. Mrcina pa, Boeing 747, ki nas je peljala od Rima prek Madrida v Buenos Aires, je očarala tudi nas, ki smo si nekaj lokalnih letov privoščili že kdaj prej v življenju. Let na 12 km višine, prek 1000 km na uro, zunanja temperatura je minus 60 stopinj Celzija. In plastična hrana. Ker traja glavni let med Španijo in Argentino skoraj pol dneva, smo njem jedli dvakrat. Vsaj čas mine hitreje.

In končno Buenos Aires. Pričakalo nas je okoli 30 slovenskih izseljencev. Fantje od bande so se že kar na letališču spoprijateljili z Aleksisom Okretičem, 26 let starim mladeničem, ki nam je potem stal ob strani ves čas potovanja. Z očetom imata podjetje za športno opremo, Aleksisova mama je Španka, slovensko se je naučil že odrasel, med študijem v Ljubljani, kljub latinskemu videzu pa je fant ponosen, da je Slovenec. Ko nas je peljal z letališča v mesto, nam je tako vneto predstavljal tà 14-milijonsko

Argentinska hrana se da opisati z eno samo besedo: meso. Ogromne količine mesa, predvsem govejega. Glavna poslastica je na žaru pečen steak, pravijo mu assado. Za nas preobilen in premalo pečen.

babilon, da je mimogrede zgrešil cilj in smo prišli pred slovenski klub. Triglav skoraj uro za drugimi. Pozneje smo ugotovili, da se ravna po splača voziti z Aleksisom, saj je njegov Ford karavan nagnjen k podobnim činam. Spoznamo lastnika kartonažne tovarne Justina Pahorja, nekdanjega agenta, lastnika Ilirija toursa Marjana Bogataja in seveda predsednika slovenske izseljenske matice za Argentino, Oskarja Molka, ki je aranžerja po poklicu. Oskar Molek nam je pokazal vse svoje organizacijske sposobnosti in njegova zasluga je, da je potovanje v celoti uspelo.

(Se nadaljuje)

Marjan Horvat

Kmetijstvo pred negotovo prihodnostjo

V tem trenutku v kmetijstvu skorajda ni dejavnosti, ki bi kmetijcem prinašala ustrezen dohodek. To je seveda posledica neustrezne kmetijske politike in odnosa, ki smo ga v preteklosti imeli do te gospodarske panoge. Kmetijska politika se je oblikovala kratkoročno, odvisno od trenutnih potreb, zato ne preseneča, da v kmetijstvu še vedno ni neke dolgoročne stabilnosti. Takšne stabilnosti ni bilo tudi v preteklosti, to potrjujejo številna nihanja, ki smo jim bili priče na posameznih področjih. Najbolj tipična nihanja so bila v živinoreji, kjer so si vzponi in padci sledili v določenih časovnih obdobjih, ker zahteva prireja daljše časovno obdobje, pa so bila ta nihanja toliko izrazitejša.

V časih nekdanje Jugoslavije se je kmetijska politika oblikovala na dveh nivojih, na zveznem in republiškem. Če je odpovedala država, je posredovala republika in tako je kmetijstvo le nekako preživelo. Priznati pa je potrebno, da se je takrat za intervencije v kmetijstvo namenjalo več sredstev in da so zdaj kmetijci veliko bolj prepuščeni lastni iznajdljivosti. Prehod s planskega na tržno gospodarstvo je sicer nujen, že se želimo vključiti v evropske tokove, vendar ob tem ne gre pozabiti, da kmetijstvo ne prenese v celoti tržnega gospodarstva. To še posebej velja za majhne in odprte trge in za Slovenijo lahko trdimo, da je takšna. Glede odprtosti morda celo nekoliko preveč, saj celostne zaščitne politike v kmetijstvu še vedno nima in po mili volji lahko uvaža vsakdo, ki se mu to zahoče. Celo prelevmanska zaščita, ki pa velja le za nekatere proizvode, ne odigrava v celoti svoje vloge in uvoženo blago predstavlja močno konkurenco domačemu. S temi trditvami sicer ne želim zagovarjati slovenskih kmetijcev, ki bodo morali še marsikaj razčistiti tudi pri sebi, vendar je posredi še veliko objektivnih okoliščin, ki jih bo potrebno odpraviti z ustrezno ekonomsko politiko.

V razpravah o strategiji razvoja slovenskega kmetijstva smo nemalokrat slišali, da bo to eden od ključnih dokumentov, ki bo začrtal osnovne usmeritve v kmetijstvu. Ob prebiranju tega dokumenta smo dobili občutek, da so stvari dobro zastavljene, strategija je dobila tudi večinsko podporo v slovenskem parlamentu, vendar to še ne pomeni, da se je odnos do kmetijstva spremenil. Strategija predstavlja le okvir za oblikovanje kmetijske politike in sprejeti bo potrebno še celo vrsto dokumentov, ki bodo omogočili izvajanje ustrezne politike. Razen prelevmanske zaščite, ki pa tudi ni celostna, sprejemanje druge spremljajoče zakonodaje zamuja, posledice pa čutijo predvsem kmetijci.

Če smo se s strategijo odločili za ekosocialni način kmetovanja, smo se s tem zavestno odločili tudi za dražjo kmetijsko pridelavo. Slovenija spada med države s težjimi pridelovalnimi razmerami, in če želimo biti s svojimi izdelki konkurenčni, mora posredovati država. Žal pa sredstva, ki jih namenjamo za kmetijstvo, daleč zaostajajo za tistimi, ki jih za spodbude dajejo v drugih evropskih državah. Zato ne preseneča, da so tudi kmetijski proizvodi, ki jih uvažamo, cenejši od naših. Tisti, ki se zavzemajo za liberalno-tržno politiko tudi v kmetijstvu, so često celo mnenja, da se nam hrano bolj splača uvažati kot pridelovati doma. Kratkoročno bi takšna trditev morda celo vzdržala, vendar bi imela takšna politika dolgoročno zelo neugodne posledice. Ne le v sami kmetijski proizvodnji, pač pa tudi na socialnem področju, saj ne gre pozabiti, da kmetijstvo še vedno predstavlja dobršen del dohodkov velikemu številu ne le kmečkega prebivalstva, pač pa tudi tistim, ki se s kmetijstvom ukvarjajo kot z dopolnilno dejavnostjo. Deagrarizacija je namreč dolgotrajen proces in tudi strategija predvideva, da bo potrebnih vsaj 50 let, da bomo dosegli nivo, ki ga imajo nekatere sosednje države.

Kako kratkoročna je bila naša kmetijska politika in kako se lahko razmere korenito spremenijo v zelo kratkem času, dovolj zgovorno potrjujejo nekateri zgledi. Spomnimo se samo žetve izpred nekaj let, ko so bile vse politične in druge aktivnosti usmerjene v odkup krušnih žit. V Pomurju, ki smo mu tako radi rekli slovenska žitnica, so te aktivnosti prihajale še toliko bolj do izraza, saj je bil pritisk na odkup izredno močan. V Pomurje so takrat prihajali številni politiki in predstavniki oblasti, pa tudi kakšen dodatni denar za spodbude se je takrat še našel. Povsem drugače je zadnji dve leti, ko pravega zanimanja za odkup pšenice ni bilo in mnogi bi bili celo zadovoljni, če pridelovalci pšenice sploh ne bi prodali. Smo pa navkljub vsemu letos v Pomurju odkupili rekordne količine pridelka, čeprav letina zaradi suše ni bila preveč obilna. To pa tudi na svoj način kaže na stanje, ki vlada v slovenskem kmetijstvu. Večina pridelovalcev pšenice verjetno ni prodala zaradi spodbudnih cen, pač pa zaradi potreb po denarju, saj je prav v času žetve kriza v živinoreji najbolj pritiskala, odkup le-te pa se je tako rekoč ustavil.

Primerov neustrezne in nedosledne kmetijske politike v preteklosti je še veliko. Mnogi goveji in svinjski hlevi, ki so jih zgradili z ugodnimi posojili in tudi nepovratnimi sredstvi, so danes prazni. Pa krivcev za to ne smemo iskati med živinorejci, pač pa v neustrezni kmetijski politiki. Podobno velja tudi za nekatere druge kmetijske dejavnosti. Za Slovenijo radi pravimo, da je tudi vinogradniška in sadjarska dežela in da svojih možnosti na tem področju še zdaleč ni izkoristila. Na drugi strani pa lahko ugotavljamo, da se na tem področju že zdaj srečuje s težavami. V nekaterih kleteh se otepajo z zalogami starega vina, prav nič bolje pa se ne obeta tudi sadjarjem. Ponekod so že posekali cele nasade višenj, podobno se dogaja z ribezom, nemalo težav pa je bilo spomladi tudi z jabolki. In vzrok za to je ponovno v neustrezni kmetijski politiki, saj smo uvozili na tisoče ton tujih jobolk, ki na trgu niso bila nič cenejša od domačih, slovenska jabolka pa so romala v predelavo. Dosti bolje ne kaže tudi letos, in če se bo tako nadaljevalo na večini področij, potem si slovensko kmetijstvo od prihodnosti ne more veliko obetati.

LUDVIK KOVAČ

Setev ozimnih žit

Varstvo ozimin pred pleveli

Za jesensko zatiranje plevelov se odločimo na tistih površinah, kjer v pravočasno posejanih žitih pričakujemo plevele, ki vznikajo hkrati z žiti in so za herbicide občutljivi v zgodnji razvojni stopnji. Jesenskozimski enoletni pleveli, ki kalijo že jeseni, se lahko pri ugodnih temperaturah (nad 0 °C) pojavijo v velikih količinah, če jih ne zatremo pravočasno. Med take sodijo predvsem plevelne trave, kot sta njivski lisičji rep in srakoperec, ter širokolistni pleveli, kot so plezajoča lakota (smolenec), naravna zvezdica (kurja črevca), njivska vijolica, spominčica, jetičniki, mrtva kopriva in drugi. Res je, da je njihovo zatiranje možno tudi spomladi, toda vremenske razmere so pogosto tudi v začetku pomladi neugodne za rabo herbicidov. Lahko je prehladno, premokro, pleveli prerasejo občutljivo etapo, zato herbicidi ne učinkujejo zadovoljivo ali celo poškodujejo posevek.

Zatiranje plevelov pred njihovim vznikom ima poleg dobrih strani tudi pomanjkljivosti:

– če ne poznamo sestave plevelne flore, je to škropljenje na pamet,

– pred vznikom so pogosto potrebni višji odmerki herbicidov,

– izpiranje herbicidov je večje pri škropljenju pred vznikom (posebej na lahkih peščenih tleh),

– zaradi prekratke obstojnosti (hitre razgradnje herbicidov) je možnost spomladanske zapleveljenosti,

– pri škropljenju gole površine se herbicid hitreje razkraja (sončna svetloba, kemični procesi v tleh itn.).

Z nekaterimi herbicidi lahko jeseni škropimo pred vznikom ali po njem (od razvoja tretjega lista naprej). Navedene prednosti in pomanjkljivosti zaradi časa škropljenja naj bodo vodilo ob odločitvi. Pogoj za jesensko škropljenje po vzniku je pravočasna setev, izkoristek herbicida pa je vsekakor večji. Priporočilo herbicidov zajema pripravke, ki so na voljo v pomurskih prodajalnah.

Pregled herbicidov za jesensko uporabo

Ime pripravka	Aktivna snov	Čas uporabe	Priporoč. količ./ha	Namen	Opomba
Dicuran forte 80 WP	klortolurom triasulfuran	pred vznikom po vzniku	2 kg/ha 1,5 kg/ha	zatiranje trav in širokolistnih plevelov, ki kalijo v jesensko-zimskem času	ječmena ne škropimo pred vznikom
Dicuran 500 tekoči	klortoluron	pred ali po vzniku pšenice ali ječmena	3–4 l/ha	zatiranje trav	
Quartz	diflufenikan	pred ali po vzniku pšenice	0,3–0,5 l/ha	zatiranje trav, delno tudi širokolistnih strnih plevelov	ječmena ne škropimo pred vznikom
Quartz super	izoproturon diflufenikan	pred ali po vzniku pšenice	2,5–3,5 l/ha	zatiranje trav, boljše kot quartz, delno širokolistne plevele	odsvetujemo uporabo pri poznih setvah
Tigrex	izoproturon	pred vznikom pšenice ali ječmena	3–5 l/ha	zatiranje trav, delno tudi širokolistnih plevelov	ne na kislih tleh pH pod 5,8
Satis 18 WP	triasulfuron fluoroglikofen	po vzniku pšenice ali ječmena	200 g/ha	zatiranje širokolistnih plevelov, ne zatira trav	
Arkade 80 EC	Prosulfokarb	pred vznikom, najpozneje do 3 lista pšenice	4–5 l/ha	zatiranje širokolistnih plevelov in nekatere travne plevele	

Kmetijska svetovalna služba pri ŽVZ za Pomurje M. Sobota
Drago Legen, dipl. inž. kmet.

Začetek sladke kampanje

Če dež ob koncu prejšnjega tedna pridelovalcev ne bi pregnal v pogoji, bi bilo na deponijah že več sladkorne pese, kot je lahko rečimo v teh dneh. V tovarni sladkorja v Ormožu so nam povedali, da so s spravilom letošnjega pridelka začeli 1. oktobra, to pomeni, da naj bi se uradno začela tudi kampanja predelave sladkorne pese. V tovarni zdaj predelujejo rjavi sladkor, tega bodo predelali okoli 14 tisoč ton, s predelavo pa bodo nadaljevali tudi po kampanji predelave sladkorne pese. S predelavo rjavega sladkorja v Ormožu popolnjujejo tudi vrzel pri izkoriščenosti predelovalnih zmogljivosti v prehodnem obdobju.

Letošnja suša, ki je prizadela večino poljščin, je pustila posledice tudi na sladkorni pesi, vendar klub temu napovedujejo, da bo pridelek povprečen. Od 40 do 45 ton naj bi je zraslo na hektarju, na nekaj več kot 3 tisoč hektarjih pa naj bi je pridelali okoli 200.000 ton. Za potrebe tovarne sladkorja v Ormožu so spomladi sicer s sladkorno peso zasejali 5.542 hektarjev, od tega 2.300 hektarjev na Hrvaškem, vendar Hrvati vsega pridelka ne bodo oddali v ormoško tovarno. V prejšnjih letih so sladkorno peso za potrebe ormoške tovarne pridelovali tudi na Madžarskem, letos pa kaže, da madžarske pese ne bodo predelovali. Madžari sicer kažejo pripravljenost za oddajo, vendar se v tovarni s pogoji ne strinjajo.

Po meritvah, ki jih opravljajo na poljih sladkorne pese, se je od 20. avgusta do 20. septembra pridelek sladkorja na hektar povečal za 1 tono, vendar pa je padla digestija, ki je v povprečju dosegla 15,8– odstotno stopnjo. Vzroke za znižanje sladkorne stopnje pripisujejo posledicam suše, saj je po dežju prišlo do ponovne vegetacije, delno pa je na zmanjšanje sladkorja vplivala tudi cerkospora, ki je prizadela nekatere posevke.

Dokončna odločitev o odkupni ceni letošnjega pridelka sladkorne pese bo sprejeta v teh dneh, neuradno pa smo izvedeli, da bo od 6 do 6,5 tolarja za kilogram. Pri tem izhajajo iz podatka, da iz ene tone sladkorja pridobijo 62 kilogramov sladkorja, ceno sladkorne pese pa določijo na osnovi tovarniške cene sladkorja. Ob ceni pa so pomembni tudi roki plačila in seveda dejstvo, da pridelovalci ne bodo imeli težav s prodajo. Prvi obrok plačila naj bi dobili pridelovalci v 15 dneh po oddaji sladkorne pese, drugega pa skupaj z obrestmi do konca decembra.

L. KOVAČ

Razstava govedi

Rejci govedi lisaste pasme iz Pomurja so v zadnjih letih že večkrat predstavili dosežke svojega rejskega in selekcijskega dela. Tudi letos so pripravili že dve razstavi, v Spodnjem Ivanjcih za območje radgonske in v Ljutomeru za območje ljutomerske občine, v nedeljo, 10. oktobra, pa pripravljajo podobno razstavo tudi v Prosenjakovcih. Razstavo pripravlja podružnica rejske zveze iz Prosenjakovec v sodelovanju z Žinorejsko-veterinarskim zavodom za Pomurje, na njej pa bodo predstavili več kolekcij najboljših krav – od plemenskih telic do starejših krav. Organizatorji pričakujejo, da si bo razstavo ogledalo veliko obiskovalcev, saj na tem koncu že dolgo ni bilo podobne prireditve.

L. K.

Uporaba ultrazvoka v veterini

Zaslugo za odkritje ultrazvoka imata brata Jacques in Pierre Curie, ki sta leta 1880 opisala pizoelektrični efekt pri kristalih kvartza. Po katastrofi Titanca je Richardson leta 1912 registriral ladijski ultrazvok za odkrivanje vodnih ledenikov.

Leta 1980 je bilo prvič objavljeno, da je s pomočjo ultrazvočne diagnostike mogoče zanesljivo ugotoviti zgodnjo brejost pri kobili. Hiter razvoj sonografije je kmalu omogočil uporabo ultrazvoka pri malih živalih. Leta 1993 začnemo uporabljati ultrazvok za pregled rodil na ŽVZ za Pomurje.

Zvok s frekvenco nad 20 kHz za človeka ni slišen in ga imenujemo ULTRAZVOK. Proizvajajo ga tudi nekateri kristali, ki se začno pod vplivom električnega potenciala hitro krčiti in raztezati – pizoelektrični efekt. Za ultrazvočne preglede običajno uporabljamo ultrazvok frekvence 3,5 MHz – 7,5 MHz z valovno dolžino 0,1–1,5 milimetra. Povprečna hitrost širjenja skozi mehka tkiva je 1540 m/s.

Zvočni valovi pri prehodu skozi tkiva naletijo na odpor – akustična impedanca, ki je za različna tkiva različna. Pri prehodu zvoka iz tkiva z eno v tkivo z drugo impedanco pride do njegovega odbijanja. Moč diagnostičnega ultrazvoka se meri v mW/cm².

Srce ultrazvočnega aparata je ULTRAZVOČNA SONDA, ki proizvaja in hkrati sprejema odbite ultrazvočne valove. Sonde delimo na linearne, sektorske ter konveksne ali na mehanične ter elektronske.

Centralna procesna enota omogoči spremljanje ehografije na monitorju. Možno je fotografiranje, tiskanje ali snemanje prikazane slike. Današnje aparature omogočajo opazovanje gibljive slike (»real-time scan«). V kardiologiji pa se uporablja tudi M-prikaz.

Ultrazvočna aparatura, ki jo uporabljamo na ŽVZ za Pomurje, ima mehanično sektorsko sondo, ki proizvaja ultrazvok s frekvenco 3,5 MHz. Intenziteta je manjša od 3 mW/cm². Mogoče je opazovanje struktur do globine 25 cm.

Število prikazov slike se lahko regulira med 15–30 slikami na sekundo. Ločljivost monitorja je nastavljiva in znaša 100 x 655 ali 133 x 492 točk. Na aparatu je tudi merilo, ki omogoči meritev opazovane strukture.

ULTRAZVOČNI PREGLED je neinvazivna diagnostična preiskava, nenevarna za pacienta.

V REPRODUKCIJI ima ultrazvok pomembno mesto v diagnostiki brejosti, saj ima natančna in hitra ter zdravju neškodljiva diagnostika prednost pred otipavanjem prek trebušne stene in rentgenom. Omogoči spremljanje vitalnosti plodov skozi vso brejost, ugotavljanje različne malformacije plodov ter patološke brejosti. Z meritvami obsega plodov in njihovo pozicijo lahko predvidevamo težavnost poroda. Odkrijemo lahko tudi spremembe na maternici, ki nastanejo po porodu.

ŽVZ za Pomurje, Štefana Kovača 40, organizira od 11. do 15. oktobra 1993 vsak dan od 16. do 18. ure brezplačno ultrazvočno ugotavljanje brejosti. S to akcijo želimo opozoriti na prednosti nove, neinvazivne diagnostične metode in predstaviti aparaturo, ki pomeni veliko pridobitev za našo regijo. Oddelek za reprodukcijo domačih živali ŽVZ za Pomurje bo opravljal ultrazvočne preglede brejosti vsako soboto od 8. do 10. ure.

Igor Ternar, dr. vet. med.
Dejan Židan, dr. vet. med.
ŽVZ za Pomurje

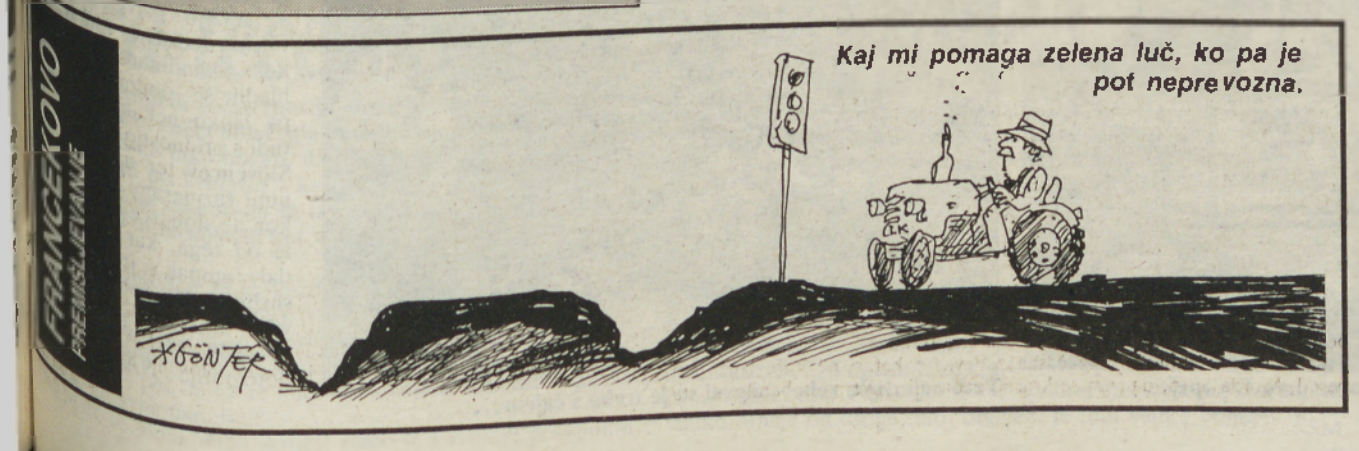

odsevi mladosti

Jesen

Poletje že odhaja,
mrzla jesen prihaja.
Lastovice v jatah sedijo,
da v tople kraje poletijo.
Oh, kako nam bo hudo,
brez njihovega petja bo pusto.

EVELINA KATALINIĆ, 6. b
OŠ Bakovci

Povodni mož

Bilo je poleti, ko smo bili na počitnicah pri babici. Sprehajali smo se po travniku, kjer stoji tudi studenec. Mimo njega sem se bal hoditi, ker je mama govorila, da v njem živi povodni mož, ki krade otroke.

Silil sem mamo, da si gre z mano ogledat ta studenec. Rekla je, da nima časa. Sklenil se, da gre sam, saj povodni mož najbrž podnevi spi. Odprl sem vrata, ki vodijo v utico nad studencem. Ojoj, nekaj čudnega sem zagledal! Mislil sem, da je povodni mož. Bil je tak, kot sem si ga predstavljal: oblečen v zelena oblačila in kosmat. Začel sem kričati, kot da se mi je zmešalo. Kmalu se je ob meni zbralo pol vasi, jaz pa od groze nisem mogel govoriti. Šele čez čas sem povedal, da sem videl povodnega moža. Vsi so se začeli smejati, mama pa mi je rekla, da povodnih mož sploh ni in da si je ona to izmislila, ker se je bala, da bi sam hodil okrog studenca in bi se mi lahko kaj zgodilo.

Vsi smo začeli opazovati, kaj se skriva ob studencu. V utici smo našli pijančka, ki se ja ravno pripravljal, da bi odšel. Najbrž sem ga s kričanjem zbudil.

BOŠTJAN RITUPER, 5. b
OŠ Sveti Jurij

Čas trgatve

Globoko pod radgonskim gradom so vinske kleti. V njih je mrzlo pozimi in poleti. Ob črnih stenah so veliki leseni sodi. V njih zori vino različnih sort, kot so šipon, renski rizling, traminec in janževec. V posebni kleti pa sem videla nešeto polnih zamašenih steklenic. V njih zori znani šampanjec – radgonska penina.

Najbolj veselo v vinski kleti je jeseni. Vsak dan pripeljejo veliko sladkega grozdja in ga stiskajo v velikih sodobnih stiskalnicah, ki jim kletarji pravijo vinske »preše«. Iz njih teče sladki mošt v sode. Čez čas začne v njih burno vreti. Ob tem nastaja vino. Stari ljudje pa pravijo, da vino naredi iz mošta šele Martin, ki praznuje svoj god 11. novembra.

Zame pa je najlepše v goricah, ko pride čas trgatve. Ne morem pozabiti, kako lepo je bilo, ko smo bili pri prijateljih. Tudi tam imajo na vrhu griča globoko pod hišo vinsko klet in staro leseno »prešo«. Še danes se spominjam, kako smo po trgatvi peli pesem En hribček bom kupil...

Po Martinu se vino zbistri. Potem ga pretočijo, da odstranijo drozgo. Nato ga pripravijo za polnjenje v steklenice. Pri tem uporabljajo separator, filter in polnilec. Šampanjec zori dve leti. Pijemo ga ob najlepših praznikih in za novo leto, ko si z njim nazdravimo in zaželimo vse najboljše.

SANDRA KRALJ, 6. e
OŠ Gornja Radgona

Vsak četrtek Vestnik

Pobegli zmaj

Nekega dne smo z Davidom, Alešem in Andrejem spuščali papirnatega zmaja. Včasih je poletel v drugo smer, kot smo hoteli. Delal je razne ‚lupinge', osmice... Naenkrat pa se je zgodilo nekaj nepričakovanega: vrvici sta se strgali in zmaj je odneslo proti gozdu.

Drugi dan smo šli podirat drevesa. Podrli smo jih tri, ko je David zavpil: »Marko, pridi pogledat, kaj sem našel!« Stekel sem k njemu in zagledal našega zmaja. Imel je luknjo in zgubili sta se palčki, a sva ju kmalu našla med listjem. Vrnili smo se domov, ga sestavili in zakrpali ter ga spet spuščali v zrak.

Imel sem se zelo lepo.

MARKO SLAVIČ, 5. b
OŠ Križevci pri Ljutomeru

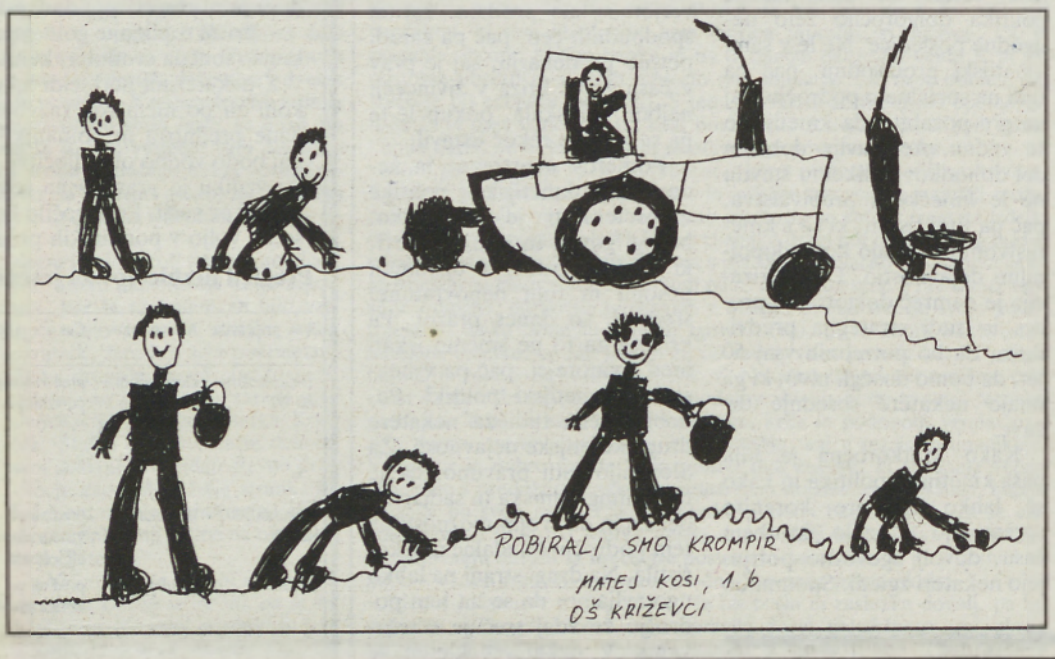

Opazovali smo jabolko

Bila je sladka, zelena in rdeča. Tovarišica jo je olupila in mi smo jo jedli. Bila je zelo okusna. Tudi mi imamo taka jabolka.

TANJA ŠKRABAN, 2. c
OŠ Beltinci

Ali veste?

Toliko odgovorov kot na 3. vprašanje že dolgo nismo prejeli. Skoraj vsi ste pravilno odgovorili, razen tistih, ki ste zapisali, da je slovensko ime za september kimovec, **pravilno pa je kimavec. Janez Svetec iz Celja je dodal še nekaj zanimivih imen za ta mesec, in sicer: mihalšček (prekmursko), devetnik, jesenšček, šmihelščnik, sadnik, malomašnik, poberuh idr.). Pri žrebanju pa je imel tokrat največ sreče** Jože Kuzma iz Ropoče. **Čestitamo!**

KUPON št. 5

Ali veste, kaj je to kipu? **(Bilo je nekoč pri nekem narodu.) Odgovore (s kuponi, če želite sodelovati pri žrebanju) pošljite najkasneje do 6. oktobra na naš naslov in pripišite »ALI VESTE«.**

Dedek mi je pripovedoval

»Bilo je pred sedemdesetimi leti, ko sem bil še mlad in sem hodil peš v šolo. Takrat ni bilo koles ne motorjev, le en avtobus je vozil iz Lenarta v Maribor. Njegov lastnik je bil neki advokat iz Lenarta. Avtobus je bil na drva. Šofer je moral zakuriti najmanj uro pred štartom, da se je v kotlu nabralo dovolj pare. Njegova največja hitrost je bila od 40 do 50 kilometrov. Danes je vse dugače. Tehnika zelo hitro napreduje. V sedemdesetih letih so se zgodile zelo velike spremembe.«

ANITA DIRNBEK
Podružnična OŠ Spod. Ščavnica

Ko pride jesen

23. septembra se je začela jesen. Postalo je hladneje. Ne hodimo se več kopat. Med vinogradi se oglašajo klopotci. Ljudje trgajo grozdje in pobirajo orehe. Drevesa so dobila pisano listje. V gozdu lahko nabiramo jurčke in kostanje.

Jesen je zelo lepa, če ni veliko dežja.

ZLATKA CUNK, 2. b
OŠ Apače

Po 40. svetovnem prvenstvu v oranju na Švedskem

Švedska in Danska še drugače

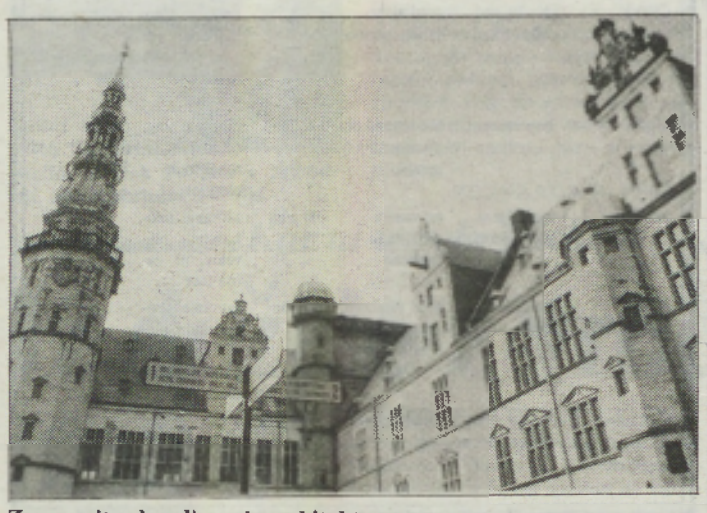

Znamenita skandinavska arhitektura

Hamletov muzej na Danskem – Hamlet je pravljični danski princ in glavni junak istoimenske Shakespearjeve drame

Iz Danske na Švedsko se pripeljemo s trajektom v eni uri.

Severnoevropsko območje, ki je dobilo ime Skandinavija, sestavljajo Norveška, Švedska in Danska, Islandija in Finska. Zdaj so to samostojne države, v davnini pa so bile tesno prepletene. Med prvimi ljudstvi v Skandinaviji so najbolj znani pomorščaki Vikingi iz prvih stoletij našega štetja. V 10. stoletju so se prvič pojavile ločene države Danska, Norveška in Švedska. V 16. stoletju se je Švedska odcepila od Danske in se razvila v evropsko velesilo. Leta 1523 je Švedska izstopila iz Kalmarske zveze in vodja upora Gustav Vasa je zavladal samostojni kraljevini kot kralj Gustav I. Poskrbel je za okrepitev države, protestantizem razglasil za državno vero, izoblikoval učinkovito vojsko in izboljšal gospodarstvo.

Vikingi, ki smo jih lahko videli tudi na svetovnem prvenstvu v oranju kot spomin na nasilne vojščake, ki so med 8. in 12. stoletjem sejali strah med evropskimi ljudstvi in zaradi nerodovitnih tal in hladnega podnebja iz Norveške, Švedske in Danske hodili plenit tudi po tisoče kilometrov daleč, so le še prijetna simbolika. Simbolizirajo namreč prve Evropejce in čeprav se severnjakov spominjamo predvsem zaradi njihovih osvajanj, jih je večina živela mirno v majhnih naseljih in kmetovala, trgovala in se ukvarjala z obrtjo.

Svetovno prvenstvo v oranju je bila strokovna ekskurzija, ki jo je bilo treba, kolikor je pač zaradi dan in pol dolge avtobusne vožnje in dvodnevnega tekmovanja v oranju, še dopuščal čas, kar najbolje izkoristiti za oglede krajevnih znamenitosti in opazovanje ljudi.

V kraljevini Švedski, ki meri 4 tisoč kvadratnih kilometrov in šteje 8,5 milijona prebivalcev, je kmetijstvo najbolj razvito na jugu države. S to dejavnostjo se ukvarja kar 6 odstotkov zaposlenih Švedov, ki v kmetijstvu ustvari 3 odstotke bruto družbenega proizvoda. Država podpira kmete in kmetijstvo z močnimi subvencijami in načrtno prelevmansko zaščito. Na Švedskem prevladuje živinoreja, pridelujejo pa veliko ječmena, ovsa, pšenice, rži in tako dalje. Več kot polovica Švedske pa je poraščena z gozdovi.

Sosednja Danska, v kateri smo se prav tako ustavili med petdnevno strokovno ekskurzijo, je desetkrat manjša od Švedske in šteje 5,1 milijona prebivalcev. Na podlagi menjave in valute lahko sklepamo, da je njeno gospodarstvo močnejše od Švedskega. V kmetijstvu je zaposlenih 7 odstotkov prebivalcev, tri četrt prihodka pa ustvarijo z živinorejo. Njihove farme so velike od 20 do 50 hektarov. Podnebne razmere so nekoliko ugodnejše od Švedskih, kjer je tudi med prvenstvom v oranju skoraj ves čas deževalo. Kljub neugodnim pridelovalnim razmeram pa pridela kmet [illegible] osemdeset ljudi hrane. V [illegible] deželah se kljub presežkom mleka in mlečnih izdelkov [illegible] vedajo, da je lastno kmetijstvo strateško pomembno, zato [illegible] podpirajo z državnim denarjem.

Skratka, Švedska in Danska, ki sta kar za nekaj stopinj hladnejši od Slovenije, sta [illegible] s pestro zgodovino, ki se [illegible] vsakem koraku kaže [illegible] z izrazito razvejeno arhitekturno dediščino držav. Prisotnost Skandinavcev in njihove hladnejše podnebne razmere pa lahko nekako primerjamo tudi s pridnostjo in delavnostjo Slovencev ter našimi podnebnimi razmerami, ki nam nikakor ne dopuščajo, da bi bili le od tega, kar bi nam [illegible] dal«, ampak si je vse treba [illegible] služiti, to pa dobro vedo predvsem kmetje.

Besedilo MILAN SKLEDAR
Fotografije NATAŠA JURIŠIĆ

»Vikingi« so le še prijeten spomin na prve Evropejce

Tudi najmlajše zebe – ogreti se je treba s čajem...

Film

Svetovalec za lepoto

Gospoda Pina Poggija so k snemanju filma Halgato (Namesto koga roža cveti) povabili zato, da bi povedal, kaj in kje je potrebno narediti, da bo film učinkoval estetsko socialno. Kako oblikovati ta ali oni dialog ali prizor, da bo tako lep, da bo ljudi združeval. On harmonizira film. Pozoren je na to, da moške vloge ne bi bile preveč poudarjene, da ne bi izstopalo karkoli, kar bi filmsko zgodbo potisnilo v skrajnost. Preveč erotike tudi ni dobro, pravi. Poggi je umetniški direktor edinega letošnjega slovenskega filma.

V Münchnu, kjer živi, on in njegova skupina organizirajo otroška igrišča. V neki mestni četrti živijo otroci, ki nimajo prostora, kjer bi se srečevali. Poggijeva skupina jim zato pripelje tja s tovornjaki naprave za igranje. Poseg ima za mestne oblasti nekak preventivni učinek, s skupno igro naj se pri otrocih doseže tisto, za kar je pri starših že zamujeno.

Poggi je Genovežan, profesor umetnostne zgodovine, publicist, docent v Linzu, direktor pedagoškega inštitua v Münchnu. Poročen je s Slovenjgradčanko Tanjo, ima hčer Brino in sina Rada. V Slovenj Gradcu občasno tudi živi, tam ima hišo. Mestu je ob rojstvu svoje hčere daroval skulpturo.

Z režiserjem filma Halgato Mlakarjem se je seznanil prek njegovega profesorja na Visoki šoli za film v Münchnu.

»Ta film, kakor si ga jaz predstavljam, naj bi bil socialno estetski. Če pravim estetika, potem kot znanstvenik za to disciplino ne mislim samo na slike, ampak tudi na besedilo. Socialno estetski film, kar naj pomeni nekaj takega kot družbeno lep film, mora biti tudi sedanji film. Tisti, ki govori iz sedanjosti za sedanjost. Taka je ta knjiga.«

Ste brali knjigo Namesto koga roža cveti?

»Na žalost ne, ker tako dobro slovensko še ne govorim. Brala jo je moja žena, jaz sem bral snemalno knjigo.«

Profesor Poggi hoče dopovedati, kaj je to socialna estetika in pride do svoje neke druge dejavnosti. Je tudi akter arte utile. Koristna umetnost. Socialna estetika in koristna umetnost sta povezani. »Vodil sem gibanje arte utile, že leta 1966, ko smo začeli opozarjati na uničevanje okolja. Skušali smo ljudem pokazati, kaj se dogaja s posegi v okolje, kako ti posegi, s tem ko so neestetski, posegajo tudi v družbeno strukturo in jo razbijajo.«

Ali ne zveni to malo proletkultovsko. Umetnost približati ljudem, to ima v sebi nekaj socialističnega, v smislu, gledališče v vsako vas?

»Že ne. Mi nismo bili taki. Za to je volja, tega ne moremo ukazati, socialna estetika je nekaj drugega. Skušal vam bom to prikazati na primeru tega filma. Ta film mora biti aktualen. Aktualen – to pa pomeni, da mora biti poklonitev, izražanje spoštovanja do Cigana. Kajti cigansko življenje je lepo življenje.

Vendar je že ime Cigan običajno prispodoba za nekaj, kar si ne zasluži spoštovanja.

Prav ta negativen ugled, ki ga imajo Cigani, moramo odpraviti v tem filmu. To dosežemo s prikazovanjem ljubezni. Po drugi strani pa moramo gledati na to, kako so v filmu predstavljeni moški. Če imajo višjo funkcijo kot ženske, če so ženske predstavljene kot slabše. Takšne sekvence moramo spremeniti.

Pa mislite, da bo tašno prikazovanje ustrezalo dejanskemu stanju, ki vlada v kakem ciganskem klanu?

Že že, toda naš ciganskli film mi film zgolj o Ciganih, to je tudi film o našem življenju. Glejte to takole, kot se dogaja v temle filmu. V neki vasi živijo ljudje. Živijo mirno. Potem pa se pojavi neka Tereza, ki hoče doseči nov svet. Kako to doseči? Dobiti mora tujca in vzame Bumbaša. S tem se odpre neki nov svet, kajti ta dva zdaj hočeta nekaj drugega. To je proces in ta proces odpiranja sveta je pomemben.

Vendar pazite, če vi cigansko življenje prikazujete kot meščansko ali kmečko življenje, kot življenje večine, ali s tem ne zagovarjate asimilacije?

Ne, ker mi ne zagovarjamo ugašanja ciganskega načina življenja, mi ne govorimo o ciganskem življenju, mi govorimo o naselju Lacki Roma, v katerem živijo neki ljudje. Ta vas je kot neko nemško mesto, v katero pridejo »gastarbajterji«, recimo Slovenci, ki iščejo delo. V tem mestu bodo prav tako rekli, ta je Cigan, ta ni naš. To, vidite, je naše skupno življenje. V tem, da se to tako prikaže, je smisel arte utile. Preiti moramo iz negativnega v pozitivno.

V tem filmu moramo kritizirati vse, kar je sedanje in kar je slabo. Ekologijo, vojne, socialno razlikovanje. To je naloga socialne estetike.

Film ima estetsko funkcijo v sebi. Film je lepa umetnost. Ali se vam ne zdi, da imajo tudi Cigani neko estetsko funkcijo že na sebi, če se ukvarjajo predvsem z glasbo?

Oni so v funkciji socialne estetike. Toda socialna estetika ni demagogija, ni olepševanje. Moja subjektivna predstava je nekaj pozitivnega, in to skušam dopovedati ljudem.

Skušam doseči, da bodo ljudje, ki bodo odhajali z ogleda filma, rekli, kako lep je ta svet. Da si bodo želeli komunicirati z ljudmi. Želim narediti živahen in erotičen film. Predstaviti hočem prihodnost. Prihodnost pa bo, če bomo postali ekološko pametnejši.

Obstaja stereotip, po katerem so Cigani tisti, ki niso nagnjeni trdemu delu, ki bolj ljubijo glasbo kot delo. V tem filmu se nehote identificira Cigane in prekmurstvo, ker v njem igralci, da bi bili bolj spontani, govorijo v narečju. Mislite, da bo to izzvalo neugodno mnenje pri domačinih?

Preveč govorimo o Ciganih, ko pa je vendar jasno, da obstajajo dobri in slabi Cigani, tako kot obstajajo dobri in slabi fašisti, komunisti in tako naprej. Vsaka ideja se rodi kot dobra ideja, pokvari se šele pozneje. Nočem biti duhovnik, toda potrebno se je iti politiko ljubezni.

Vendar so Cigani pač zaznamovani.

Da, kot Jezus Kristus. Z njimi je tako kot z Judi, če nastopi kriza, so krivi Judje. Ali tačas v Nemčiji, tam so krivi »gastarbajterji«. Zavedati se moramo, koliko koristi prinaša druženje z ljudmi, spoznavanje njihove kulture. Pomislite samo na Pariz, kaj vse se je v njem rodilo samo zato, ker so se mešale kulture.

Se pri tem ne pozablja na organsko stran tujstva? Ljudje iz drugih kultur dišijo drugače, komunicirajo drugače, se hranijo drugače. Je potrebno te razlike ukiniti, da bi se bolje skupaj živelo? Ali ne bi to pomenilo ukinjanje produktivne različnosti?

Ne, saj tako ne živim skupaj z njimi, zato me to ne moti. Imeti moramo potrpljenje. Moj bog, koliko je ljudi, ki jih ne moremo zaradi njihovega vonja, bodisi zaradi telesnega vonja ali parfuma. Če se s takim srečaš v kavarni, je toliko bolje, kolikor prej greš proč od njega. Zgodi pa se tudi, da nekdo krasno diši, da nas zapeljuje. S takim pa hočemo ohraniti bližino. Iskati moramo okoliščine, ki nas bogatijo.

Poznate film Emila Kusturice Dom za obešanje, vas ta naš slovenski ciganski film kaj spominja nanj?

Tole tukaj je popolnoma drugačna zgodba. Njegova mitologija je drugačna, bolj pozitivna. Halgato v filmu je kot Kristus, Mariška je Zeus, Tereza, njegova žena, je Zemlja, je Madona. Je tista, ki je zmešala svetove, ki je zmotila mir, vendar je prinesla nov mir. Ta knjiga, po kateri je nastal film, je preprosto čudovita. Zato bo tudi film drugačen. V Kusturičevem filmu gre za neko zgodbo, tukaj gre za neko svetovljanstvo. Film nas postavlja v položaj, ko moramo stvari premisliti in predelati.

V tem filmu bom skušal, če mi bosta režiser Mlakar in pisec knjige Lainšček to dovolila, kritizirati vojno in govoriti o ozonski luknji, o ekologiji. Če bo šlo, če se bo dalo scene tako predelati, da bo to mogoče.

Pravzaprav so imeli Cigani tukaj že vedno neko ekološko funkcijo, zbirali so stare reči in tako rekoč sodelovali v procesu recikliranja.

Da, da. Čeprav to besedo nerad uporabljam, jih bomo skušali uporabiti, da bi preko njih kot marginalne skupine pokazali, da smo večina.

Govoriva o socialni estetiki, o lepem, ki naj prevladuje, o pozitivni moči lepega. Kaj je za vas lepo.

Lepo je resnično. Lepo je dejstvo. Ta iztisnjena limona je zame lepa. Avtentična je. V futorološki znanosti, pri načrtovanju prihodnosti je lepota vse, kar bogati našo komunikacijo.

Kako posegate v film kot njegov umetniški direktor?

Berem scenarij in potem vidim, če kaj ni tako, ko bi moralo biti. O tem se potem pogovarjam z režiserjem, ki mora biti enakega mnenja, da se to ali ono spremeni. Jaz svetujem, ne določam. Kako situacijo, ki se mi zdi ključna, hočem povzdigniti. Če se mi zdi v kaki sceni vloga ženske preveč zapostavljena, skušam to popraviti. Če si preveč na gosto sledijo erotične scene, na to opozorim, trivialnost moramo odpravljati in uvajati poetičnost.

Kaj menite o estetski funkciji te pokrajine?

To je seveda spet moja predstava. Imamo zgodbo filma, to je njegova pokrajina. Potrebujemo samo še nekaj spodaj in zgoraj. Zgoraj je nebo in spodaj je ravnina. Pokrajina v fimu potrebuje ravnino. Ta film je za Slovenijo lahko tisto, kar je film bratov Fabijani Padre padrone za Italijo. Najprej so bili Italijani zaradi tega filma nejevoljni, potem so ga sprejeli kot film, ki najbolje predstavlja Italijo.

ŠTEFAN SMEJ

kulturni koledar

Razstave

MURSKA SOBOTA: V razstavnih prostorih Pokrajinskega muzeja je na ogled gostujoče razstave Tekstil v kmečki hiši, ki jo je pripravil Neprajzi Muzeum iz Budimpešte, vsak dan od 10. do 12. ure, razen nedelje. Ogledate si jo lahko do 30. oktobra.

MURSKA SOBOTA: razstavo otoških likovnih in literarnih del MOJ KRAJ, ki jo je pripravila Pomurska turistična zveza, si lahko ogledate v galeriji.

LJUTOMER: Danes se začne 5. slikarski ex–tempore, ki bo potekal do nedelje, 10. oktobra, ko bodo razglasili nagrajence. Ex tempore organizira galerija Anteja Trstenjaka.

MORAVSKE TOPLICE: V galeriji hotela Ajda si lahko ogledate razstavo Toneta Černija.

MURSKA SOBOTA: V študijskem oddelku Pokrajinske in študijske knjižnice je ob 100– letnici rojstva pisatelja Prežihovega Voranca na ogled razstava njegovih literarnih del. Razstavo si lahko ogledate do 14. oktobra.

RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin je odprta razstava likovnih del akademskega slikarja Jožeta Denka.

RADENCI: V galeriji muzeja Radenske je na ogled razstava del likovne kolonije fundacije Rembrandt in Radenske. Razstavljajo Marjan Gumilar, Sandi Červek, Zmago Jeraj, Zdenka Žido in Lojze Logar. Ogledate si jo lahko do 15. novembra vsak dan med 10. in 12. uro ter ob sobotah in nedeljah med 15. in 17. ure.

LENDAVA: V gradu je na ogled stalna razstava del dosedanjih mednarodnih kolonij. Obenem si lahko ogledate tudi freske Zoltana Gaborja. Na ogled pa je tudi stalna razstava Oloris.

GORNJA RADGONA: Razstavo kiparskih del, nastalih v likovni koloniji Radgona '93, kjer so kiparili Jože Barši, Mirko Bratuša in Lujo Vodopivec, si lahko ogledate v paviljonu sejmišča med 10. in 12. ter popoldan od 16. do 18. ure.

Kino PARK

Film NESPODOBNO POVABILO bodo vrteli 7., 8., 9. in 10 oktobra ob 18. in 20. uri.

Film PRIVEŽI ME si lahko ogledate 12. in 13. oktobra ob 20. uri.

Za najmlajše bodo vrteli risanko KNJIGA O DŽUNGLI. Ogledajo si jo lahko 8., 9., in 10. oktobra ob 16.30.

Abonma

Na Lutkovni abonma, primeren za otroke od 4 do 8 let, lahko otroke vpišete do 15. oktobra dopoldan na ZKO po telefonu številka 21 957 od 1. do 12. ure ali popoldan na blagajni soboškega kina. Od novembra do aprila se bo zvrstilo šest predstav.

Prireditve

GORNJA RADGONA: Jutri 8. oktobra bo na sejmišču rock koncert, kjer bodo igrali Artifitial pussys, Yellow minute, Jelengar, Subway gogs in 2.2.2.7.

Štajerska jesen '93 se voha

Po 25 programskih letih se hoče letošnja Štajerska jesen '93 zavedati, da se izgublja duhovni smisel za vonj in skuša razkriti pročelja občutkov v naši družbi, ki venomer k nečemu spodbuja. Tako piše v programskem katalogu za jesenske kulturne prireditve v avstrijskem Gradzu, ki jih ograniziraio pod skupnim naslovom Štajerska jesen. Za letos so napovedani veliki občutki!

Prireditve potekajo od 1. do 24. oktobra. Vsak dan. Poglejmo si za samo še tale odlomek iz kataloga. V njem se napoveduje plesni večer za dve jesenski noči. Takole:

»Zasebna geografija melanholije: med žalostnim erosom gasilskega šotora in smrtno žalostnim tanatosom iz pokopališke hale je samo nekaj metrov. Prostor za parkirane avtomobile še praznujočih in za grobove tistih, ki ne praznujejo več. In tole: «anatomija melanholije» na osnovi študiranja trivialnega: šlagerja, koncerta po željah poslušalcev, proščenja, specifične glasbe z avtodroma, vaškega diska, hiše, v kateri je ugodna razprodaja, nekoga, ki se skuša zabavati sam, kulta «prvega avtomobila»; vse to pa končno in neposredno sovpada s slednjim: spričo banalnosti «smrti v discu».

ŠSM

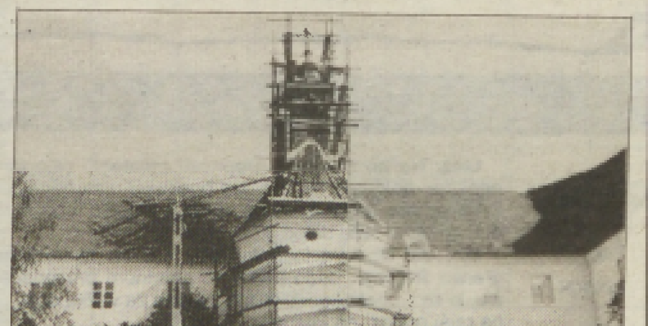

Soboški grad je še vedno grajski objekt. Z nobeno drugo stavbo se javnost toliko ne ukvarja in to je za načrtovalce novih stavb, ki se postavljajo v mestu, lahko kar dovolj za premislek. Zgradi se nova zavarovalnica, nihče pa ne gre tja in si je ne ogleduje. Banko postavijo, nihče pa se obnjo niti ne obregne. No vsaj v laični javnosti ne. V tako imenovanih strokovnih krogih, o, tam se že govori, vendar nihče od tehle ogovarjajočih noče, da bi se z javno besedo oglasil. Ceh je pač ceh. Graditelji in lastniki soboškega gradu so že mrtvi. Obnavljalci pa ne. Najprej so napak naredili, tako je rekla kulturniška in druga javnost, ko so tisti škatlasti prizidek na južni strani gori postavili. Kakor da bi lahko naredili drugače. Šele pred kratkim so se spomnili, da bi bilo dobro ob stenah bršljan zasaditi, pa bi se tudi prizidek v celoto zrastel. O bakreni okrasni strehi, ki so jo pred kratkim na stolpič kapelice potegnili, se še nič ne govori. Se pa zato o ometih, ki že spet odpadajo.

Š. SMEJ

Mura teče skozi World Trade Center

Pred muhavostjo in nezmernostjo mode je bilo eno samo varno zatočišče. Klasični način oblačenja in oblačenje v naravne materiale. Ker pač nismo tako bogati, da bi kupovali poceni reči. Zato smo si dali šivati pri krojačih – ker pa že raje redkeje, pa takrat [illegible], ne pa monotono in iz dneva v dan. Ker pač nismo tako [illegible], da bi se oblačili kot vsi.

To zadnje zatočišče pred konfekcijo je zdaj že nekaj časa ukinjeno. Tudi po zaslugi soboške Mure. Začela je šivati – ker pač po nečemu, kar se imenuje visoka moda in svojčas ni bilo namenjeno množicam – klasične modele z rahlimi variacijami, predvsem pa je – ker pač ne more mimo ekološkioh trendov – začela uporabljati naravne materiale.

Pred Muro se sedaj lahko skrijete samo še s svojimi posebnimi merami, ki vam jih konfekcija ne more pokriti, ali pa s svojimi posebnimi ekscentričnimi zahtevami.

Povprečni konfekcijski pult zdaj torej deluje trezno, izbrano in rahlo imenitno. Če so na njem Murine obleke. Pa čeprav je ta konfekcijski pult v Svetovnem trgovinskem centru v Ljubljani in čeprav se celotna performance zadeva prezentira tudi kot «European Fashion Design Center v World Trade Centru.»

Otvoritev je bila pretekli teden in še enkrat pokazala, da je v tej državi res levica tista, kar je v razvitem zahodnem svetu desnica. Kar je perverzno samo v kontinuiteti s preteklostjo. V povezavi z vsemi psovanji in obsojanji, ki so se ga šli nekdaj v imenu egalitarizma. Od egalitarizma je ostala dandanšnji samo še oblačilna konfekcija. Pa še ta ni več egalitaristična, ker je nekatera veliko dražja od druge. No, obenem je tudi veliko boljša!

ŠSM

ne zgodi se vsak dan

Mini humoreska

Zgodba o sreči

Pesnik je rekel, da je življenje seštevek trenutkov, ki so nam ostali v spominu. Vsakdo je preživel del svojega življenja, a koliko dni mu je ostalo v spominu in koliko trenutkov teh dni?

Sreče ni uspel še nihče definirati, lahko je to nekaj čisto drobnega, denimo lep sončen zahod ali ptica, ki poje v gozdu. Lahko pa je nekaj zelo pomembnega, npr. velika ljubezen ali glavni dobitek premije na loteriji.

Ponavadi pa sreča ni tisto, kar si mislimo. Da smo bili srečni, ponavadi spoznamo mnogo pozneje, ko je že vsega zdavnaj konec.

BORIVOJ REPE

Čez dan mehanik, zvečer pa kralj

Se vam zdi misel, da bi vam pravi kralj popravljal avto, nora? Odpeljite se v nemško mesto Ludwigshafen in poiščite mehanično delavnico v Acht-Morgen ulici. Njen lastnik je Cephac Bansah, vladar nad 200.000 podaniki, ki živijo v 6000 kilometrov oddaljeni Gani, na meji s Togom. Mojster Cephas je vsakodnevno delo lepo razdelil. Čez dan je mehanik, zvečer pa postane kralj. Vladarski posli se začnejo v pisarnici vsak večer okoli 19. ure. Telefon zazvoni trikrat kratko, odmor in še enkrat trikrat. Cephas dvigne slušalko in zavrti 11-številčno številko, naravnost v svoje kraljestvo. Na drugi strani žice dvigne slušalko njegov namestnik Fridolin. Telefoniranje je drago tudi za kralja, Cephas plačuje mesečno 1000 mark za telefon, zato sta brata kratka. Cephas živi v Nemčiji že 23 let, izučil se je za avtomehanika, se poročil z Nemko in ima sina. Kralj je postal šele aprila letos, po svojem umrlem dedu je sprejel kraljevo krono. Cephas v bistvu sploh ni kandidiral za to čast, pred njim sta bila še oče in starejši brat Fridolin, toda oba sta na žalost levičarja in po strogem plemenskem pravilu levičarji ne smejo postati kralji. Levica je nečista, levičarstvo pa velika napaka. Tako je 16. aprila postal kralj plemena Cephas. Slavje je trajalo tri dni in noči, potem pa se je družina vrnila v Nemčijo in nadaljevala normalno življenje. Z majhnimi spremembami seveda. Cephas ne sme piti alkohola, ne sme preklinjati in ne sme z levico kazati na svoje podložnike. Njegova najvažnejša naloga je razsojati spore o zemlji in vodi, to pa očitno lahko stori po telefonu.

Preminouči keden je büv svetovni dan turizma, šteri se bistveno razlikuje od dneva boja prouti kajenji. Te zadenj je vezani na "dim",Bela zna na čidi, of pa na potovanja. Brez toga turizma nega. Ker je pa tou veja gospodarstva na šteroga učinkovitost vsi najbole računajo, ga trbej forsirati. Zatou naši pregnjejši neprestano potujejo. Eden v New York, drüjgi v Los Angeles, eden na Češko, drüjgi v Argentino, pa v Ingolstat, pa na Japonsko, pa, -- skoro pou Slovenije si tak nabira bogate izkušnje o turizmi, pa jih prenaša v domači kraj, ge do naši najboukši strokovnjaki znansveno proučili preko potovalni agencij, ka nan vse turizem lejko prnesé, či ga nemo zanemarili. Ovak pa trbej poglednoti malo okouli, pravi Bela. Abdičof Fikret je enostavno proglaso en falat Bosne za samozvano Avtonomno pokrajino zahodne Bosne, v Italiji gospoud Bosi vodi velko kampanijo, ka se ustanovi ali proglasi Severna italjanska republika, pa zakoj ne bi mij v Prekmurji nazaj razglasili prekmursko republiko, štero smo mi že davno prlé meli kak mnougi drüjgi. Te bi nan marsišteri tolér tü osto, pa bi lejko meli svojo univerzo, ka je nedo meli samo v Lublani, pa v Mariboru, pa v Kranji. Tüdi v Soboti mo jo meli. Tak. Pa letališče podukšamo do Bakovec, ka de lejko 10 decé pristajalo; pa svojo dvopasovno avtocesto si hitro napravimo, pa te se naj ovi na njou priključijo, či do se šćeli k nan voziti po mesou, pa po bilice, pa po zmoučaj. Pa mo meli svojo fuzbalsko državno prvenstvo, na šteron de Mura gvüšno prva, Potrošnik drüjgi, Nafta pa tretja. Takši standard si napravimo, ka do olimpijske igre leta 2004 eti pri nas - v Černelavcaj.

brat Džouži

Si lahko predstavljate, da bi kdo za tega trabanta plačal celo premoženje? Pa se je zgodilo. Neki zbiratelj je tega oguljenega »trabija« kupil za njegovo petdesetkratno stvarno vrednost, kajpada na dražbi pri Christesu v Londonu. Gre namreč za avto, ki ga je znana irska rock skupina U2 uporabila na promocijski turneji za svoj album. Na isti dražbi so za precejšnje zneske prodali tudi redke plošče Beatlesov in nekatera Madonina oblačila.

Operacija še nerojenega

Angleški kardiologi so izvedli prvo uspešno operacijo srca pri nerojenčku. Otrok je zdaj star dve leti in živi normalno. Operacijo so izvedli kirurgi londonske bolnišnice Guy. O operaciji je na konferenci v Nici poročal kardiolog prof. Michael Tynan. Dogodek zaradi prevelike možne publicitete ni prišel v javnost, dokler se niso prepričali o otrokovem preživetju.

V bolnišnici Guy so operirali že štiri fetuse v zadnjih treh letih, toda samo ena deklica, iz severne Italije, je preživela. Brez operacijskega posega bi vsi takoj po rojstvu umrli. Prof. Tynan pravi, da je najtežje najti luknjo v srčni zaklopki. Uporabili so posebno iglo, platinasto žico so vstavili v srčno zaklopko in jo odprli.

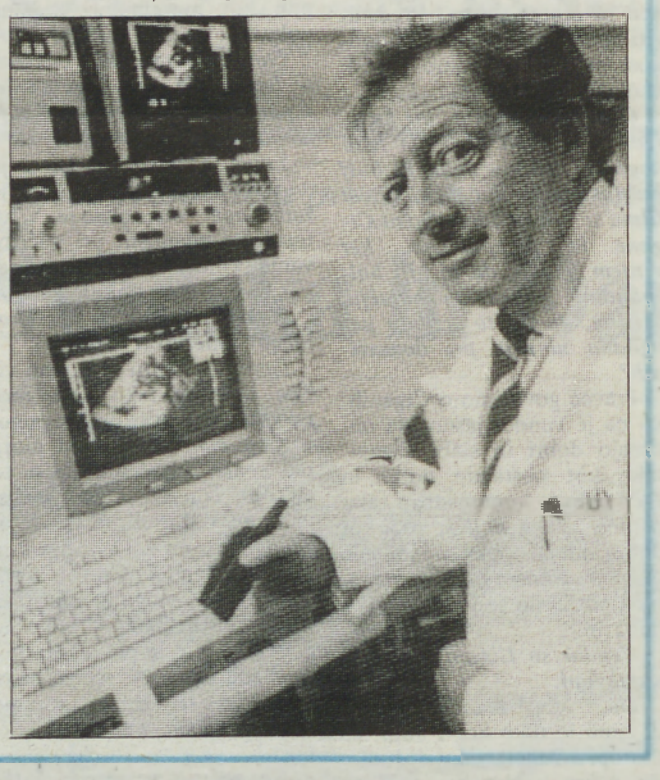

Stolp v Pisi manj poševen

Prvič v 800 letih je 56 metrov visok stolp malo manj poševen kot prej. Zravnal se je namreč za dva milimetra in njegov nagib je zdaj takšen, kakršen je bil pred dvema letoma. Premik je s prostim očesom neviden.

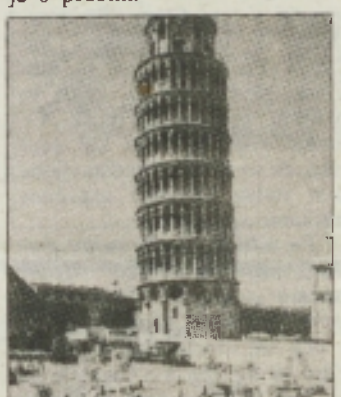

strokovnjaki pa so ga pozdravili kot znamenje uspeha svojih prizadevanj, da bi stolp »ozdravili«. V prvi etapi zdravljenja so v temelje stolpa zakopali 140 ton jeklenih palic. Stolp, ki je nagnjen za pet metrov od navpične osi, so za javnost zaprli leta 1900. Do konca letošnjega leta naj bi v njegove temelje zakopali 670 ton svinca in tako stabilizirali sloj zemlje neposredno pod površjem, za katerega strokovnjaki pravijo, da se »upogiba kot stara žimnica«. Poševni stolp v Pisi so začeli graditi leta 1174 in ga dokončali leta 1350. Tehta 14.000 ton.

800-krat tanjši od lasu

Eden od inženirjev znane tvrdke Texas Instruments drži v roki najnovejši tehnološki dosežek svoje firme – polprevodniški disk, ki ga bodo izdelovali v novi tovarni, katere gradnja bo stala milijardo dolarjev. Tovarna bo izdelovala polprevodnike, ki bodo tudi do 800-krat tanjši od človeškega lasu.

Zajec rešitelj

Domači zajec, ki je v Veliki Britaniji več družin rešil pred smrtjo v ognju, bo za svoje junaško dejanje posmrtno odlikovan. Dvaindvajsetletna ženska, ki je živela v stolpnici v angleškem mestu Wisbach, se je pred kratkim sredi noči zbudila, ker je kunec kot poneor skakal po kletki. Opazila je, da je v poslopju izbruhnil požar. Poklicala je gasilce, posvarila sosede, nato pa svojo dveletno hčerko in sebe spravila na varno. Zajca so našli gasilci mrtvega v kletki.

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Ne bo ti uspelo prepričati prijatelja, zato raje odnehaj, dokler je še čas. Ne poskušaj ujeti nemogočega, ampak počakaj, da bo nemogoče ujelo tebe. In ta dan sploh ni tako daleč, kot si misliš.

On: Vsi strahovi in pomisleki, ki ti že nekaj časa grenijo življenje, bodo prešli ob prijetnem presenečenju, ki se ti obeta konec tedna. Načrte za velika dejanja pa rajši preloži na kasneje.

BIK

Ona: Nekomu boš dobesedno padla v objem in to ti bo celo všeč. Položaj bo resda skrajno komičen, vendar pa se obeta tudi kaj resnejšega. Vse bo odvisno od tega, koliko boš ti za stvar.

On: Kritično obdobje je sicer za teboj, vendar pa ti ne bi škodilo, če bi še vedno pazil na svoje besede. Na delovnem mestu se ti ne piše nič dobrega, zato se raje potrudi, da ti ostane vsaj to, kar imaš.

DVOJČKA

Ona: Se vedno si nisi uspela razjasniti, kako ti je sploh uspelo narediti nekaj tako sijajnega. Nikar se preveč ne razburjaj zaradi nastalega položaja, ampak ga raje dobro izkoristi. Obetajo se ti problemi s partnerjem.

On: Ne bo odveč, če boš malce pokazal svoje zobe, saj te bodo v nasprotnem potisnili ob zid. Zaljubil se boš, a se boš še vedno spraševal, ali je to tisto pravo. Raje se prepusti občutku.

RAK

Ona: Trenutek je zelo resen, zato ti nikakor ne bo škodilo, če bi se poskusila zbrati in se vključiti v igro. V nasprotnem se ti lahko kaj hitro zgodi, da te bodo dogodki prehiteli.

On: Dosegel boš tudi tisto, kar si že dolgo želiš. Prav tako pa bo poslovni uspeh prinesel ugoden razplet tudi v ljubezni, ki si jo zadnje čase preveč zanemarjal. Bo pa sedaj zato lepše.

LEV

Ona: Nenadoma se ti bo zazdelo, da te vse skupaj dolgočasi. Le kje so tisti časi, ko se je okoli tebe dogajalo tisoče zanimivih reči? Mogoče pa je že skrajni čas, da storiš nekaj tudi zase in za svojo srečo.

On: Poslovna kriza bo sicer minila, ostal pa bo neprijeten priokus neuspeha. Najbolje se je zakopati v delo, saj boš tako najhitreje pozabil neprijetne pripetljaje. Toda obstaja tudi prijetnejša možnost...

DEVICA

Ona: Prišel bo nekdo, ki ga že dalj časa opazuješ, a se mu nikoli nisi upala približati. Predlog bo konkreten in ga boš z veseljem sprejela. Nekomu to ne bo všeč.

On: Spoznal boš, da je za dober posel potrebno kaj več kot samo trdo delo. Še nihče se ni obogatil le z garanjem in verjetno se tudi ti ne boš. Razmišljaj raje malce drugače kot običajno.

TEHTNICA

Ona: Ponujena pomoč ti bo prišla zelo prav, saj bo veliko pomagala pri tvojih ljubezenskih načrtih. Vendar pa bo bolje, če boš obdržala bistro glavo – prevroča čustva lahko vse skupaj samo pokvarijo.

On: Hazardiranje se ti ne bo ravno najbolje obneslo, pa tudi pretiranih izgub se ti ni treba bati. Prišlo bo novo obdobje, ki ti bo prineslo veliko več odgovornosti, zato je najboljše, da se na to tudi pošteno pripraviš.

ŠKORPIJON

Ona: Nikar se ne opravičuj, saj si konec koncev govorila predvsem tisto, kar ti je narekovalo tvoje srce. Je že res, da si včasih muhasta in nepredvidljiva, toda tvoje ravnanje je bilo do sedaj še vedno iskreno.

On: Prišel bo nepričakovan finančni priliv, ki bo dodobra izboljšal tvoj finančni položaj. Je že res, da ni vse v denarju, zato ti ne bi škodilo, če bi pogledal tudi kam drugam. Prav prijetno boš presenečen.

STRELEC

Ona: Zaradi nepričakovane ljubezenske izjave boš sprva ogorčena, nato pa ti bo vse skupaj začelo ugajati. Prijatelji bodo sicer začudeni, vendar pa si bodo kar hitro uspeli razjasniti nastali položaj.

On: Predolgo si se zanašal na svojo srečo, sedaj pa boš okusil tudi malo grenkejšo stran življenja. Nekdo se ti bo prav prizanesljivo smejal, a ti bo na koncu vendarle pomagal. Pazi na neprijetna presenečenja.

KOZOROG

Ona: Avantura se ti bo zdela prijetna le, dokler ne bo prišla na dan novica, da ti je vse skupaj nekdo podtaknil. In čeprav si boš na vse kriplje prizadevala izvedeti njegovo ime, ti tega enostavno ne bo uspelo.

On: Poklicala te bo stara prijateljica in ti predlagala nekaj, česar ne boš pričakoval. Toda kaj hitro se boš uspel otresti začetne zmedenosti in vse skupaj se bo izteklo natanko tako, kot boš načrtoval.

VODNAR

Ona: Opazila boš nekoga, ki ga že dolgo poznaš, a mu doslej nisi namenjala kakšne večje pozornosti. Pazi se, saj utegne biti vse skupaj dokaj zapleteno in na koncu lahko potegneš krajši konec.

On: Skušal boš potolažiti svojo prijateljico in to ti bo tudi uspelo. Vajin odnos bo normalnejši – obeta se vama prav prijetno potovanje, zaradi katerega imata lahko koristi oba.

RIBI

Ona: Prevelika sramežljivost ti lahko dobesedno poplje načrte, zato nikar ne omahuj. Raje pusti svoje skrbi doma in odidi s prijatelji v družbo. Marsikateri bi si želel kaj več kot le prijazen pogled.

On: Obetajo se ti ugodne priložnosti, od tebe pa je odvisno, ali boš ponujeno tudi sprejel in, kar je najpomembnejše, tudi izkoristil. Zanimivih idej nikar ne hrani po predalih, ampak jih raje realiziraj, saj te lahko kdo tudi prehiti.

za vsakogar nekaj

Energetsko varčna hiša

Lega hiše glede na veter in zaščita pred njim

Odvisno od izvedbe objekta (prepustnost stikov, okna, vrata, vrsta materiala in jakost toplotne izolacije) je lahko toplotna izguba zaradi vetra tudi do 50-odstotna. Toplotne izgube zaradi vetra so sorazmerne s hitrostjo vetra, le-ta pa je odvisna predvsem od »hrapavosti« terena. S hrapavostjo terena so mišljene ovire, ki etažah (glej risbo).

In vendar je mogoče način gradnje in lego objekta ter protivetrne ukrepe kombinirati tako, da se toplotne izgube zaradi vetra zmanjšajo skoraj na ničlo. Pri tem moramo ločiti dve vrsti dejavnikov, ki vplivajo na zmanjšanje izgub zaradi vetra.

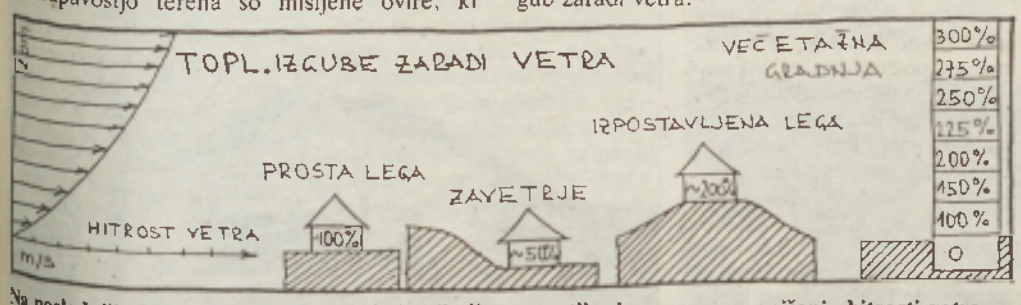

Na naslednjih risbah je prikazanih nekaj najbolj preprostih ukrepov za zmanjšanje hitrosti vetra.

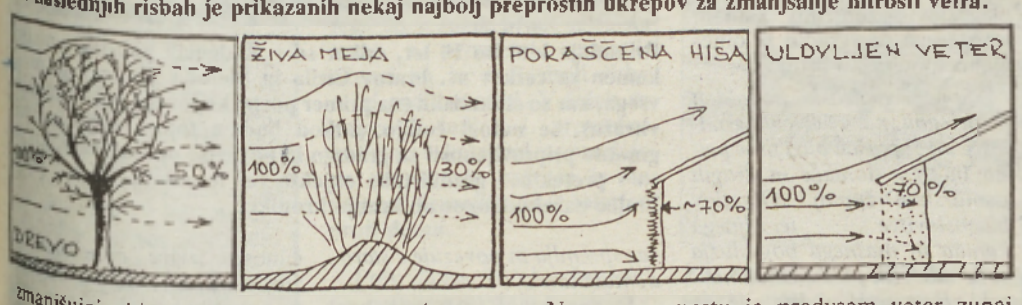

zmanjšujejo hitrost vetra, to pa so predvsem drevesa, grmovje, terenske ovire in podobno.

Vedeti moramo tudi, da hitrost vetra narašča z višino in da »energetske« razmere za bivanje v višjih etažah nikakor niso enake tistim v nižjih

Na prvem mestu je predvsem veter zunaj objekta, nekaj značilnosti je prikazanih na risbah, na drugem mestu pa so vetrne razmere na objektu, o katerih bo govor v enem od naslednjih poglavij (okna, vrata, rolete, naoknice).

(Se nadaljuje) **Stojan Habjanič, dipl. inž. gr.**

Perilo

Perilo, perilo. Kako zelo lepo je. Ženstveno, romantično, erotično – kakor hočete. Čudovito je tudi, ko je pisano in posuto s cvetovi. Hlačke so zmeraj visoko čez boke, mnogokrat so daljše, nekakšne spodnje »legice«. Okoli pasu in ob koncu kratkih hlačnic so čipke, volančki. Modrčki so nežni in s košaricami, ki poudarjajo obliko prsi.

Babice svetujejo

Ovenelo natrgano cvetje osvežimo, če potaknemo približno tri četrtine peclja v vrelo vodo in pustimo, da se voda ohladi. Oparjeni del stebla odstrižemo in damo cvetje v vazo s svežo vodo, tej pa dodamo tableto aspirina.

Čebula ne gnije, če jo hranimo v suhem, zračnem in hladnem prostoru. Gnitje preprečimo tudi, če jo za nekaj časa v jeseni obesimo v dim, ki zamori gnilobne glivice in prepreči tudi predčasno poganjanje. Čebelji ali osji pik preneha boleti, če privežemo nanj strok strtega česna.

V čevlje z gumijstimi podplati damo slamnate, plutovinaste ali druge vložke, da preprečimo potenje nog. Ko čevlje sezujemo, vzamemo iz njih tudi vložke, da se čez noč posušijo. Občasno jih moramo tudi oprati. Črvi v cvetličnih loncih poginejo, če zalivamo cvetlico z vodo, v kateri se je kuhal divji kostanj.

Duh po tobaku v sobi odstranimo, če obesimo mokro gobo, ki vsrka dim. Gobo moramo večkrat do čistega oprati.

Glavnike očistimo z vato, namočeno v bencin, ali pa jih položimo za nekaj minut v milnico, ki smo ji dodali nekaj kapljic salmijaka. Zdrgnemo jih s krtačko in speremo s čisto vodo.

Grozdje se dolgo obdrži, če posamezne grozde odrežemo tako, da se jih drži še nekoliko vejice. Kjer smo odrezali, zamažemo s pečatnim voskom. Tako pripravljene grozde obesimo na žico ali vrvico v suhem in hladnem prostoru.

NAGRADNA KRIŽANKA

Pravilno geslo je: **OD MIKROVALOVNE PEČICE DO PRALNEGA STROJA** – trgovina TEHNOLINE

Nagrade prejmejo:

1. **Alenka Bencak,** Lendavska 17a, 69000 Murska Sobota
2. **Ivan Copot,** Srednja Bistrica 27, 69232 Črenšovci
3. **Alojz Trplan,** Ivanci 68, 69222 Bogojina

Pisna potrdila boste prejeli po pošti.

Čestitamo!

Nov način zdravljenja kožnih obolenj

Svetlobna terapija

Kožna obolenja, ki postajajo čedalje večja nadloga sodobnega časa, zlasti še tista najbolj trdovratna (luskavica in nevrodermis, obolenje, ki se kaže v obliki nadležnega srbečega izpuščaja, za katerim trpi že kar 4 milijone Nemcev), je mogoče učinkovito zdraviti s svetlobno terapijo. Omenjeno zdravljenje, ki je doslej potekalo v glavnem v ambulantah in bolnišnicah, je sedaj mogoče tudi doma s posebnimi svetilkami, ki omogočajo uravnavanje jakosti, območja in časa obsevanja.

Zapeka, nadloga vseh nadlog

Marsikdo – zlasti ženske in starejši ljudje – se glasno ali potihoma pritožujejo zaradi zapeke. Če imate takšne težave tudi vi, ne posegajte nenehno po odvajalih, ampak poskusite spodbuditi delovanje črevesja z naravnimi sredstvi.

– Zjutraj pojejte na tešče tri do štiri suhe slive, ki ste jih prejšnji večer namočili v toplo vodo. Zraven spijte tudi vodo. Pomembno je, da slivo dobro prežvečite. Počasi jih lahko grizljate tudi čez dan.

– Zjutraj lahko osvežite črevesje tudi s kozarcem mrzle mineralne vode ali pomarančnim sokom.

– Črevesje čisti tudi kislo zelje. Jejte ga surovega ali spijte kozarec zelnice.

– Prebavo lahko spodbudite tudi z jabolčnikom, čez dan ga spijte dva do tri kozarce.

– Pazite, da boste zaužili vsak dan dovolj tekočine. Priporočljivo je spiti približno dva litra mineralne vode, sokov ali zeliščnih čajev.

– Odpovejte se čokoladi, kolačem, rižu, beli moki in testeninam ter uživajte polnozrnaste testenine in izdelke iz polnozrnate moke.

– Za prebavo je zelo potrebno gibanje, redno plavajte, kolesarite in hodite na sprehod.

Kuhajte z nami

Gosta ohrovtova juha

Ohrovt, vsestransko uporabna zelenjava, spada med kapusnice. Rumeni, v glave zviti listi, so v primerjavi z zeljem rahli in milega okusa, zunanji zeleni listi pa bogati z vitamini in rudninami, zato jih nikakor ne zavrzimo.

V hladnih jesenskih dneh se prileže gosta ohrovtova juha, ki jo zgostimo z rižem, obogatimo z rezino na drobno narezane hamburške mesnate slanine, potresemo z naribanim sirom in ponudimo s črnim kruhom.

Za štiri osebe potrebujemo: glavico ohrovta (za 50 dag), 10 dag mesnatega hamburgerja, 3 dag masla ali olja, tri žlice riža, nastrgan sir, sol, poper, liter in pol mesne, kostne ali juhe iz kocke.

Ohrovt očistimo, liste operemo in narežemo na drobne kocke. V kozici segrejemo maščobo in na njej prepražimo slanino, da se rahlo zapeče. Dodamo ohrovt. Med mešanjem malo popražimo in zalijemo z juho. Na majhnem plamenu kuhamo 20 minut. Dodamo riž in kuhamo, da se riž zmehča. Juho začinimo s poprom in po potrebi doslimo. Potresemo z naribanim sirom in takoj ponudimo, po možnosti s črnim kruhom.

Takšna juha je primerna za dopoldansko malico ali večerjo. Če pa jo ponudimo za kosilo, jo lahko dopolnimo s preprosto domačo sladico.

Glasbene lestvice

LESTVICA NAJBOLJŠIH SEDEM SKLADB NA MURSKEM VALU
NSTSNMV

1. THE RIVER OF DREAMS – Billy Joel
2. RUNAWAY TRAIN – Soul Asylum
3. TUESDAY MORNING – The Pogues
4. HIHGHER GROUND – UB 40
5. WHAT IF CAME KNOCKING – John Mellencamp
6. GLORIA – Van Morrison and John Lee Hooker
7. A LOVE LIKE THIS – Bad Boys Blue

PREDLOGI:

1. **I'LL SLEEP WHEN I'M DEAD – Bon Jovi**
2. **GOTTA LOVE TO GIVE – Daniel Lanois**
3. **BLACK GOLD – Soul Asylum**

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE
7 VELIČASTNIH

1. NA MORJU VSE LEPŠE JE – Sanja Mlinar
2. NA BELI BLAZINI – Simona Weiss
3. JEST GREM K'R SPAT – Johny's band
4. KO SI NA TLEH – Pop design
5. ZAPRI OČI – 12. nasprotje
6. BRESKVICA – Miki Šarac
7. PRAVLJICA – Darja Švajger

PREDLOGI:

AVANTURA – Chateau
DIVJE MAČKE – Agropop
SINJI GALEB – Zlatko Dobrič

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE
8 KRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. IZGUBLJENA LJUBEZEN – Slovenskogoriški kvintet
2. NE HITI NA TAHITI – Ans. Henček
4. ZAKAJ PA NE – Ans. Vilija Petriča
5. JAZ SEM FANTIČ MLAD – Bratje iz Oplotnice
6. OB-LA-DI, OB-LA-DA – Ans. Vesna
7. NAJLEPŠA LETA – Jože Skubic in Slapovi
8. MAMA, OBRIŠI SI SOLZE – Ans. Jožeta Burnika

PREDLOGI:

1. **MEDOVSKA MORNARICA – Ans. Ivana Ruparja**
2. **SLOVENIJA NAJ BO JUTRI LEPŠA – Ans. Lojzeta Slaka**
3. **MORNARSKA – Igor in Zlati zvoki**

Izpolnjene kupone pošljite do četrtka, 14. oktobra 1993, na naslov: Murski val, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 40

Glasujem za skladbo:

- tuja _____
- domača _____
- narodnozabavna _____

Ime in priimek ter naslov

_____

RADIO MV – MURSKI VAL – UKV 94.6 MHz (dopoldne tudi SV 648 kHz

Petek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Mariborsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Borzni utrip – 9.30 NSTSNMV – 10.00 Poročila – 11.15 Od petka do petka – 12.00 Poročila – BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Prireditve ob koncu tedna – 17.30 Alternativno – 18.00 MV-dur – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sobota – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.40 Tržnica – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Predstavljamo vam – 10.00 Poročila – 10.40 Potepajte se z nami – 11.00 Sobotni gost – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.10 Angleščina – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Nedelja – 8.00 Začenjamo nov dan – 8.10 Panonski odmevi – 9.30 Srečanje na Murskem valu – 10.30 Nedeljska kuhinja – 12.00 Poročila – 12.15 Nedeljsko premišljevanje – 12.30 Minute za kmetovalce – 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Ponedeljek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Porabsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Evropa v enem tednu – 10.00 Poročila – 10.30 Šport – 11.15 Zgodilo se je – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Bilo je nekoč – 17.30 Šport – 18.00 S kranščakon, cekron, pa z marelof – lestvica narodnozabavne glasbe – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Torek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Ljubljansko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Kost/gost dneva – 9.15 Glasbene novosti – 10.00 Poročila – 10.30 Kratki stik – 11.15 Mali oglasi – 12.00 Poročila – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Tema popoldneva – 17.30 Srebrne niti – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sreda – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Zagrebško zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Iščemo za vas – 10.00 Poročila – 10.15 NSTSNMV – 11.15 Borzni utrip – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Poslušamo vas – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Na narodi farmi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Četrtek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.35 Svetuje kmetijski strokovnjak – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Kost/gost dneva – 9.15 Sedem veličastnih – 10.00 Poročila – 10.30 Pika na i – 11.15 Mali oglasi – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 To sem jaz – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

SESTAVIL MARKO NAPAST	FRANCOSKI PISATELJ (DRUŽINSKI KROG)	MESTO V KATALONIJI	REKA NA JUGU FR. POKRAJINE BRETAGNE	TEKOČINA V SRCU IN ŽILAH	RADIOTELEGRAFSKI KLIC NA POMOČ	JUDOVSKI PREROK, SUŽENJ V BABILONU	KRAJ PRI MARIBORU
RUSKI JEZIKOSLOVEC ŠAHMATOV							
NEVROPSIHOZA							
AMERIŠKI PISATELJ (AMERIŠKA TRAGEDIJA)							
ODŽAGAN KOS DEBLA, HLOD				TROBENTA Z MEHKIM IN TEMNIM ZVOKOM	KAREL ERBEN / NEMADNE ZVEZDE		
EDGAR DEGAS			NESTO V DALMACIJI / PISATELJ HAMSUN				
ZVODNIKI							
AVTOMOBILSKA OZNAKA AVSTRIJE		ANGL. FILM. IGRALEC (DAVID) / NAOČARKA					
HAVAJSKA KITARA							
KRAJŠI NAZIV ZA ROTACIJSKI PAPIR					PASTIR V OPERI SNEGURONČKA	NORDIJSKI BOGOVI	KITAJSKO GLASBILO S STRUNAMI
SIBIRSKI VELETOK			KOMPOZICIJA VAGONOV / OHRID				
SEVERNOAMERIŠKI INDIJANCI							
OTOK OB VZHODNI AZIJSKI OBALI							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE – Vodoravno: ruščina, otiater, barkače, EM, Alan, razlika, tren, gonilka, R, ocean, Arnavti, VA, re, encijan, sardine.

podlistki

Iz župnijskih kronik: Radenci (46)

Najmlajša pomurska župnija

Župnijo v Radencih so ustanovili 14. februarja 1977. leta. Na željo takratnega mariborskega škofa dr. Maksimilijana Držečnika so jo posvetli svetima bratoma Cirilu in Metodupa predvsem zato, ker v naši pokrajini še ni bilo njune cerkve. Spomnim naj, da sta bila ta Grka slovanska blagovestnika, ki sta 863. leta prišla na Moravsko in uspešno misijonarila ter uvedla slovansko bogoslužje. Metod je pozneje postal celo panonski škof.

Kaj piše v spominski listini?

Prvega julija 1984. leta je bila v Radencih velika slovesnost, saj so blagoslovili temeljni kamen za novo cerkev. Ob tem dogodku so sestavili posebno spominsko listino, ki so jo podpisali mariborski škof Franc Kramberger, slovenski salezijanski inšpektor Tone Košir, župnik Franc Levstek, projektant Blaž Slapšak, nadzornik gradnje Aleksander Šmidlehner in predstavnik gradbenega podjetja Pomurje.

»V Gospodovem letu 1984, ko je sveto Cerkev vodil slovanski papež Janez Pavel II., ko je bil slovenski metropolit ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar, mariborski škof pa dr. Franc Kramberger, pomožni škof dr. Jožef Smej, vrhovni predstojnik salezijanske družbe Egidij Vigano, inšpektor slovenske inšpektorije sv. Cirila in Metoda Tone Košir, ko sta župnijo upravljala salezijanska duhovnika župnik Franc Levstrek in kaplan Lojze Zupan, ko je bil predsednik predsedstva SFRJ Veselin Džuranovič, predsednik skupščine občina Gornja Radgona Jože Kolbl, je v navzočnosti zbranega ljudstva mariborski škof dr. Franc Kramberger na Ciril-Metodovo nedeljo, 1. julija 1984, blagoslovil temeljni kamen za novo župnijsko cerkev sv. Cirila in Metoda v Radencih...«.

Prihodnje leto bo torej 10 let, odkar so v Radencih »zakoličili« temelje za sodoben bogoslužni prostor. No, manjši sakralni objekt – cerkev sv. Ane – pa je bil že veliko prej. Leta 1895 je namreč dala Ana Henn (vdova po dr. K. Hennu) zgraditi v radenskem parku kapelico, ki so jo posvetili sv. Ani. To nekdaj zasebno kapelico, ki pa je pozneje prešla v last Radenske, je 1967. leta cerkev najela zaradi opravljanja bogoslužja za domačine in turiste. Z naraščanjem prebivalstva v Radencih in povečanjem števila zdraviliških gostov, pa se je seveda pokazala potreba po večji cerkvi.

Prošnja je bila uslišana

»Prvo prošnjo za lokacijo (nove) cerkve v Radencih je poslal na skupščino občine Gornja Radgona, oddelek za gospodarstvo, 28. decembra 1971. leta takratni kapelski župnijski upravitelj Ignac Lebar. Ko je v Radence prišel 2. septembra 1979. leta za župnika Franc Levstek, je znova začel s postopkom za lokacijsko in gradbeno dovoljenje. Gradbeno dovoljenje je bilo izdano 28. maja 1984. leta,« je še zapisano v spominski listini.

S pripravljalnimi deli je podjetje Konstruktor – tozd Pomurje začelo brž po izdaji dovoljenja. Do 1. julija 1984 so naredili že toliko, da so lahko blagoslovili temeljni kamen, v katerega so vgradili že omenjeno spominsko listino.

»Sončni nedeljski popoldan je privabil na cerkveno gradbišče ob župnišču blizi tisoč petsto ljudi iz domače in drugih pomurskih župnij. Obredov blagoslovitve temeljnega kamna in mašnega bogoslužja so se udeležili predvsem duhovniki ljutomerske dekanije in večje število salezijancev iz Ljubljane in drugod. Pri vzidavanju listine v temeljni kamen so poleg škofa sodelovali še salezijanski inšpektor Tone Košir, domači župnik Franc Levstek in projektant cerkve inž. arh. Blaž Slapšak. Veselemu dogodku so dajali posebno domačnost, prisrčnost in toplino lepo ubrano petje župnijskega cerkvenega pevskega zbora pod vodstvom organista Rudija Lileka, spodbuden nagovor škofa ter sporočilo listine, ki jo je pred blagoslovitvijo temeljnega kamna prebral domači župnik,« zvemo iz župnijske kronike.

Skupaj z omenjeno listino so v temelj vzidali *kamen z groba sv. Cirila v Rimu*. Po končanem mašnem bogoslužju se je veselo razpoloženje nadaljevalo ob pogostitvi, ki so jo pripravili požrtvovalni in velikodušni radenski župljani. Nekaj dni pozneje pa so položili v temelje tudi dva kamna iz cerkve bazilike sv. Adrijana pri Zalavaru ob Blatnem jezeru iz leta 850. V omenjeni baziliki sta se brata Ciril in Metod ustavila, ko sta potovala v Rim, in pripravljala svoje učence na duhovniški poklic. Od tam sta šla tudi v naše kraje. Kamna je osebno prinesel mariborski pomožni škof Jože Smej.

2500 katoličanov

V Radencih, Turjancih, Rihtarovcih, Šratovcih in Boračevi (kraji, ki spadajo v radensko župnijo) živi zdaj 2.800 ljudi, od teh jih je katoličanov 2.500. Glede na to, da je obisk verskih obredov dokaj dober (tako imenovanih nedeljnikov je 650), je bila gradnja nove velike cerkve skorajda nuja. Upoštevati pa je treba, da prihajajo k verskim obredom v Radencih tudi turisti. Do ustanovitve samostojne župnije Radenci so omenjeni kraji spadali v župnijo Kapela. Za gradnjo cerkve pa so poleg domačih vernikov in drugih dobrotnikov prispevali še mnogi drugi. Tu naj posebej omenim župnijo sv. Družine iz Stuttgart-Rohra, kajti na pobudo našega rojaka Frančka Matjašeca so tamkajšnji člani župnijskega sveta večkrat organizirali nabirko za gradnjo cerkve v Radencih. Po veliki noči 1985. leta, ko je bila denarna stiska najhujša, pa je radenski župnik Franc Levstek odšel za dva meseca v Ameriko in Kanado, kjer je obiskoval rojake, delil zahvalno podobico s slikama sv. Cirila in Metoda in radenske cerkve ter sporočilom: *»Ob 1100-letnici Metodove smrti je vaš dar tudi izraz hvaležnosti za vero in kulturo, ki smo ju prejeli po slovanskih apostolih. Ta zaklad hranimo kot svojo narodno svetinjo, ki gotovo tudi vas spremlja in povezuje s staro domovino.«*

Prihodnje leto bo 10 let, odkar so v Radencih položili temeljni kamen za cerkev sv. bratov Cirila in Metoda. Čeprav še nismo vsega, kar so si zamislili (na primer postaj križevega pota v tehniki vitraža), se mnogi čudijo, odkod ljudem toliko volje in tudi gmotne pripravljenosti za gradnjo in poznejše opremljanje, ko pa so v preteklosti gradili take objekte več desetletij. Morda pa je bralec našel odgovor ob branju kronike?

Denar, ki ga je župnik nabral med izseljenci in drugimi dobrotniki, so namenili za vrnitev dolgov, ki so nastali ob pokritju cerkve in gradnji zvonika. Dela sicer niso potekala natančno po predvidenem načrtu, kljub temu pa so napredovala in za nedeljo, **5. julija 1987**, so napovedali **posvetitev cerkve.** O tem je župnik zapisal:

»3. maja letos (1987) smo imeli blagoslovitev dveh zvonov. Manjšega je daroval Prijateljski krog župnije sv. Držina iz Stuttgart-Rohra. Za večjega smo zbirali z dovoljenjem notranjega odseka občine po domovih. Z razumevanjem so priskočili na pomoč tudi farani matične kapelske župnije. Ta akcija je povezala vse verne in neverne, saj so prispevali skoraj vsi. Lepo se je pokazalo, da zvonovi niso samo verski, ampak tudi kulturni in slovenski narodni simbol. Vabijo nas k molitvi, daritvam, miru...

Neposredna priprava na posvečenje nove cerkve je bila birma. Župnija je sprejela v svojo sredo 106 novih, odraslih kristjanov. Le živo občestvo more dati mrtvim stenam življenje. Na predvečer velikega dne smo se zbrali v novozgrajenem svetišču. Ob branju Sv. pisma, s pesmijo in umetniško besedo smo doživljali kot skupni dom, vir življenja ter kraj miru in tolažbe.«

Blagoslovitev cerkve

Novozgrajeno cerkev je blagoslovil škof dr. Franc Kramberger, ki je med drugim dejal: *»Danes smo posvetili novo cerkev v mestu, kraju, kjer izvirajo zdravilni vrelci. Danes smo odprli, blagoslovili in posvetili božji zdravilni vrelec, Kristusov studenec žive vode... Danes smo posvetili novo cerkev v mestu, ki ga naš slovenski narod označuje s tremi srci. Tukaj smo na svetem mestu, kjer bodo rasle tri božje kreposti: vera, upanje, ljubezen.«*

Arhitekt Blaž Slapšak pa je menil, da je cerkev javni objekt in kot taka mora s svojo pojavnostjo soustvarjati značilnost kraja. Cerkev bo v turističnem kraju Radenci gotovo veliko dopolnilo. Postavljena je namreč v vidni krog pomembnejših javnih objektov. *»Noče z njimi tekmovati. Ni bahava ali agresivna. Pa tudi ne skromna ali potisnjena v ozadje. Božje bivališče hoče predstavljati ponosno in dostojanstveno.«*

Arhitekt si je cerkev zamislil kot božje svetišče, v katerega ljudje prihajajo skozi nizek atrij kot grešniki s sklonjeno glavo, da bi prišli v svetišče in bi ob pogledu na veličino prostora hkrati začutili tudi božjo veličino, ki osvobaja. Arhitek pa je ob načrtovanju cerkve imel v mislih tudi krajevno značilnost: izvire mineralne in zdravilne vode, zato je arhitektura v stilu vrelca. V tem stilu so tudi luči, oltar...

Nemogoče bi bilo pričakovati, da bi ljudje radenske župnije in drugi dobrotniki zbrali v par letih toliko denarja, da bi lahko naenkrat zgradili in popolnoma uredili cerkev. Napredovali so postopoma. Tako so radenske orgle prvič zadonele zvečer pred praznikom farnih zavetnikov sv. Cirila in Metoda – 4. julija 1992. leta. Kronist je zapisal: *»Prva razmišljanja in dogovori o orglah so bili še časa župnika Franca Levstka. Nove orgle naj bi imele 13 registrov, in to bi zadoščalo za liturgične potrebe. Ko so se začeli pogovori z zdraviliščem Radenska o finančni pomoči, je nastal predlog za orgle z 19 registri, to bi omogočalo tudi izvajanje samostojnih orgelskih koncertov. Predlog je bil sprejet. Ob raznih posvetovanjih je dokončno dispozicijo za orgle napravil skladatelj in virtuoz na orglah profesor in akademik Primož Ramovš. Izdelava je bila zaupana orgelskemu mojstru Antonu Jenku iz Ljubljane. To je bil njegov zadnji opus! Rok izdelave je bil 5. julij 1992.«*

Praktično zmogljivost orgel, ki jih je mojster izdelal pravočasno, je demonstriral sam Primož Ramovš. Poslušalcem, ki so napolnili cerkev, je najprej predstavil posamezne registre, potem pa je z improvizacijo prikazal orgelsko izražanje skozi zgodovino do današnjih dni. Vrhunec vsega so bile dobne inprovizacije na znane melodije cerkvenih pesmi, kot na primer Salve regina, Cirilo Metodova pesem, Hvala vsemu Bogu...

Orgle so torej dobili, s tem pa še ne vsega, kar so si zamislili. Po 1. septembru 1992. leta, ko je odšel župnik Franc Levstek v drug kraj, nadaljuje njegovo delo duhovni in župnijski (salezijanski) sobrat Ciril Slapšak. Tačas ima ob sebi kaplana Draga Gačnika in (v okviru pedagoške prakse) bogoslovca Jaka Trčka. Salezijanci v Radencih si prizadevajo, da ne bi bili zgolj navadni duhovniki, ampak bi naredili čimveč za mladino. To je sicer osnovno poslanstvo njihovega doma Bosco. Na vidiku je torej neke vrste mladinski center, kjer bi mladina koristno in hkrati zanimivo preživljala svoj prosti čas. Področij dela (interesov) je veliko. Radenski duhovniki pa tudi že zdaj delujejo tako, da bi mladino pritegnejo. Da je tako, dokazuje obisk verouka, h kateremu prihaja 300 šolarjev. Veroučne učilnice so v sestavi cerkve. Tam je tudi župnijski urad, ki izdaja (in tudi sam tiska) župnijsko glasilo Izviri.

ŠTEFAN SOBOČAN

Spomini na organizacijsko delo v Prekmurju

Vladimir Škerlak

Iz drugega letnika so maturirali v Ljubljani leta 1928; Liza Berger iz Sobote, Danijel Halas (iz Odranec?), Matija Maučec iz Lipovec, Vilko Novak iz Beltinec (vzgojen v Bogojini), Vladimir Škerlak, rojen v Pešti (vzgojen v Soboti) in Josip Varga iz Bogojine. Živijo še Maučec, Novak in Škerlak; Bergerjeva se je izselila v Izrael, potem smo zgubili sled za njo.

Prve dijaške in študentske organizacije v Prekmurju

Zveza prekmurskih dijakov

Ta katoliška organizacija je neuradno začela delati leta 1919, redno zborovanje pa je imela 8. februarja 1920 v Ljubljani. Članov je imela sedem do deset. Predsednik je bil bogoslovec Josip Godina. Ti člani so postali pozneje starešine društva Zavednost.

Slovensko katoliško akademsko društvo Zavednost

To društvo je bilo ustanovljeno z namenom, da združuje vse prekmurske katoliško misleče dijake, študente in diplomirane izobražence.

Spomini na organizacijsko delo...

Ker pa je minister za prosveto prepovedal dijakom srednjih šol, da bi bili člani katere koli politične organizacije, so hoteli ustanovitelji Zavednosti to prepoved izigrati s trditvijo, da je društvo »akademsko«, to je visokošolsko. Svojo trditev so hoteli opravičiti z določbo v pravilih, po kateri sme postati član vsakdo, kdor je končal kako srednjo šolo. Pri tem so se nameravali sklicevati na izražanje prekmurskih kmetov, da je končal »tri srednje šole«, kdor je končal tri **razrede** srednje šole. Kdor je torej končal en razred gimnazije, je po tej logiki končal »eno srednjo šolo«.

Ta načrt je razložil kaplan Ivan Jerič v pismu Franju Horvatu jeseni 1923. Horvat pa je stanoval pri primorski družini Černetovih iz Kopra. Jeričevo pismo je prišlo v njihove roke, nato ga je gospa Černetova izročila meni z nasvetom, naj ga »pametno« porabim.

Meni ga je izročila zato, ker so pričakovali, da bom kot luteran in dijak, ki ni imel nobenih težav z učenjem, uspešno deloval v liberalnem smislu.

Jaz pa pisma nisem niti objavil niti dugače porabil, ker se mi ni zdelo primerno, izpostavljati se očitku, da delam z ukradenimi listinami. Bilo pa je tudi nepotrebno, da bi se skliceval na to pismo, ker je bilo v pravilih Zavednosti izrecno vpisano, da more postati član vsakdo, »kdor je končal kako srednjo šolo«, vedeli pa smo – in je še danes zelo lahko dokazljivo s pismom z dne 16. maja 1934 – da so bili člani Zavednosti tudi gimnazijci. Izvirnik tega pisma je v soboškem pokrajinskem muzeju, pravila Zavednosti pa so v Arhivu Slovenije.

SKAD Zavednost je začel delovati v začetku leta 1924. Pravila so bila predložena velikemu županu Mariborske oblasti 25. januarja, potrjena so bila 20. februarja 1924.

Zavednost torej v resnici ni bila visokošolska organizacija, temveč društvo vseh prekmurskih katoliških izobražencev, vštevši dijake. Odločilno besedo so imeli starešine – ne po pravilih, temveč de facto – to se nesporno vidi iz dogodkov v letih 1932 in 1933.

Leta 1935 je imelo društvo Zavednost 57 članov, vštevši bogoslovce, ter 20 starešin. Glavni program dela so bile duhovne vaje.

Dijaški odsek Sokola

Centralno tajništvo napredne (liberalne) mladine Slovenije je pri-

Profesor Janko Orožen, mentor prekmurskih liberalnih dijakov (1891–1989)

redilo 28. in 29. decembra 1923 političnoorganizatorični tečaj v Ljubljani. Iz Prekmurja smo bili poklicani na ta tečaj iz petega razreda gimnazije Zdravko Gosak, iz četrtega Vladimir Škerlak in iz tretjega Ivan Pintarič iz Bogojine.

Po vrnitvi teh treh dijakov je bil na pobudo profesorja Janka Orožna*) in odvetnika dr. Vladimirja Škerlaka (mojega očeta) ustanovljen Dijaški odsek Sokola, prva nekatoliška slovenska dijaška organizacija v Soboti.**) Število članov je do pomladi 1926 naraslo na 75. Prvi »starosta« (predsednik) je bil zdravko Gosak.

Murska četa skavtov

S skavtsko organizacijo sem se seznanil že kot učenec osnovne šole v Budimpešti. Želel sem postati njen član in hoditi taborit tudi zato, ker sem bil zelo šibak – napovedali so mi celo nevarnost tuberkuloze.

*) Profesor Janko Orožen je znan zlasti kot zgodovinar Celja. Rojen je bil v Turjah leta 1891, občina Hrastnik ga je izvolila za častnega člana. Umrl je leta 1989 star 98 let.

**) Zmotno piše Miroslav Kokolj v knjigi Prekmurski Slovenci 1919–1941, da je bil »ugledni soboški meščan« dr. Škerlak rojen v Stanjovcih. Tisti »ugledni« Škerlak, rojen v Stanjovcih, je bil moj ded Jožef. Sobočanci so ga izvolili za »notariuša« (vodjo občinske uprave). Moj oče je bil rojen v Soboti leta 1872. Ni res, kar piše Miško Kranjec, da se je odvetnik dr. Škerlak udeležil zbora Prosvetne zveze v Soboti v maju 1918 – takrat je bil moj oče kot častnik v Romuniji. Pač pa je lahko res, da se je udeležil zborovanja v Radgoni 26. decembra 1918.

Skavtska organizacija v Jugoslaviji se je delila na župe, stege, čete in vode. V Soboti smo ustanovili četo v sestavu mariborskega stega. Imenovali smo jo Murska četa skavtov. Ob ustanovitvi 27. septembra 1925 sta menila predstavnika Mariborčanov Boris Cijan in Franjo Pivka, da bi moral biti četovodja velik, močan fant, zato smo izvolili za četovodjo Ferda Černeta, sina tiste Primorke, ki mi je izročila Jeričevo pismo o Zavednosti. Ko so se Černetovi preselili v Slovenj Gradec, sem postal vodja Murske čete jaz.

Vodstvo gimnazije v Soboti je videlo v skavtski organizaciji konkurenco, zato so pritiskali name, naj skavtsko četo razpustim. Odgovoril sem jim, naj pustijo to zadevo pri miru, za šolski uspeh bomo že poskrbeli mi sami.

Ker so poskušali vplivati name tudi sokolski starešine – bil sem tudi starosta Dijaškega odseka Sokola – sem napisal izjavo: »Ker nam delo v številnih društvih škoduje pri šolskem uspehu, izstopamo iz Dijaškega odseka Sokola.« Izjavo so podpisali vsi odborniki.

Kot skavt sem šel na Triglav in prišel na vrh menda kot prvi Prekmurec (julija 1926). Ob tej priliki sem se seznanil z ljubljanskimi skavti, z njimi šel v tabor ob Bohinjskem jezeru, po prihodu v Ljubljano pa živel pet let skoraj samo za skavtizem. To je bilo pomembno zato, ker sem v ljubljanskem stegu našel dva poznejša zelo dobra prijatelja: Dušana Kraigherja in Borisa Ziherla.

(Nadaljevanje)

Tekmovanje policistov

V vadbenem centru Gotenica je potekalo dvodnevno tekmovanje v policijskih disciplinah. Na njem so sodelovali pripadniki posebnih policijskih enot, specialne enote ministrstva za notranje zadeve in gorske policijske enote. Skupno je tekmovalo 13 ekip policistov. Vsaka ekipa je štela po pet policistov, ki so se pomerili v petih panogah oziroma veščinah, ki jih morajo policisti obvladati pri svojem delu. Slovenski policisti so se pomerili v streljanju, fizičnih sposobnostih in terenskem teku z ovirami, to pa je štelo tudi za skupno uvrstitev. Izkazali so se tudi predstavniki Uprave za notranje zadeve Murska Sobota. V disciplini, kjer je bilo treba pokazati fizične sposobnosti, so zasedli drugo mesto, to pa je gotovo lep uspeh. V prihodnje naj bi to tekmovanje postalo tradicionalno in mednarodno.

MJ

Teden prometne varnosti

Od 4. do 10. oktobra poteka Teden prometne varnosti, ki sovpada s tednom otroka.

V akcijo se je vključila tudi občinska komisija za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v Murski Soboti. Ob tej priložnosti so pripravili obsežen program, v katerem so posebno pozornost namenili vzgojnemu delu z otroki in mladino. Tako so organizirali sestanek z mentorji prometne vzgoje na posameznih osnovnih šolah, vsako dopoldne v tem tednu pa bodo v šolah pripravili 5-minutne oddaje o prometni varnosti, ki zajemajo zlasti hojo pešcev in varno vožnjo s kolesi. Poleg tega so v šolah pisali spise na temo o prometni varnosti, učenci pa so tudi risali risbe o tej problematiki. V šolah so pripravili tudi t. i. prometne kotičke, s katerimi opozarjajo na prepogoste nesreče in na nujnost varnejših poti šolarjev proti domu.

Prav danes, torej v četrtek, pa poteka osrednja prireditev ob letošnjem tednu prometne varnosti. Med 10. in 12. uro bodo namreč osnovnošolci na Slovenski ulici v Murski Soboti risali po pločniku in cesti ter prebrali svoje spise, v katerih bodo izrazili želje mladih po varnejšem prometu. Ob 11. bo njihovo delegacijo sprejel predsednik Skupščine občine Murska Sobota **Andrej Gerenčer.**

Ob obisku bodo pregledali uresničevanje lanskoletnih zahtev in posredovali nove zahteve za prometno varnost otrok in mladine.

MILAN JERŠE

ZA VARNOST OTROK IN MLADINE – V tem znamenju poteka tudi letošnji teden prometne varnosti, ki bi ga lahko v bistvu razširili na vse leto.

Zasebni detektivi tudi pri nas!

Čeprav še nimamo zakona, ki bi opredelil varovanje državljanov in zasebnega premoženja, se okrog sto organizacij že ukvarja s to dejavnostjo; mnoge med njimi tudi nezakonito. Zato so se v slovenskem notranjem ministrstvu odločili za pripravo osnutka zakonov o zasebnem varovanju in obveznem organiziranju službe varovanja ter o detektivski dejavnosti. Ker je zakonska nedorečenost na tem področju najbolj pereča, bodo zakoni, o katerih bo moral izreči zadnjo besedo še državni zbor, vsekakor nekaj novega v naši zakonodaji, hkrati pa naj bi se na ta način približali dejavnosti policije v drugih zahodnih državah.

In kaj si lahko obetamo od omenjenih zakonov za detektive in varstvenike? Dobili bi namreč tudi lokalno policijo, ki bo skrbela za varnost ljudi v manjših krajih, hkrati pa tudi zasebne varnostne agencije. Predvidena so podjetja za varovanje ljudi in njihovega premoženja, iz katerih bodo lahko zasebniki, kot so npr. obrtniki ali podjetniki, varovali državljane in njihovo premoženje. To bo v bistvu dopolnitev državnega varovanja. Da bi odpravili zdajšnji nered na tem področju, je nujen sprejem ustreznega zakona, ki bo zagotavljal red. Tako se bodo morale po sprejemu tega zakona vse organizacije vključiti v zbornico, ki bo bedela nad zasebnimi firmami in v soglasju z notranjim ministrstvom podeljevala licence. Pomembno je omeniti, da bodo zasebna podjetja za varovanje ljudi in premoženja lahko ustanavljali le državljani Slovenije z določeno izobrazbo. Zasebniki seveda ne bodo smeli posegati na delovno področje državne policije, to pomeni, da ne bodo mogli varovati državnih ali strateško pomembnih objektov, pa tudi ne legitimirati in uporabljati fizične sile.

Kot pomembna novost pa se obeta uvedba zasebnih detektivov oziroma detektivskih zasebnih agencij, ki bodo lahko posredovale informacije le tistim, ki jih bodo najeli. Tudi detektivi se bodo združili v zbornico, ki bo sodelovala s parlamentarnimi komisijami in policijo. V soglasju z ministrstvom za notranje zadeve naj bi podeljevali tudi detektivska dovoljenja. Ta merila pa bodo mnogo strožja, kot veljajo za podjetja za fizično in tehnično varovanje ljudi in premoženja. Zasebni detektiv pa ne bo mogel biti vsakdo, saj bo zahtevana najmanj višja šolska izobrazba in strokovni preizkus znanja. Ker bodo detektivi vsekakor bolj na očeh javnosti in drugih državnih institucij, saj bodo razpolagali s strogo zaupnimi podatki iz zasebnega življenja ljudi ali podjetij, ki jih bodo najela, so te zahteve povsem umestne.

MILAN JERŠE

Zgodilo se je ...

Nadlegoval policiste

27. septembra so policisti PP Murska Sobota pridržali do iztrezitve **Jožefa K.** iz Murske Sobote. Ta je prišel k dežurnemu PP Murska Sobota in grozil, da bo pretepel policiste, s pestjo pa je tolkel po mizi. Ker se kljub opozorilom ni umiril in je bilo pričakovati, da bo s dejanji nadaljeval, so ga odpeljali v prostor za pridržanje.

Zavrnjeni številni ilegalci

Samo minuli ponedeljek so policisti na mejnih prehodih zavrnili 123 tujih državljanov, ki niso izpolnjevali pogojev za vstop v Republiko Slovenijo.

Otrok stekel pred avto

28. septembra ob 6.50 se je zgodila prometna nesreča na regionalni cesti v naselju Terbegovci, ko je osemletni otrok stekel čez cesto. Kljub zaviranju pa ga je vozač osebnega avtomobila **Borut V.** iz Vidma ob Ščavnici podrl. Pri tem se je otrok hudo telesno poškodoval in se zdravi v soboški bolnišnici.

Ilegalci se množijo

Od začetka letošnjega leta do vključno septembra so na mejnih prehodih v Pomurju zavrnili ali ujeli v notranjosti države 1442 oseb, ki so hotele na ilegalen način prehajati v Slovenijo, čeprav niso izpolnjevale pogojev za vstop v našo državo. Večino omenjenih ilegalcev so vrnili varnostnim organom sosednjih držav. Ugotovili so, da je na ta način uspešnost delavcev Uprave za notranje zadeve v Murski Soboti pri odkrivanju ilegalcev kar 77,2-odstotna. S tem rezultatom se uvrščajo v evropski vrh po uspešnosti odkrivanja ilegalcev.

Hud padec motorista

Na regionalni cesti pred naseljem Videm ob Ščavnici se je 3. septembra ob 13.55 zgodila prometna nesreča zaradi neprimerne hitrosti in neizkušenosti voznika motornega kolesa **Branka B.** iz Vidma ob Ščavnici. Motorist se je peljal iz Čakove proti Vidmu ob Ščavnici, kjer je v ostrem nepreglednem ovinku padel in se hudo telesno poškodoval.

Oviran promet na mejnem prehodu

29. septembra so se začela obnovitvena dela na cestišču pri mejnem prehodu v Gornji Radgoni. Zato bo promet čez ta mejni prehod v teh dneh oviran ter bo potekal le po eni vstopni in izstopni koloni.

Zavrnjenih 53 tujcev

28. septembra je bilo na mejnih prehodih v Pomurju zavrnjenih 53 tujcev, od tega 21 državljanov t. i. ZRJ, 20 Romunov, 2 državljana Češke, 6 državljanov Ukrajine, 3 Bolgari in 1 državljan Hrvaške, ki niso izpolnjevali pogojev za vstop v Slovenijo.

Prijetih 10 Romunov

Po ilegalnem prehodu meje z Madžarsko v Dolgi vasi je bilo prijetih 10 državljanov Romunov. Po opravljenih postopkih so bili vsi vrnjeni madžarskim varnostnim organom.

Zopet vlom na Cvenu

Doslej neznani storilec je v noči na 29. september je vlomil v trgovino TP Vesna Ljutomer na Cvenu. Iz nje je odnesel dva glasbena stolpa, razne klobase in salame ter cigarete. Škodo ocenjujejo na okrog 150.000 tolarjev.

Voznik v drevo

29. septembra okrog 5.45 se je v naselju Spodnje Konjišče v radgonski občini zgodila prometna nesreča zaradi domnevno neprimerne hitrosti voznika osebnega avtomobila **Cvetka Maučeca** iz Drobtinec. Ta se je peljal iz Žiberec proti Podgorju, na ravnem delu vozišča v Spodnjem Konjišču, ki je bilo mokro in spolzko, pa je zapeljal na levi vozni pas, nato na travnati nasip in naposled trčil v drevo. Pri tem se je hudo telesno poškodoval in se zdravi v soboški bolnišnici.

Zavrnjenih 43 tujcev

29. septembra je bilo na mejnih prehodih v Pomurju zavrnjenih skupaj 43 tujih državljanov, ki niso izpolnjevali pogojev za vstop v Republiko Slovenijo. Od tega je bilo 19 Srbov, 6 iz BiH, po 5 Romunov in Ukrajincev, 4 Makedonci in po 3 iz Latvije in Hrvaške.

Naboji ostali na meji

30. septembra ob 11. uri so našli mejni policisti in cariniki na med narodnem mejnem prehodu Gornja Radgona med postopkom pri hrvaškem državljanu **Josipu E.**, ki je pripotoval iz Avstrije, 300 malokalibrskih nabojev, uro kasneje pa v avtomobilu Djura K., **prav tako iz Hrvaške, 12 nabojev za lovsko puško. Sodnik za prekrške je oba kršitelja denarno kaznoval, naboje pa so jima zasegli.**

Prijeti, predani, zavrnjeni...

V nedeljo so pomurski policisti prijeli 5 državljanov Romunije, ki so prišli v Republiko Slovenijo ilegalno iz sosednje Madžarske. Po opravljenem postopku so jih predali madžarskim mejnim organom. Ta dan pa so obravnavali tudi 5 državljanov Republike Slovenije, ki so ilegalno prestopili slovensko-hrvaško mejo. Vsi se bodo morali zagovarjati še pred sodnikom za prekrške. Sicer pa so na pomurskih mejnih prehodih tega dne zavrnili 49 tujih držažvljanov, ki niso izpolnjevali pogojev za vstop v Republiko Slovenijo. Največ jih je bilo iz Srbije, in sicer 16, Romunov je bilo 13, iz BiH jih je prišlo 10, iz Poljske 8 in iz Hrvaške 2.

MILAN JERŠE

Za neodvisnost sodstva

Razmerje med sodno, izvršno in zakonodajno vejo oblasti je tačas aktualno ne le zaradi nove ustave in sprejemanja nove zakonodaje na tem področju, ampak tudi zaradi afer, ki jih rešujejo na sodiščih. Pravosodje je zato nenehno pod precejšnjimi pritiski. To pa je lahko tudi priložnost za utrditev njegove neodvisnosti. Sodna oblast kot ena od treh vej oblasti je zlasti v zadnjem času pred kritičnim očesom javnosti, pa tudi ustreznih institucij Sveta Evrope, saj so njeni predstavniki po slovenski osamosvojitvi pogosti gostje naših pravosodnih organov. Pri tem so v ospredju vprašanja o položaju sodnikov v demokratični družbi, razmerju med vrhovnim in ustavnim sodiščem, specializiranih sodiščih itd.

Znano je, da naša nova ustava opredeljuje sodstvo kot neodvisen državni organ, sodniku pa zagotavlja trajen mandat. Prav trajnost mandata naj bi utrdila položaj sodnika, ki ne bi bil pod grožnjo reelekcij izpostavljen trenutnim interesom tistih, ki ga volijo. Nesporno so na udaru tisti sodniki, ki so v minulih desetletjih sodelovali v t. i. političnih procesih. Nekatere opozicijske stranke, pa tudi desno usmerjene stranke zunaj parlamenta se zavzemajo za to, da tem sodnikom ne bi priznali trajnega mandata. To torej pomeni, da bi si ti sodniki morali poiskati službo kje drugje. Bolj od tega pa so problematična posploševanja. Tako je naenkrat na tapeti vsa stroka, ki pa ima vendarle precejšnje zasluge tako za delovanje pravosodja kot tudi za procese demokratizacije in humanizacije prava. In ne nazadnje: smo pred obsežno reformo celotnega pravosodja in kazenske zakonodaje, ki naj bi naše sodstvo postavilo ob bok sodstvu in kaznovalni politiki razvitih evropskih demokratičnih držav. Pri tem imajo veliko vlogo prav naši pravni strokovnjaki. Svojo neodvisnost si morajo izboriti predvsem pravosodni delavci sami, saj je znano, da druge veje oblasti tudi v drugih evropskih državah prisegajo na neodvisnost sodstva, hkrati pa prikrito težijo k temu, da bi ga vendarle podredili svojim interesom. Prej ali slej je namreč tako, da sleherni oblastnik težko privoli v delitev oblasti.

MILAN JERŠE

SDK REPUBLIKE SLOVENIJE
Podružnica Murska Sobota

razpisuje

1. VODJO EKSTERNE KONTROLE

Pogoji:
- VII. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske smeri, štiri leta delovnih izkušenj, prenehanje pravnih posledic po 176. členu zakona o SDK, poznavanje osnov računalništva in praktično znanje za delo z osebnimi računalniki, reelekcija vsaka štiri leta

2. SPLOŠNEGA REFERENTA – TAJNICE

Pogoji:
- V. stopnja strokovne izobrazbe družboslovne smeri z znanjem stenografije, 16 mesecev delovnih izkušenj, trimesečno poskusno delo

Prijave z dokazili o strokovni izobrazbi, življenjepisom in opisom dosedanjih delovnih izkušenj sprejema kadrovska služba podružnice 8 dni po objavi.

Kandidate, ki se bodo prijavili, bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem razpisnem postopku.

Vsak četrtek Vestnik

ABC POMURKA
agromerkur
proizvodnja perutninskega mesa p.o.
Murska Sobota

obvešča cenjene stranke, da bo

RAZPRODAJA

živih KOKOŠI – težkih 3,5o kg – 480,00 SIT/kos
živih PETELINOV – težkih 5,50 kg – 550,00 SIT/kos

vsak dan od 11. do 22. oktobra 1993 razen nedelje od 8. do 16. ure na dvorišču Agromerkurja v M. Soboti ter od 7. do 12. ure na farmi v G. Petrovcih.

Prodaja za lendavsko območje bo na dvorišču TMK Lendava – naročila sprejemajo vsak dan dopoldne v vratarnici TMK Lendava ali po telefonu 75 001.

Priporoča se Agromerkur Murska Sobota

šport

V Murski Soboti je bil mednarodni odbojkarski turnir, ki ga je pripravil OK Vigros Pomurje. Sodelovale so štiri ekipe: Bratislava – državni prvak Slovaške, Vileda – državni prvak Slovenije, Salonit – pokalni prvak Slovenije in Vigros Pomurje – močno okrepljena ekipa iz Murske Sobote. Največ uspeha so imeli odbojkarji iz Bratislave, saj so premagali vse tri slovenske ekipe in zasedli prvo mesto. O vrstnem redu preostalih treh ekip je odločal količnik dobljenih in izgubljenih točk, saj so vse enkrat zmagale. Trenerji ekip so za najboljšega organizatorja igre izbrali Borisa Kempo (Vigros), za najboljšega igralca pa Mariana Vavreka (Bratislava).

Rezultati: Vigros : Salonit 3:1, Vileda : Bratislava 0:3, Vigros : Vileda 1:3, Bratislava : Salonit 3:0, Virgos : Bratislava 0:3 in Vileda : Salonit 1:3. Vrstni red: 1. Bratislava (Slovaška), 2. Vileda (Maribor), 3. Salonit (Kanal), 4. Vigros Pomurje (Murska Sobota).

Fotografija: Nataša Juhnov

Ženski turistični rally

Cipotova deveta

V Radencih je bila peta in hkrati sklepna dirka v ženskem turističnem rallyju. Zmagala je Zvonka Krvina s sovoznico Majdo Samotorčan iz Ljubljane in za nagrado dobila avto Škoda Favorit. V Radenskem ralyju pa sta zmagali Mateja Simon s sovoznico Natalijo Mal iz Ljubljane. Alenka Cipot iz Murske Sobote je bila s sovoznico Alenko Bolta Minjovič deveta.

Vrtno kegljanje

Sobočani četrti

V Mariboru je bilo državno prvenstvo slepih in slabovidnih v vrtnem kegljanju. Sodelovalo je 40 tekmovalcev. Ekipa Murske Sobote je podrla 235 kegljev in zasedla četrto mesto. (TK)

Judo

Šadl drugi

V Celju je bilo tekmovanje v judu za pokal Iva Reja. Med 70 tekmovalci iz 18 klubov so sodelovali tudi trije Sobočani in dosegli solidne uvrstitve. Najuspešnejši je bil Šadl (nad 95kg), ki je zasedel drugo mesto. Tretja pa sta bila Kerec (78kg) in Pozderec (95kg). (TK)

Prva državna namiznoteniška liga

Visoka zmaga Arconta

V prvem kolu tekmovanja v prvi državni namiznoteniški ligi sta pomurski ekipi dosegli polovičen uspeh. Prvi favorit letošnjega prvenstva Arcont iz Gornje Radgone je v Novem mestu visoko premagal pomlajeno ekipo Novotehne, saj so Radgončani zmagali z najvišjim rezultatom. Izgubili so le dva seta. Pomlajena ekipa Potrošnika iz Murske Sobote je gostila enega od favoritov za najvišje mesto TAM GV iz Mariboru in kljub porazu prikazala lepo igro, saj je več setov izgubila »na razliko«. Če pa bi Benkovič pri rezultatu 1:1 izkoristil priložnost za zmago proti drugemu igralcu gostov Plohlu, saj je v tretjem setu izgubil »na razliko«, bi bil dvoboj negotov do konca. Tudi Unger se je namreč močno upiral proti najboljšemu igralcu gostov Romunu Reviszu. Mladi Strašek, ki je debitiral v ekipi, je naredil dober vtis. V naslednjem kolu igra v ekipi Potrošnika tudi Benko, ki se je vrnil iz Italije, doma z ekipo Vesne iz Zaloga, Arcont pa igra derbi tekmo s TAM-om v Mariboru.

Rezultati – **POTROŠNIK : TAM GV 2:5** (Unger : Tancer 2:0, Strašek : Revisz 0:2, Benkovič : Plohl 1:2, Unger-Benkovič : Revisz-Plohl 0:2, Unger : Revisz 0:2, Strašek : Plohl 0:2, Bankovič : Tancer 2:0);
NOVOTEHNA : ARCONT 0:7 (Horvat : Rihtarič 0:2, Kralj : Smrekar 0:2, Retelj : Komac 1:2, Kralj-Retelj : Smrekar-Komac 0:2, Horvat : Smrekar 0:2, Kralj : Komac 0:2, Retelj : Rihtarič 1:2).

M. U.

Odbojka

Dva poraza Ljutomera

V pokalni tekmi je soboški prvoligaš Vigros Pomurje v Ljutomeru premagal novega prvoligaša Ljutomer s 3:1. V prijateljski mednarodni tekmi pa je slovaški državni prvak Bratislava premagal Ljutomer s 3:0. Za Ljutomer so igrali: Škrobar, Berlot, Kavnik, Belec, Kaurin, Zidar, Štrakl, Savič, Rajnar, Marič in Onišak. (N.Š.)

Druga državna moška košarkarska liga

Štiri zaporedne zmage Radgone

Odigrani sta bili tretje in četrto kolo prvenstva v drugi državni moški košarkarski ligi vzhod. Radgona, ki je odlično startala, je zopet zmagala in je še brez poraza. V tretjem kolu je v Radencih premagala Bistrico s 74:62 (35:35). V prvem polčasu sta bili ekipi izenačeni, gostje pa so imeli točko prednosti. V nadaljevanju pa so Radgonačni zaigrali bolje in zanesljivo zmagali. Za igralca tekme so razglasili Dušana Ulago, ki je postal srečni očka. Strelci za Radgono: Pisac 18, Ozmec 17, Ulaga 15, Cigut 6, Gomboc 6, Bratkovič 6, Banič 4 in Niderl 2. V četrtem kolu pa je Radgona prav tako v Radencih premagala Vando Starše s 93:76 (43:35). Tekma je bila odločena v začetku drugega polčasa, ko so gostitelji povedli z 20 točkami razlike. Strelci za Radgono: Pisac 26, Ozmec 18, Gomboc 16, Banič 13, Bratkovič 10 in Ulaga 10. V petem kolu gostuje Radgona pri Pivovarni Laško. (B. D.)

Strelstvo

Zmagal Markoja

Strelska družina Elrad Gornja Radgona je pripravila odprto tekmovanje, ki se ga je udeležilo 7 ekip. Najboljša je bila ekipa SD Štefana Kovača Turnišče, ki je zmagala s 1722 krogi pred SD Jovo Jurkovič Videm, 1684, in SD I. Pohorski bataljon Ruše, 1666 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Markoja (Turnišče) s 581 krogi pred Prednikom (Ruše), 580, Ravnikarjem (Turnišče), 579, Podlesnikom (Ruše), 574 in A. Kocbekom (Videm), 570 krogov. (D. S.)

Druga državna moška rokometna liga

Zmagala le ekipa Kroga

V prvem kolu prvenstva v drugi državni moški rokometni ligi, kjer sodelujejo kar štirje pomurski predstavniki, je zmagal le Krog. Rokometaši kroga so domą premagali Sevnico z 20:19 (10:9). Strelci za krog: Meolic 7, A. Kolmanko 3, Varga 3, Lukač 3, D. Kolmanko, Kovačič, Babič in Šernek po enega. Pomurka iz Bakovec je gostovala v Radečah in izgubila s 17:20 (5:9). Strelci za Pomurko: Škraban 7, Petek 4, Bedekovič 2, Lovenjak 2 ter Vereš in Buzeti po enega. Radgona je gostila Ormož in izgubila z 21:23 (10:14). Strelci za Radgono: Žalodec 8, Horvat 4, Klun 3, Trbuc 2, Ambruš 2 ter Štrakl in Perša po enega. Rokometaši Poleta iz Murske Sobote pa so gostovali v Litiji z Zagorjem in izgubili s 14:22 (7:11). Strelci za Polet: Kreft 4, Merica 3, L. Sapač 3, Murgelj 2 ter Kovačič in Černela po enega.

V drugem kolu igrajo: Pomurka : Sevnica, Ormož : Krog, Dol : Radgona in Polet : Dobova.

Druga državna ženska rokometna liga

Zmaga Bakovec in poraz Polane

V četrtem kolu prvenstva v drugi državni ženski rokometni ligi so Bakovci premagali Branik B z 38:22 (22:9). Strelske za Bakovce: Hozjanova 13, Vugrinec-Tratnjekova 7, Voharjeva 5, Jakšičeva 4, Buzetijeva 3, Kolblova 3 in Sreševa 2. Rokometašice Polane pa so izgubile z Lisco s 16:31 (9:19). Strelke za Polano: Šoparjeva 8, Žoldoševa 4, Pintaričeva 2 in Zverova 2. V naslednjem kolu Polana gostuje v Račah, Bakovci pa v Brežicah.

Kadetinje Bakovec pa so z Branikom igrale neodločeno 11:11 (5:4).

Tretja državna moška rokometna liga

Nova zmaga Mladinca

V četrtem kolu prvenstva v tretji državni moški rokometni ligi – 4. skupina je Mladinec iz Murskih Črnec v Brežicah premagal domačo ekipo z 20:18. Najboljši strelci pri Mladincu: F. Gregorinčič 7, F. Marič 5 in F. Titan 4. V naslednjem kolu igra Mladinec doma z Veliko Nedeljo B.

III. SKL – moški

Poraz Pomurja

V prvem kolu tekmovanja v tretji državni moški košarkarski ligi je Maribor premagal Pomurje iz Murske Sobote s 94:64. Strelci za Pomurje: Juteršnik 27, Rajbar 11, Tinev 8, Goenter 7, Tušar 6, Pavlovič 4 in Kar 1.

V tekmovanju druge slovenske kadetske košarkarske lige je Pomurje premagalo Bistrico z 62:51. (SD)

Slovenska šahovska liga

Radenska-POM-GRAD druga, Lendava izpadla

V Murski Soboti so bila odigrana zadnja tri kola tekmovanja v prvi slovenski šahovski ligi vzhod. Lep uspeh so dosegli šahisti Radenske- POM-GRADA iz Murske Sobote, ki so zadedli drugo mesto. Lendava pa je pristala na zadnjem mestu in izpadla iz lige.

Rezultati – **Radenska-POM-GRAD : Žalec 6:4** (zmagali so Coklin, B. Hari, Radosavljevič, I. Neret in Tompa, remizirala pa I. Kos, K. Marič). **Lendava : Kovinar 3:6** (zmagal je T. Gruškovnjak, remizirali pa Gaber, Toplak, Žilavec in Časar), **Radenska-POM-GRAD : Kovinar 3,5:6,5** (zmagal je I. Kos, remizirali pa so Kovač, Radosavljevič, B. Nerat, K. Marič in Tompa). **Lendava : Krško 3,5:6,5** (zmagali so Vidič, Žilavec in T. Gruškovnjak, remiziral pa Ivanec), **Radenska-POM-GRAD : Krško 5,5:4,5** (zmagali so I. Kos, D. Hari, B. Hari, remizirali pa Coklin, K. Marič, T. Marič, P. Kelemn in Tompa), **Lendava : Polskava 4:6** (zmagali so Vidič, Žilavec, Ivanec, remizirala pa sta T. Gruškovnjak in Zrno). Zmagala je ekipa Inntala iz Maribora s 13 točkami (50) pred Radensko-POM-GRADOM, 11 točk (43,5). Lendava je bila zadnja brez točke (23).

Kajakaštvo

Kuzmič tretji v Gradcu

V Gradcu v Avstriji je bilo mednarodno tekmovanje kajakašev in kanuistov v maratonu na 30km. Sodelovali so tudi kroški tekmovalci in se lepo odrezali. Najbolj se je izkazal Simon Kuzmič, ki pri članih K – 1 zasedel tretje mesto kot najboljši Slovenec. Prijetno je presenetil Borut Horvat, ki je bil v C-1 drugi, Škraban pa peti. V kategoriji C-2 sta Cipot-Pajnhart zasedla prvo mesto.

V Gančanih je letos spomladi začel delovati karate klub, katerega pobudnik je bil Marjan Žalig, ki se s tem športom ukvarja že dalj časa. Zbral je dvajset deklet in fantov, ki se dvakrat tedensko zbirajo na treningih in se urijo v karateju. Ker sedaj vadijo na nogometnem igrišču, bo težje pozimi, saj nimajo primernega prostora. Na fotografiji skupina karateistov iz Gančan.

Foto: T. Horvat

Atletika

Markoja drugi

Ob 20-letnici smučarskega društva Brdo je bil tradicionalni gozdni tek. Po starostnih kategorijah so tekmovali na 12 in 21km. Lep uspeh je dosegel član TK Radenske Slavko Markoja iz Odranec, saj je v teku na 12km zasedel odlično drugo mesto.

Judo

Cikajlo v Budimpešti

V Budimpešti na Madžarskem je bil evropski mladinski pozivni turnir v judu. Sodelovali so tekmovalci iz 18 držav. Med njimi je bil tudi Imre Cikajlo iz Murske Sobote in v svoji kategoriji med 28 tekmovalci zasedel deveto mesto. Tako je Cikajlo potrdil svojo udeležbo na evropskem mladinskem prvenstvu, ki bo na Nizozemskem. (TK)

Kegljanje

Nafta izgubila v Radencih

V drugem kolu medregijskega kegljaškega prvenstva je Nafta v Radencih gostila moštvo Krim iz Maribora in izgubila z 1:7. Točko za Nafto je osvojil Radakovič z 822 podrtimi keglji. Preostali Lendavčani pa so dosegli naslednje število kegljev: Levačič 811, Markoja 779, Horvat 820, Kopinja 835 in Žalik 814. V tretjem kolu Nafta gostuje v Šoštanju. (MZ)

Druga državna ženska košarkarska liga

Nesrečen poraz Pomurja

V prvem kolu prvenstva v drugi državni ženski košarkarski ligi je Pomurje gostovalo v Domžalah iz nesrečno izgubilo tekmo v zadnjih sekundah s 67:68. Sobočanke so tik pred koncem prišle v vodstvo, žal pa v zadnjih sekundah sodnik ni dosodil osebne napake nad Zadražnikovo in tako oškodoval ekipo Pomurja za zmago. Strelke za Pomurje: Zadražnikova 24 (10:13), Drožinova 21 (2:4), Pušenjakova 5 (0:1), Onjeva 5, Horvatova 4, Karova 4 (2:4), Langova 4.

V prvem kolu slovenske košarkarske lige za kadetinje je Pomurje premagalo Litijo s 55:48. Najboljša strelka je bila Horvatova s 16 točkami. (ZT)

RAZPORED TEKEM III. DOL – VZHOD (ženske)

I. kolo – 9. 10. '93

Rogoza IV.	Šempeter
ŽIBRAT LJ.	Črna
Rogoza III	Elektro
Ruše	POMURJE II

II. kolo – 16. 10. '93

Elektro	Ruše
Črna	Rogoza III
Šempeter	ŽIBRAT
Celje II	Rogoza IV

III. kolo – 23. 10. '93

ŽIBRAT	Celje II
Rogoza III	Šempeter
Ruše	Črna
POMURJE II	Elektro

IV. kolo – 30. 10. '93

Črna	POMURJE II
Šempeter	Ruše
Celje II	Rogoza III
Rogoza IV	ŽIBRAT

V. kolo – 6. 11. '93

Rogoza III	Rogoza IV
Ruše	Celje II
POMURJE II	Šempeter
Elektro	Črna

VI. kolo – 13. 11. '93

Šempeter	Elektro
Celje II	POMURJE II
Rogoza IV	Ruše
ŽIBRAT	Rogoza III

VII. kolo – 20. 11. '93

Ruše	ŽIBRAT
POMURJE II	Rogoza IV
Elektro	Celje II
Črna	Šempeter

VIII. kolo – 27. 11. '93

Celje II	Črna
Rogoza IV	Elektro
ŽIBRAT	POMURJE II
Rogoza III	Ruše

IX. kolo – 4. 12. '93

POMURJE II	Rogoza III
Elektro	ŽIBRAT
Črna	Rogoza IV
Šempeter	Celje II

Prva državna nogometna liga

Potrošnik : Rudar (V.) 2:0 (2:0)

Beltinci – Igrišče Potrošnika, gledalcev 1.200. Sodnik: Kandare (Ljubljana). Strelca: 1:0 Miloševič (20), 2:0 Džafič 11m (23).

Mura: Stankovič 7, Godina 7, Božič 7, Kosič 8, Jančič 7, Pek 7, Miloševič 7, Črnko 8, Baranja 6, (Voroš –), Šarkezi 6, (Hartman –), Džafič 7.

Gorica : Mura 2:1 (1:0)

Nova Gorica – Igrišče Gorice, gledalcev 2000. Sodnik: Durmič (Koper). Strelci: 1:0 Srebrnič (9), 1:1 Gutalj (46), 2:1 Gavran (90).

Mura: Bošković 7, Slavic 6, Cifer 6, Breznik 6, Granov 6, Cener 6, Germanič 6, Bakula 6, Gliha 6, Baranja 7, (Belec –), Emeršič 6, (Gutalj 7).

Druga državna nogometna liga

Nafta : Beltrans 3:1 (1:0)

Lendava – Igrišče Nafte, gledalcev 500. Sodnik: Jozič (Velenje). Strelci: 1:0 Šabjan (25), 2:0 Hranilovič (50), 3:0 T. Novak (52), 3:1 M. Osterc (59).

Nafta: Limani, Balantič, (Pal), Bukovec, D. Novak, Šabjan, Drvarič, Hranilovič, T. Novak, (Hozjan), Herceg, Žalik, Rob.

Beltrans: Rajh, Radikovič, Modlic, A. Osterc, (Vozlič), Posavac, R. Berendijaš, M. Osterc, Sreš, Hošpel, Z. Osterc, Kutuš. (FB)

Korotan : Turnišče 2:1 (2:1)

Prevalje – Igrišče Korotana, gledalcev 1200. Sodnik: McDowel (Ljubljana). Strelci: 1:0 Goričan (19), 1:1 Dominko (21), 2:1 Goričan (32).

Turnišče: Zver, Ternar, (Kokaš), Pucko, Mujdrica, (Ropoša), Koveš, Vori, Dominko, Rous, Lackovič, Novak, Casar.

Tretja državna nogometna liga

Trgotrans Ižakovci : Pobrežje 2:1

Ižakovci – Igrišče Trgotransa, gledalcev 150. Sodnik: Tasič (Velenje). Strelci: 0:1 Redžepagić (39), 1:1 Zrim 11m (53), 2:1 Krapec (63).

Trgotrans Ižakovci: Maučec, Jaklin, (Krapec), Vori, Zver, J. Vučko, Poredoš, F. Šmodiš, Zrim, S. Šmodiš, (D. Vučko), Šebjan, Nedelko.

Nogomet

Mura prva

V prvenstveni tekmi prve državne mladinske nogometne lige je soboška Mura premagala Publikum z 1:0. Gol je dosegel Brezič. Mladinci Mure vodijo na lestvici.

Šah

Zmaga Radgone

V tekmovanju druge slovenske šahovske lige je Gornja Radgona v Velenju premagala domačo ekipo s 3,5:2,5 točke. Za Radgono sta zmagala Truševa in Hrelja, remizirali pa so Gerenčer, Lukič in Manič. (JG)

Nagrado dobi Aleš Horvat

V športni napovedi št. 7 je osemkrat pravilno napovedal Aleš Horvat, Lendava, Nas. Prekm. brigad 30. Nagrado lahko dvigne v uredništvu Vestnika, Murska Sobota, Slovenska 41.

Rezultati športne napovedi št. 7: Gorica : Mura 2:1, Potrošnik : Rudar (V.) 2:0, Korotan : Turnišče 2:1, Nafta : Beltrans 3:1, Trgotrans : Pobrežje 2:1, Bakovci : Remet 1:0, Tišina : Serdica 1:2, Odranci : Renkovci 0:2, Kobilje : Dobrovnik 1:2 in Puconci : Tromejnik 3:1.

ŠPORTNA NAPOVED

V športni napovedi št. 8 sodeluje Pavel Perša iz Ižakovec, trener domače ekipe Ižakovci, ki tekmuje v prvi državni ligi. Prognoziral je takole:

Pari		Tip
1. MURA	: Živila	1
2. Primorje	: POTROŠNIK	0
3. Dravinja	: NAFTA	0
4. Elektroel.	: BELTRANS	0
5. TURNIŠČE	: Steklar	1
6. Svoboda	: TRGOTRANS	2
7. Dokležovje	: Bakovci	2
8. Gančani	: Bogojina	0
9. Renkovci	: Kobilje	1
10. Mladost	: Odranci	2

ŠPORTNA NAPOVED ŠT. 8

		Tip
1. MURA	: Živila	
2. Primorje	: POTROŠNIK	
3. Dravinja	: NAFTA	
4. Elektroel.	: BELTRANS	
5. TURNIŠČE	: Steklar	
6. Svoboda	: TRGOTRANS	
7. Dokležovje	: Bakovci	
8. Gančani	: Bogojina	
9. Renkovci	: Kobilje	
10. Mladost	: Odranci	

Izpolnjene lističe pošljite na uredništvo Vestnika, Murska Sobota, Slovenska 41, najpozneje do sobote, 9. oktobra 1993. Pri žrebanju nagrade bomo upoštevali 8 pravilnih tipov.

Priimek in ime ter naslov

I. SNL

Živila	7	6	1	0	15: 6	13
Olimpija	7	5	2	0	21: 3	12
MURA	7	5	1	1	20: 6	11
Koper	7	4	3	0	13: 4	11
Publikum	7	4	3	0	13: 6	11
Gorica	7	5	1	1	13: 6	11
Maribor	7	4	2	1	10: 5	10
Izola	7	2	2	3	12:12	6
Cosmos	7	2	1	4	5:11	5
Optimizem	7	1	3	3	5:11	5
POTROŠNIK	7	2	1	4	6:15	5
Primorje	7	1	2	4	8:13	4
Istragas	7	0	3	4	3:11	3
Mavrica	7	0	2	5	7:16	2
Rudar (V.)	7	0	2	5	5:19	2
Krka	7	0	1	6	3:15	1

II. SNL

Avto bum	7	5	1	1	13:1	11
Finali	7	5	1	1	10: 6	11
Korotan	7	5	1	1	9: 7	11
NAFTA	7	4	2	1	16: 5	10
TURNIŠČE	7	5	0	2	15:10	10
Steklar	7	3	3	1	9: 9	9
Domžale	7	2	4	1	8: 6	8
Era Šmartno	7	3	1	3	15: 9	7
Set Vevče	7	2	3	2	10:10	7
Rudar (T.)	7	2	2	3	11:13	6
BELTRANS	7	2	1	4	12:12	5
Dravinja	7	2	1	4	10:10	5
Elektroel.	7	1	3	3	10:16	5
Triglav	7	0	4	3	8:14	4
Št.piovovarna	7	1	0	6	4:11	2
Medvode	7	0	1	6	4:25	1

III. SNL

Kovinar	6	3	3	0	11: 4	9
Papirničar	6	3	2	1	11: 5	8
Drava	6	3	2	1	13: 8	8
Aluminij	6	4	0	2	14:12	8
Žalec	6	2	3	1	7: 4	7
SK Dover	6	3	1	2	11:11	7
Impol	6	2	2	2	8: 6	6
Sl.Gradec	6	2	2	2	11:10	6
Dravograd	6	2	2	2	9: 9	6
Svoboda	6	2	2	2	9: 9	6
Pohorje	6	1	2	3	9:17	4
Kob Ford	6	1	1	4	7:13	3
TRGOTRANS	6	1	1	4	6:12	3
Pobrežje	6	1	1	4	6:12	3

I. MNL MS

Bakovci	: Remet	1:0
Rogašovci	: Grad	6:0
Ljutomer	: Rakičan	3:1
Cankova	: Gančani	4:1
Bogojina	: Čarda	1:1
Tišina	: Serdica	1:2
Tigop	: Dokležovje	1:0

Bakovci	6	5	1	0	16:4	11
Ljutomer	6	3	2	1	8: 4	8
Remet	6	3	2	1	8: 4	8
Rogašovci	6	3	1	2	17: 8	7
Serdica	6	3	1	2	11: 8	7
Čarda	6	2	3	1	7: 6	7
Cankova	6	3	0	3	11: 7	6
Dokležovje	6	2	2	2	7: 8	6
Tigop	6	2	2	2	6: 8	6
Rakičan	6	2	1	3	7:11	5
Bogojina	6	1	2	3	7:11	4
Tišina	6	1	2	3	7:11	4
Gančani	6	1	2	3	7:11	4
Grad	6	0	1	5	3:18	1

I. ONL Lendava

Mostje	: Bistrica	0:3
Črenšovci	: Polana	2:0
Olimpija	: Mladost	1:4
Odranci	: Renkovci	0:2
Kobilje	: Dobrovnik	1:2
Hotiza	: Nedelica	3:1

Renkovci	6	5	1	0	12: 2	11
Črenšovci	6	4	1	1	8: 2	9
Kobilje	6	4	1	1	9: 4	9
Mladost	6	4	1	1	12: 8	9
Dobrovnik	6	2	2	2	7: 7	6
Odranci	6	2	1	3	7: 5	5
Polana	6	2	1	3	14:14	5
Hotiza	6	2	1	3	6: 9	5
Nedelica	6	2	1	3	6:11	5
Mostje	6	2	0	4	8:11	4
Bistrica	6	1	1	4	8:13	3
Olimpija	6	0	1	5	3:14	1

II. MNL MS

Puconci	: Tromejnik	3:1
Šalovci	: 11 plavih	1:0
Bratonci	: Apače	3:1
Romah	: Prosenjak.	0:3
Filovci	: Hodoš	0:2
Križevci	: Tešanovci	1:0

Puconci	6	6	0	0	20: 7	12
Bratonci	6	5	0	1	15: 7	10
Prosenjak.	6	4	0	2	11: 6	8
Tromejnik	6	4	0	2	7: 6	8
Hodoš	6	3	1	2	13: 5	7
Križevci	6	3	0	3	11: 8	6
Šalovci	6	3	0	3	9: 9	6
Filovci	6	2	0	4	16: 8	4
Apače	6	2	0	4	9:12	4
Tešanovci	6	2	0	4	8:11	4
11 plavih	6	1	1	4	5:11	3
Romah	6	0	0	6	2:36	0

II. ONL Lendava

Zvezda	: Graničar	3:1
Nafta V.	: Žitkovci	4:1
Kapca	: Panonija	4:5

Panonija	6	5	1	0	21: 8	11
Lakoš	5	4	1	0	15: 4	9
Zvezda	4	2	1	1	11: 8	5
Nafta Vet.	5	2	0	3	11:17	4
Kapca	5	0	2	3	12:15	2
Žitkovci	4	1	0	3	4: 9	2
Graničar	5	0	1	4	6:19	1

Nogometni komentar

Simeunovič novi trener Potrošnika

V sedmem kolu prvenstva v prvi državni nogometni ligi so prvič zmagali na domačem igrišču nogometaši Potrošnika iz Beltinec. Po pričakovanju so premagali Rudarja iz Velenja. Zmaga Beltinčanov je zaslužena in bi lahko bila prepričljivejša, saj napadalci niso izkoristili nekaj idealnih priložnosti za gol. Najlepšo je imel Džafič v drugem polčasu, ko se je sam znašel pred vratarjem gostov, vendar je bil nespreten. Razveseljivo je, da se v igro vrača nogometaš lanskega leta Miloševič, ki je dal tudi prvi gol. Izkoristil je

Vlado Miloševič (Potrošnik) zopet med strelci.

lepo podajo Kosiča z desnega krila in žogo z glavo usmeril v mrežo. Drugi gol za Potrošnik je dal Džafič iz enajstmetrovke. Beltinčani so tokrat prikazali bolj sproščeno igro kot na prejšnjih tekmah. V moštvu pa je manjkal najboljši strelec Škaper, ki zaradi dveh rumenih kartonov ni mogel igrati. Škoda, da je deset minut pred koncem sodnik Kandare izključil zaradi dveh rumenih kartonov najboljšega igralca Črnka, ki bo moral eno tekmo počivati. Poleg njega pa v nedeljo proti Primorju tudi ne bosta igrala zaradi dveh rumenih kartonov Godina in Šarkezi. Po odhodu trenerja Džalme Markoviča je moštvo vodil pomožni trener Jože Sečkar.

Pri Potrošniku pa so se že odločili za novega trenerja. To nalogo so zaupali nekdanjemu igralcu in trenerju Maribora Vojislavu Simeunoviču. Soboška Mura je gostovala v Gorici in prvič letos izgubila. Kaže, da je svojo vlogo zopet odigral sodnik Durmič, ki je pomurskim nogometašem že dobro znan po pristranskem sojenju, saj je dovolil, da so gostitelji dosegli oprvi zadetek potem, ko je Srebrnič zatresel mrežo Boškoviča. Sicer pa Sobočani tudi niso imeli sreče, saj so drugi gol prejeli tik pred sodnikovim žvižgom.

V drugoligaški konkurenci je bil v središču zanimanja pomurski derbi med Nafto in Beltransom v Lendavi. Tekma je bila zanimiva. Veržejčani so imeli na začetku tekme dve lepi priložnosti za gol, ki pa ju niso izkoristili. Potem pa so pobudo prevzeli gostitelji in dosegli vodeči zadetek. Sicer pa je bilo srečanje odločeno v začetku drugega polčasa, ko so Lendavčani povedi s tremi goli. Prav tako kot derbi v Lendavi je bila pomembna tudi tekma v Prevaljah med Korotanom in Turniščem. Srečanje je bilo zelo razburljivo. Po vodstvu gostiteljev je Dominko rezultat izenačil, ko je žogo s prostim strelom z glavo poslal v mrežo. Žal pa je Goričan drugič presenetil vratarja Zveza, ki je njegov strel najprej ubranil, potem pa mu je žoga ušla v mrežo. Sicer pa so imeli Turniščani smolo, saj je bil na tekmi poškodovan Mujdrica, ki so ga odpeljali v slovenjgraško bolnišnico. Poleg tega pa je v začetku drugega polčasa sodnik McDowel iz Ljubljane zaradi drugega rumenega kartona izključil Pucka, tako da so Turniščani igrali z igralcem manj. V moštvu Turnišča se je vsekakor poznala odsotnost vratarja Stamenkoviča.

V tretji državni nogometni ligi so nogometaši Trgotransa iz Ižakovec končno prvič zmagali. Premagali so Pobrežje iz Maribora. Zmago so si Ižakovčani zagotovili šele v drugem polčasu, saj so gostje po prvem delu vodili. K zmagi je prispeval pomemben delež tudi Krapec, ki se je po dolgem času zopet pojavil v moštvu in dosegel zmagoviti zadetek. Pri Trgotransu pa je prišlo tudi do spremembe trenerja. Dosedanjega Jožeta Jerebica je zamenjal njegov pomočnik Ivan Poredoš. Sodnik Tasič iz Velenja ni bil kos nalogi in je z odločitvami razburljal gledalce. Na tekmi je izključil kar tri igralce, najbolj pa oškodoval gostitelje, saj ni dosodil dveh enajstmetrovk.

Feri Maučec

Nogometaši Beltransa iz Veržeja – člani druge državne lige. Stojijo od leve: Cirkvenčič (trener), B. Berendijaš, R. Berendijaš, Karba, Kovačič, Z. Osterc, Balažic, A. Osterc, M. Osterc, Rajh, Kutuš in Jaušovec (pom. trenerja); čepijo: Hošpel, Vozlič, Modlic, Radikovič, Stojko, Brunec, Puklavec, Slana, Kavaš in Posavac. **Foto: F. Bobovec**

Vestnik

Strelci I. SNL

7 golov	: Gliha (Mura)
4 gole	: Cener (Mura)
3 gole	: Džafič (Potrošnik)
2 gola	: Ilič (Mura)
	Belec (Mura)
	Škaper (Potrošnik)
1 gol	: Cifer (Mura)
	Emeršič (Mura)
	Bakula (Mura)
	Krančič (Mura)
	Gutalj (Mura)
	Miloševič (Potrošnik)

Strelci II. SNL

6 golov	: Lebar (Turnišče)
	M. Osterc (Beltrans)
5 golov	: Rob (Nafta)
4 gole	: Rous (Turnišče)
3 gole	: Hranilovič (Nafta)
2 gola	: Šabjan (Nafta)
	Koeveš (Turnišče)
	R. Berendijaš (Beltrans)
1 gol	: D. Novak (Nafta)
	T. Novak (Nafta)
	Novak (Turnišče)
	Dominko (Turnišče)
	Lackovič (Turnišče)
	Žalik (Nafta)
	Stojko (Beltrans)
	Z. Osterc (Beltrans)
	Berendijaš (Beltrans)
	Slana (Beltrans)

II. SKL – moški

Pivovarna	4	4	0	368:259	8
Slivnica	4	4	0	355:270	8
RADGONA	4	4	0	317:249	8
Elektra	4	2	2	326:298	6
Starše	4	2	2	310:298	6
Bistrica	4	1	3	283:294	5
Sl. Gradec	4	1	3	257:330	5
Ruše	3	1	2	231:256	4
Celje	4	0	4	237:316	4
Prebold	3	0	3	183:297	3

BLACK GRINGOS – Prvega septembra 1991 se je skupina okrog 50 ljudi zbrala na vzhodnem delu Murinega stadiona v Murski Soboti na tekmi Mura : Potrošnik in se odločila, da ustanovi navijaško skupino. Pri izbiri imena skupine so se odločili za Black Gringos, predlog je dal Štefan Huber. Skupina, ki je ponosna na svoje ime, se je hitro razširila in v sezoni 1992/93 je že imela včlanjenih 140 navijačev, starih od 15 do 30 let. Prvi vodja je bil Jože Šipoš, pozneje sta ga zamenjala Štefan Huber in Vito Horvat, sedaj pa skupino vodi Aleš Ščančar.

Black Gringos ima tesne vezi z nekaterimi navijaškimi skupinami v Sloveniji, te so: Viole (Maribor Branik), Ribari (Izola) in Trotters (Krka Novoterm). Z dvema navijaškima skupinama pa ne bodo imeli nikoli prijateljskih odnosov. To sta skupini Green Dragons (SCT Olimpija) in Celjski grofje (Publikum). To pa še ne pomeni, da so Black Gringosi proti temu, da bi se na tekmah slovenske nogometne rezprezentance zbrale vse navijaške skupine iz Slovenije in skupaj navijale.

Skupina navijačev Black Gringos iz Murske Sobote si prizadeva, da bi v tekmovalni sezoni 1993/94 zopet osvojili naslov najboljših navijačev Slovenije. Najbolj pa si želijo, da bi se Mura uvrstila na eno od evropskih pokalnih tekmovanj.

Atletika

Grabar prvi v Gradcu

V Gradcu v Avstriji je bil mednarodni tek, ki so se ga udeležili tudi nekateri tekači TS Radenske in dosegli lep uspeh. Najbolje se je odrezal Geza Grabar, ki je zmagal v absolutni kategoriji. Vrbnjak pa je bil med veterani do 60 let osmi. (GG)

MURSKA SOBOTA – V minulih počitnicah je bilo več taborjenj, ki se jih je udeležilo čez 200 pomurskih otrok. Taborniki roda Prleki iz ljutomerske občine in roda Veseli veter iz Murske Sobote so taborili pri Mali Nedelji, Žlahtni trsi iz Radenec so preživeli del počitnic na Pohorju, taborniki roda Ljudska pravica iz lendavske občine pa so se srečali ob Bukovniškem jezeru. (G. G.)

RIBIŠKA TROFEJA – Ondan je doletela ribiška sreča tudi Miloša Pušenjaka iz Krapja. V gramoznici pri Moti je ujel ščuko, ki je tehtala 8,4 kilograma in merila 1,3 metra, kar je prava redkost med ščukami. Ta podvig je Milošu uspel sredi belega dne, pomagati pa mu je moral kolega Viktor Makoter. Njun čoln se je pozibaval dobrih deset minut, preden je bila ščuka ‚varna'. To je bilo tudi najlepše Miloševo darilo ob njegovem 60. rojstnem dnevu. Čestitamo! (Besedilo N. Š., posnetek D. T.)

Iz Bakovec

Kot študentka slovenskega jezika in pedagogike sem se odločila, da združim prijetno s koristnim. Z ravnateljem OŠ Bakovci sem se dogovorila, da se pridružim učencem 4. razredov in njihovem raziskovalnem taboru v Portorožu.

Namen tabora je bil, približati mladim pomen morja, naučiti se plavati in potapljati, raziskati morje in obalo, spoznati turizem na

‚Gasilska' spominska fotografija udeležencev raziskovalnega tabora v Portorožu.

obali in ga primerjati s turizmom pri nas ter se preskusiti v vlogi turista.

Mislim, da smo svoj namen v celoti dosegli. Ob prijetnem čofotanju v morju smo spoznali življenje v njem, kot potapljači smo raziskali morsko dno, ogledali smo si soline in vrt kaktusov ter se z ladjo popeljali ob obali do Izole. S hojo po številnih stopnicah pa smo si nabrali kondicijo, ki smo jo potrebovali za sprehode po mestu in plesanje v disku.

Ugotavljam, da ni bil dosežen le namen raziskovalnega tabora, temveč tudi moj cilj: združiti prijetno s koristnim.

METKA HORVAT

50 SKUPNIH LET ZAKONCEV LEVIČAR – Pred petdesetimi leti sta se na Dunaju poročila Vinko (po rodu iz Krškega) in Antonija (roj. v Stročji vasi) Levičar. Leta 1955 sta kupila hišo v Ljutomeru in se preselila v Prlekijo. Vinko je delal kot strojni ključavničar v Tehnostroju, Antonija pa je gospodinjila. Rodili so se jima trije otroci, imata pa še pet vnukov in pravnukinjo. Besedilo: N. Š., Posnetek: D. T.)

NEVAREN MOST – Na občinski cesti v Lukavcih je tudi tale most, ki ga je pred nekaj desetletji zgradil Franc Marinič iz Ižakovec. Tako namreč piše. Pred leti je pod njim tekla voda, danes pa je jarek suh in poraščen z visoko travo. Za most pa bi lahko rekli, da je nevaren, saj nihče ne popravi podrte železne ograje. Je to posledica vandalizma? Kdaj bodo na občini v Ljutomeru kaj ukrenili, da bo ta problem odpravljen, se sprašujejo krajani Lukavec. (Besedilo in posnetek: J. Ž.)

Pred glavno ogrevalno sezono

Tudi pri kurjavi potrebno varčevati

Čeprav se je koledarska jesen šele dobro začela, se zima, ko je treba pomisliti na kurjavo, nezadržno približuje. Zato je zdaj pravi čas, da se brez nepotrebne naglice odločite za vrsto kuriva oziroma goriva. Najprej nas seveda zanima, kako je s premogom, saj je prodajalcev črnega zlata iz leta v leto več. V večjih trgovskih organizacijah so nam zagotovili, da imajo dovolj premoga in da mora naročnik le izjemoma počakati nekaj dni. Zastoji nastajajo v glavnem zaradi prevoza, saj so tovornjaki velikokrat zasedeni. Zanimivo je, da večina prodajalcev, tako družbenih kot zasebnih, ponuja celo zastonj prevoz premoga iz rudnikov, toda vprašanje je, koliko se to pozna pri končni ceni. Seveda pa si lahko omislite tudi možnost kupovanja premoga neposredno pri rudniku, če se vam vožnja do Zasavja ali Velenja sploh splača.

Sicer pa vam v Velenju ponujajo lignit, zasavski rudniki pa rjavi premog. Prepričali smo se, da cene črnega zlata niso ravno nizke. Za tono lignita v kosih boste morali odšteti od 5.100 tolarjev, če se boste odločili za nakup v Rudnikih Velenje, sicer pa ga prodajalci ponujajo po ceni od 7.499 tolarjev. Podobno je z lignitom v kockah, ki stane v Velenju 4.500 tolarjev, povsod drugje pa od 7 tisočakov navzgor. Mnogo dražji je seveda rjavi premog iz Rudnikov Trbovlje, kjer je tona orehovca po 9.785 tolarjev, v kockah ga dobite za 9.985 tolarjev, v kosih pa po 10.055 tolarjev. V prodajalnah ga ne boste nikjer dobili izpod 12 tisočakov, k čemur je treba prišteti tudi prevozne stroške.

Če pa se boste odločili za drugo vrsto goriva, so vam na voljo drva in briketi. Drva lahko naročite žagana ali metrska. Cena je slabih pet tisočakov za kubični meter. Briketi, ki so večinoma uvoženi, pa stanejo od petnajst do dvajset tisoč tolarjev. Seveda bi vam lahko priporočali tudi uporabo plina, ki je eden od primernejših in kakovostnejših virov energije, toda ponekod, npr. v Murski Soboti, so za ogrevanje stanovanjskih blokov že zgradili ustrezno mrežo, ki omogoča tudi ogrevanje vode s pomočjo plina. Kotlovnice pa so prirejene tudi za uporabo kurilnega olja, po katerem je zadnje čase več povpraševanja.

Verjetno vas bolj zanima, kakšne so možnosti bančnega najetja posojil za razne vrste goriva oziroma kuriva. Zvedeli smo, da ni ogodno. Poleg tega pa sta družinski proračun močno načela nakup ozimnice in šolskih knjig. V večini primerov v bankah ponujajo samo običajno nenamensko posojilo, pri katerem je obrestna mera zelo visoka, saj se giblje od R+18doR+24odstotkov.Medtem ko je bila pri Abanki nespremenljiva letna obrestna mera v avgustu 62-odstot... posojilo pa lahko najamete ... pol leta, vendar le, če ste ... hov komitent, pa v Ljubljans... banki ponujajo posebna ... menska posojila, ki so ... liko ugodnejša, saj so obre... za šest mesecev R+13,5-od... stotne.

Vse to kaže, da so dobri st... časi, ko smo si denar za ku... javo z ugodnimi posojili (... s pomočjo sindikatov) prep... sto sposodili v banki, oč... mimo in vsak naj bi se ... kakor ve in zna. Če ne želi... zime prebiti na hladnem, je ... najdljivost vsekakor priporo... ljiva. Pri tem pa ne gre poza... tudi na pravilno izbiro energ... skega vira za ogrevanje sta... vanja, zato je varčevanje ... spodinjstev s kurivi dobrodo... zadeva. Prihranki na tem po... dročju so vsekakor pomemb... pri čemer je potrebno ... cene goriva upoštevati tudi ... vesticijske stroške. Z zni... njem temperature v posame... nih prostorih in s skrajšanj... obratovalnega časa se da ... reč precej privarčevati. Prip... ročilo, da je bolje pripreti ... til na radiatorju, kot pa od... rati okno, naj postane ... pravilo.

MILAN JERŠE

Dostava pošte v številkah

V ptt-sektorju PTT-podjetja Murska Sobota, ki zajema vse štiri pomurske občine, ugotavljajo, da je od skupnega števila 35.671 gospodinjstev vključenih v šestkratno dostavo tedenske pošte 11.110 gospodinjstev, v petkratno dostavo pa 21.851 gospodinjstev. Le 2.710 pomurskih gospodinjstev prejema pošto le trikrat tedensko. Na ta način je v šestkratno dostavo pošte zajetih 31,3 odstotka pomurskega prebivalstva oziroma 41.035 ljudi, v petkratno dostavo pa 61,1 odstotka (79.982 ljudi). V trikratno dostavo pa je vključenih le 7,6 odstotka ali 9.946 prebivalcev Pomurja. Za vse to skrbi 97 dostavnih delavcev PTT-podjetja Murska Sobota. Ti so razporejeni po širšem in ožjem dostavnem okolišu. V prvem jih je 76, v drugem pa 21. In kako je z organizacijo prevoza pri dostavi pošte na terenu? Z mopedom se vozi 68 poštarjev, 18 jih premore kolo, 11 pa jih hodi peš, zlasti v mestnih središčih.

M. JERŠE

VAŠKE IGRE V PRISTAVI – Športno društvo Pristava se je izkazalo z organizacijo dvodnevne prireditve, v okviru katere so bile tudi zanimive vaške igre. Potrebno je bilo jahati osla, premagovati ovire s kozami, teči v vrečah in ‚voziti' slalom s traktorsko gumo. Prvo mesto je zasedla ekipa Lovske družine Mala Nedelja pred gostitelji in Globoko. Skupni zmagovalec v točkovanju obeh dnevov pa je bila Pristava pred Globoko. (Besedilo: D. KOSI, posnetek D. T.)

Iz Ljutomera

Knjige gradijo mostove

Občinska matična knjižnica v Ljutomeru je pripravila zelo uspešno sklepno prireditev ob koncu mednarodnega kviza Knjige gradijo mostove. V prepolni dvorani kulturnega doma v Ljutomeru so ob zabavnem in domiselnem vodenju svobodnega umetnika Mikija Roša, pravljičnem vilinskem vrtu vile Jasne, plesu čarovnic in plesni pravljici Zrcalce, zrcalce v izvedbi plesne šole Pandora iz Ormoža izžrebali iz pravljičnega lonca kar 44 nagrajencev od 130 tekmovalcev. Glavni nagrajenec in popotnik v Ljubljano pa je bil **Dejan Cajger** z OŠ Cezanjevci. Letos je v tej akciji, ki so jo vodili knjižničarji ob sodelovanju učiteljev, ravnateljev in drugih, sodelovalo enkrat več šolarjev kot lani, ko je bilo leto Kolumba. To pa dokazuje, da se bodo mostovi mednarodnega kviza še kar naprej gradili. In prav je tako!

BRANKA LESJAK

LJUTOMER – V občinski stavbi deluje tudi blagajna občanov, kjer je mogoče plačati stroške za delo občinskih upravnih organov. S tem želijo strankam prihraniti dodatne stroške, ki bi jih imele, če bi morale iti na pošto ali banko. Gre seveda tudi za prihranek časa. Žal pa niso uspeli najti dogovora z republiško upravo za javne prihodke, da bi ljudje lahko pri tej blagajni plačevali tudi davke in druge obveznosti, ki jim jih nalaga republika. (J. G.)

Prlêškï fückêc

*Tumastï kmèt mô prê dêbêlê krompérê. Ên vékï kromp... pa mô zaj ministrstvo za kmêtijstvo, kero šê za ênêg... tumastêga kmêta nê zaléžê, zató ka jê **Prlêkof** šê né do ku... rasprckalo, ka bi šli v **Lüblano** pitat, zakôj mómô pri poslovnên zdrüžêjï prêhronê posebnï **odbôr za krompér...** Prlêkï no **Prekmurcï** zaj nê véjo, kón s krompérï? Šê le... majnika no junija so jih ta glôvnï kromperovï dedï uvožal... drugih držôf. Pa sê prê priprôvlajo, ka do po nóvên le... znavič uvožalï kromperê. Poglednïtê, lepo vas prosin, ... po **Hardêkï Brêzjï, Sakušaki, Berkôfcïh, Apačah, Bučeč... cïh, Trbêgofcïh no šê índi** sê švorajo; níkšï Bóg Isusek ... küpï jihovih pridelkof. Naša žêpna držôvica pa pisï, ka... uvôžamo z Japónskê čêsnêk; pa šê z drügih držôf lük pa... sôdjê pa šêloto pa zvôro ...*

To jê zajêbôvajê »fon hinten«.

*Cêlo kmêtijsko mínistrstvo s kébrï gospodarskêga mini... stva vred bi moglï poslatï v Prlêkijo, ka bï tan lüpilï krom... pêrê za pomfrí. Tak nan nêbi krompéri f Prlêkiji gnílili, pa... našï kmetijskï no gospodarskï hârambašï bi si plôčô zasl... s poštênin delon. Tê pa bi mi izvôžalï **Afstríjcon** ... proženï ponfrí, ta kak ga ûni zaj izvožajo k nan. Kerï jê ... glôvnï gnus, tisti zaslüžï, ka ga lidjé olüplêjo kak kromp...*

*Šê vékšï pa bôjšï krompêr môjô Afstrijcï, kerï nas pj... pô šîšajo. S kmêčkïn turizmom zaslužijo lêtno dêset mi... šilingof. S **prlêškïn kmêčkïn turizmom** pa pri... zgubo, pa samo nekê nóvê turističnê kanclíjê. Prêt ... bôjšê, gda do kanclíjê zaprlï alï pa v jïh narêdilï ... hajzlcê. Pôtlï do tüdï Prlêkï kaj zaslüžilï s kmêčkïn turiz... mom.*

Zaj, na jêsen, so nan poslalï petstó nêmških turistof, pa so sê o tèn raskokodôkalï, kak bi jih poslali 500 tôžnt.

*Tó jê šê slabšê kak **ptujska Pêrutnina**. Toto so namr... ka jê grôtala italijansko-slovênsko (z)mêšano podjêtje, **Yutaly**, kero zaj crkôvlê. Tó pa pomenï, ka nan ... z drügïh držôv nêdo prnêslï odrêšênika. Zató ... prâvlico, ka do nan prê drügê držôvê pomôgalê obogat... Drên. Pomôgajo nan, ka mo grôtalï šê vékšï siromâ...*

***Afstrijcï** môjo pólêk vinskê cestê še **zvôrovo** cesto od Ernsteina do St. Nikolaja pri Greinu. Ta kak na vinsko cesto v Afstriji, tak jê prê tüdi našo lüdstvo navâlilo, ... dünolo na jihovo zvôrovo cesto. Zvôra jê dênok friška pa narôvna, za vinsko cesto pa tak alï tak vemo, ka jê bila prêd létamï puna antifrísa, zató so moglï célê vagónê zlêti v ...*

*Prínas jê drügï vrôg, Zôdrôgê dô znavič ... kmêtof póbralê, pločalê pa do ga krês êno leto alï dvê ... lónï pa prêdlajnskïn. Totê zôdrogê pjê tüdi zaslüžijo krom... pér v búčo! Namesto jih morê zaj že **rêvija** Stóp ... priznója na sejmï – na vinskên sêjmï jê tota revija p... **bahkosa ôrmoškoj vinskoj** kletï. **Ptujskïn** rokêron pa so demôčï pijóncï podêlilï priznójê **»potêgnï črto«**, gda so jih stíralï s koncêrta. **Ormožóncï** pa so bôlê naprednï, pa ... ptujskin rokêron dovolilï rokêrskï koncêrt v klubi **Unter-hund**. Drügič naj naprovijo koncêrt v osêm héktôrof ... ribnikï v **hôloškên Podlehnikï**, gè sê déca vênda ... s kupicamï na vüstah.*

*Gromozánsko vékï **rokêrskï koncêrt** brêz krompéra ... melo skoro tistih **170 tôžnt dêlofcof, kerê so odpüstila** ... slovênska **podjêtja**. Toti brêzposêlni rokêrï mojo sê 9 ... zborístof, kerê so odpüstila srédja podjétja. Naš standard ... jê prê vsêêno f svêtovnên mêrilï zlô vekï, ka ga mêrijo ... nêzgrüntano vekih plôčah parlamêntarïh poslóncôf. Hê – ... smo pač prva rajska dêžela, v kêroj sê najbôjšê živï, čï nišč nê dela.*

Za domovino s krompêrï naprê! Zmüšajtê sê, Prlêkï, pa náfčitê našê vlôdnê brglêzê, ka f stólitrsko kàd gre samo ... litrof! Amên.

Mestni svet Murska Sobota

Mestna občina sama ali z bližnjimi naselji?

Da je bila obravnava osnutka zakona o lokalni samoupravi na seji mestnega sveta Murska Sobota nujna, je potrdila dokaj živahna razprava. Člani soboškega mestnega sveta so namreč imeli vsto pomislekov glede oblikovanja in delovanja novih občin, pogojev za njihovo ustanavljanje, zagotavljanja gmotne osnove, načina volitev v lokalnih skupnostih, pa tudi pristojnosti novooblikovanih pokrajin in preobrazbe državne uprave. Strinjali pa so se, da pomeni nov koncept lokalne samouprave bistven premik na bolje, čeprav so ugotavljali, da predvidena reorganizacija ne bo poceni. Proces razdružitve večjih na manjše občine po njihovem mnenju ne bi smel negativno vplivati na podeželje pri oblikovanju krajevnih skupnosti. Precej pripomb pa je bilo slišati tudi na račun premajhnega zagotavljanja avtonomnosti in finančne samostojnosti novonastalih občin.

Sicer pa so govorili zlasti o prihodnji mestni občini, to naj bi postala tudi Murska Sobota, vlogi občinskega sveta in učinkovitosti delovanja organov lokalne samouprave. Menili so namreč, da je osnutek zakona o lokalni samoupravi, ki izhaja iz ustavnih opredelitev, precej spremenjen. Pri tem so se kritično opredelili do koncepta nove občine, ki je po njihovem mnenju zelo ozek. V razpravi je bilo slišati, da so v Murski Soboti še najmanj pripravljeni na preobrazbo občin. Zdaj bi že moralo biti jasno, ali se zavzemajo za mestno občino Murska Sobota ali pa za povezavo nove soboške občine z okoliškimi satelitskimi naselji, so med drugim dejali razpravljalci. Po njihovem imata obe različici svoje prednosti in slabosti. Da bi lažje ugotovili razpoloženje na terenu, so sklenili, da je treba čimprej ustanoviti poseben odbor, sestavljen iz predstavnikov vseh šestih mestnih krajevnih skupnosti in strokovnjakov. Ta odbor bo vodil aktivnosti v zvezi z novo lokalno samoupravo, se lažje povezoval z vsemi zainteresiranimi dejavniki, sestali pa bi se tudi s predsedstvom občinske skupščine, da bi prišli do končnega predloga glede nadaljnjega statusa Murske Sobote. V pogovorih s predstavniki bližnjih krajev pa naj bi ugotovili, kje je obojestranski interes za skupno sodelovanje in možnosti, da bi po preobrazbi lokalne samouprave morda živeli v isti občini.

Na seji pa se niso mogli izogniti sedanje obnove druge osemletke v Murski Soboti, kjer se pojavljalo problemi pri zagotavljanju dodatnega denarja. Čeprav mestne krajevne skupnosti niso prevzele nobenih obveznosti, jim je naloženo, da v mestu zbercjo še 4 milijone tolarjev, sicer bo omenjena gradnja upočasnjena. Ker mestni svet tega denarja nima, računajo na prostovoljne prispevke občanov in večjo angažiranost obrtne zbornice. Obravnavali pa so tudi program drugih del v letu 1994.

MILAN JERŠE

Naftini gasilci delajo za državo

Potem ko je vlada republike Slovenije sredi junija sprejela sklep o zaščiti in reševanju ob nesrečah z nevarnimi snovmi in nesrečah v cestnem prometu, je določila tudi gasilske enote, ki opravljajo zaščito in reševanje. Takih gasilskih enot je v Sloveniji 13, med njimi je tudi gasilska enota Nafte Lendava. Predstavniki Nafte so z ministrstvom za obrambo podpisali pogodbo, po kateri bodo lendavski gasilci za potrebe ministrstva za obrambo opravljali naloge zaščite in reševanja ob nesrečah z nevarnimi snovmi in tehničnega reševanja ob prometnih nesrečah na območju svoje občine in na širšem območju, kadar morajo intervenirati. V gasilski enoti Nafte morajo zagotoviti stalno pripravljenost gasilcev in opreme za morebitno intervencijo, skrbeti pa morajo tudi za strokovno usposobljenost svojih gasilcev za naloge po pogodbi. Vse te dejavnosti se bodo financirale s proračunskimi sredstvi. Vsako leto sklenejo novo pogodbo, ki natančno opredeljuje naloge gasilcev.

jani

Ste za kivi?

Jesen je tista, ki nas razveseli z obiranjem plodov, še posebno, ko so zdravi in pripravni za ozimnico. Če pa so še bogati z vitaminom C, je njihova vrednost toliko večja. Bogatega pridelka z za naše kraje nenavadne rastline se je zelo razveselila tudi Barbara Rižner s Simonovega brega v Gornji Radgoni. Ob svoji hiši že 12 let goji kivi ali, kot se strokovno reče, aktinidijo. Ob pogledu na bogato obloženo plezalko smo se kar čudili.

Kot nam je povedala Barbara, je dva kivija dobila pred dvanajstimi leti na Nizozemskem. Rastlimi morata biti ‚moški' in ‚ženska', da se lahko oplodita. Sadove pa rodi samo ‚ženska' rastlina. Posaditi jo je najbolje v zavetrju, kjer je veliko sonca, potrebno pa jo je redno zalivati. Njen največji sovražnik je mraz. In kaj nam je Barbara še povedala o tej ‚eksotični' rastlini?

»Že kot otrok sem imela rada rastline. Vedno sem si želela kaj posaditi na maminem vrtu. Sedaj ko imam svoj dom in sem upokojenka, se mi izpolnjujejo otroške želje. Ena od teh je gojenje rastlin. Najolj mi je kivi, ki je letos lepo obrodil, saj je na ovijalki čez 200 zdravih plodov. Kot je znano, ima kivi 15-krat več vitamina C kot limona. Sorazmerno lahko ga je shraniti tako v hladilniku kot v hladni kleti in si tako ustvariti rezervno zdravilo proti gripi. Ker je kivi ovijalka, je tudi primerna za ‚brajde'.«

Barbara Rižner ob kiviju, ki je obilno obrodil.

Da se kivi dobro obnese tudi v naših krajih, smo se prepričali še pri Škofičevih na Slebingerjevem bregu, kjer nam je gospodinja povedala, da je letos naštela okrog 700 plodov. Da ne bomo iz celinske Slovenije nazadnje ustavrili še toplo Novo Zelandijo, kjer so najugodnejše razmere za vzgojo kivija!

LUDVIK KRAMBERGER

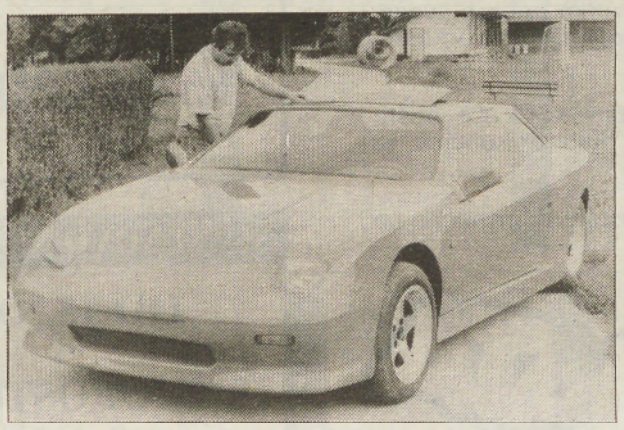

AVTO, KAKRŠNEGA DRUGJE NI – Pred leti je ČABA LAZAR iz Lendave presenečal kot odličen dirkač v spidveju na kratkih stezah, te dni pa je njegovo presenečenje avto, ki ga je v glavnem naredil sam po lastnih zamislih. Za osnovo pa mu je bil GOLF GTI 1600. Delal ga je čez 2 leti, saj si je moral najprej pripraviti kalupe, s pomočjo katerih je potem oblikoval sestavne dele. Le-ti so iz steklene volne in poliestrskih smol, debeli pa so okrog 5 milimetrov. Če se poškodujejo, jih je enostavno zakrpati. Avto bo najbrž poimenoval Viktorija ali Fortuna. Z njim ne bo dirkal, kajti zdaj je le mentor mladim, uporabljal pa ga bo seveda za občasne športne vožnje. (J. G.)

ZLATOPOROČENCA JANTELJ – Pred kratkim sta praznovala 50 let skupnega življenja tudi Štefan in Barbara Jantelj iz Trnja. Štefan je bil po poklicu klepar in je vrsto let delal po gradbiščih v Sloveniji, okusil pa je tudi delo v Avstriji. Slavljenka pa je po poklicu šivilja, sicer pa se je vrsto let ukvarjala tudi z rejo bekonov v sodelovanju s KZ Črenšovci. Rodilo se jima je kar 6 otrok. Žal je eden umrl v rani mladosti. Zdaj pa imata že devet vnukov. Zlato poroko je bila v vaški kapelici v družinskem krogu. (Besedilo in posnetek: J. Ž.)

Kaj delajo vrtalci Nafte?

Raziskave nafte in plina bodo v naslednjih mesecih spet pospešene. V poletnih mesecih so se vrtalci in raziskovalci lotili izdelave strukturnih kart, predvsem za raziskave vode. Vrtalci bodo letos nadaljevali vrtanje vrtine Martin-1, izvrtali so že 3000 metrov od načrtovanih 3200 metrov. Potekajo pa tudi priprave za raziskovanje nekaterih intervalov vrtine v Murskem gozdu.

Vrtina v Murskem gozdu je bila prva po ustanovitvi sektorja za raziskavo nafte in plina v Sloveniji. Tedaj je bila razglašena za negativno. Strikovnjaki Nafte so ponovno obdelali podatke vrtine in ugotovili, da je iz nje možno pridobiti ekonomsko koristne količine ogljikovodikov. V ta namen bodo vrtino ponovno raziskali. Strokovnjake sektorja za raziskavo nafte in plina v Lendavi čaka v prihodnje še delo v Bakovcih, Dankovcih in na petišovskem polju.

GRAD – Tudi tako imenovana serpentina, to je cestni odsek, ki povezuje spodnji in gornji del Grada na Goričkem, je dobila pred kratkim asfaltno prevleko. Domačini so se odločili, da bodo to proslavili kot pomembno delovno zmago. Prejšnjo nedeljo so pripravili slovesnost z zanimivim programom. Najprej so nastopila Juhnova dekleta, nato pa je spregovoril ‚župan' Grada g. Stesl. Goste iz Jennersdorfa (Ženavec) v Avstriji pa je pozdravil predsenik GD g. Kočar. Spregovoril je tudi podpredsednik Izvršnega sveta SO M. Sobota g. Halb. Potem so se oglasile ljudske pevke s pesmijo Kaj na cesti tukaj, ki jih je na harmoniko spremljal g. Sukič. Potem so se še enkrat predstavila Juhnova dekleta, Klavdija pa je prebrala pesmico Ti naša serpentina. Za njo so še enkrat nastopile ljudske pevke, potem pa je serpentino blagoslovil župnik. Sledila je težko pričakovana točka – rezanje traku. To je storil g. Halb, ki je skupaj z g. Šteslom pokazal, da se da po serpentini peljati tudi s kočijo. (NATAŠA FERKO)

LENDAVA – V lendavski občini so sklenili gasilska sektorska tekmovanja za memorial Matevža Haceta. V sektorju Dobrovnik je doseglo največ GD Strehovci (867), v sektorju Črenšovci so se najbolje odrezali gasilci Srednje Bistrice (879 točk), v sektorju Turnišče je zmagalo GD Gomilica (815 točk), v sektorju Velika Polana so bili najboljši gasilci iz Male Polane oz. zaselka Bukovje (896 točk), v sektorju Genterovci je zmagalo GD Radmožanci (853 točk), v sektorju Gaberje so bili najboljši gasilci iz Dolnjega Lakoša (860 točk), v sektorju Dolina so zmagali gasilci iz Čentibe (855 točk), v sektorju Lendava pa so se najbolje odrezali gasilci iz Dolge vasi (886 točk). Med industrijskimi gasilskimi društvi so zbrali največ točk gasilci iz Nafte (885), pri mladincih pa so se najbolje izkazali mladi iz Žižkov (820 točk), najboljše mladinke pa imajo v Veliki Polani (810 točk). Pri pionirjih so zmagovalci Turniščani (943 točk), pri pionirkah pa Kobiljančarke (963 točk). Najboljšim gasilskim ekipam je Gasilska zveza Lendava podelila denarne nagrade. (J. Ž.)

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU – Čeprav stoji tukaj dokaj velika sušilnica za zrnje, so morali letos kmetovalci s tega območja voziti zrnje na sušenje v Ljutomer. Tam so bile zaradi tega dolge vrste. Na zadnjem zasedanju občinske skupščine je bila zaradi tega izrečena ostra kritika z zahtevo, da se letošnje stanje ne bi smelo več ponoviti. Zato je treba proučiti, ali ne bi tudi križevsko sušilnico v prihodnje odprli za kmetovalce. (J. G.)

GORNJA RADGONA – V Pomurju deluje 18 šol za usposabljanje voznikov motornih vozil. Od tega jih je 13 v zasebni lasti. Letno jih želi opraviti izpit čez 5 tisoč kandidatov. Podatki kažejo, da je njihova uspešnost pri teoretičnem delu 63–, pri pratkični preizkušnji pa 71- odstotna. (F. Kl.)

GORNJA RADGONA – Ob rekonstrukciji magistralne ceste skozi Gornjo Radgono so v križišču pri avtobusni postaji naredili tudi vse potrebno za namestitev semaforjev. Kazalo je, da bodo le-ti začeli delovati z začetkom novega šolskega leta. Toda kaže, da v republiški cestni upravi še niso upeli najti okrog 4 milijone tolarjev za rešitev tega problema. Ali bo kaj drugače, ko se bo zgodila kakšna huda prometna nesreča? (F. Kl.)

MELINŠKA VEŽICA – Na Melincih so zgardili mrliško vežico, ki je za zdaj še v tako imenovanem surovem stanju, drugo leto pa jo nameravajo dokončati in predati namenu. Doslej so za to nalogo porabili okrog 2,2 milijona tolarjev. Veliko je stala tudi napeljava vodovoda, saj je pokopališče precej oddaljeno od vasi. (Fotografija: J. Ž.)

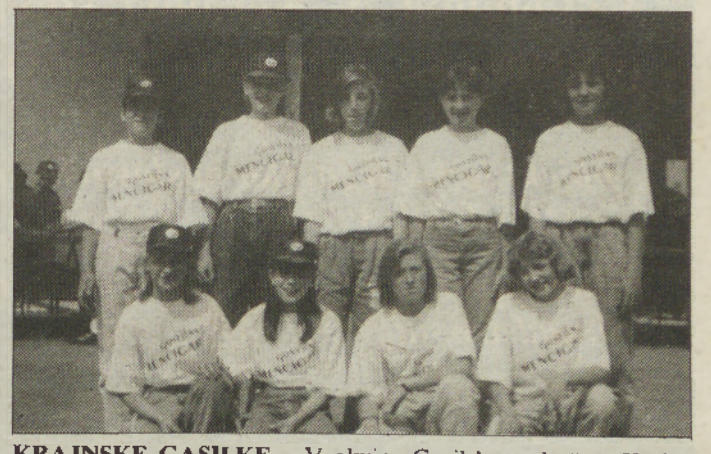

KRAJNSKE GASILKE – V okviru Gasilskega društva Krajna dokaj uspešno deluje tudi ženska desetina. Na letošnjih sektorskih vajah so bile krajinske gasilke druge. Veliko pa pomagajo na prireditvah. (Fotografija: Fr-Ku)

LOVEC NA ORJAŠKE PRAŠNICE – Za Jožeta Markojo iz Trnja bi lahko rekli, da je postal lovec na orjaške užitne gobe prašnice. Pred kratkim je našel dve, ki sta tehtali skupaj čez 8 kilogramov, njuna velikost pa je razvidna na fotografiji v primerjavi s priloženim jajcem.

(Besedilo in posnetek: Š. GYURICA)

SREDSTVO ZA ČIŠČENJE VINA

Gotovo se radi pohvalite z vinom, ki ni le dobrega okusa in vonja, ampak tudi lepo na pogled. Z dodatkom BISTRINA bo to vedno mogoče.
Beljak vsrka vse črešlovinaste snovi, ki naredijo vino motno in v nekaj dneh bo vino tako, da boste lahko skozenj gledali.

BISTRIN je popolnoma naravna snov in vinu nikakor ne more škodovati. Okus in vonj ostaneta enaka, usedlino pri pretakanju brez težav izločimo. Dolgoletne izkušnje vinarjev priporočajo uporabo tega sredstva pri čiščenju vina, moderna tehnologija pa ga je naredila zlahka uporabljivega. BISTRIN so preizkusili tudi na Kmetijskem inštitutu Slovenije, na oddelku za vinarstvo in ga priporočajo za uporabo.

Za čiščenje 100 litrov vina potrebujete 10 gramov BISTRINA. Če boste sledili navodilom na škatli, boste natančno videli, katera količina je primerna prav za vaše vino.

BISTRIN lahko dobite v specializiranih trgovinah, vse ostale informacije pa po telefonu 061/813 201

Na zdravje !

JATA

B.I.K. d.o.o. , Krekova 18, 62000 Maribor

inženiring, nepremičnine, gradbena operativa

tel.: 062/225-424, 26-093, 26-071, fax.: 00 38 62-221-549

V Lendavi, v Keralovi stavbi, ponujamo prostore za trgovsko - poslovne dejavnosti.

- *objekt leži v trgovsko poslovnem središču Lendave, v Mlinski ul. 3*
- *ponujamo vam 1800 m² prostorov v pritličju in I.nadstropju*

INFORMACIJE:

B.I.K. d.o.o. Murska sobota, Kardoševa 1, tel.: 069/ 21-049

Lendava, Goran Dominko dipl. ing. arh., **tel.: 069 / 76-160**

B.I.K. d.o.o. Maribor, Krekova 18, tel.: 062 / 225-424

A·R·P·S

Atelje za raziskave prostorskih sistemov – Murska Sobota, d.o.o.
Hotel ZVEZDA, Trg zmage 8 – tel. 32 040, 32 041, 32 042

izvaja vse naloge s področja urejanja prostora

•

– lokacijske dokumentacije za vse vrste objektov –

•

– analize s področja urejanja prostora –
– prostorski izvedbeni akti –
– posredovanje pri projektiranju in izvajanju objektov –

za vas, ki med tednom nimate časa,
od 1. 10. 1993
delamo ob sobotah
od 9.00 do 11.00

Vsak četrtek Vestnik

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

OD 15. OKTOBRA 1993

SAMOPOSTREŽNICA M5

MLADINSKA 48
M. SOBOTA

Vsako jutro v vaš dom sveži pekovski, mlečni in mesni izdelki:

- kruh, žemlje, rogljički, krofi...
- mleko, jogurt, sir...
- maslo, margarina...
- klobase, salame...

Dostava vsak dan razen nedelje od 7. do 9. ure.

Naročila sprejemamo dan prej med 19. in 20. uro.

Vse informacije po tel.: (069) 22 563

BLISK LIVARNA IN PROIZVODNJA, d.o.o.
Plese 9
69000 MURSKA SOBOTA
Upravni odbor
RAZPISUJE
delovno mesto s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

DIREKTORJA PODJETJA
– za nedoločen čas

Pogoji za zasedbo:
– visokošolska ali višješolska izobrazba ekonomske ali strojnotehniške smeri
– pet let delovnih izkušenj
– pasivno znanje angleškega ali nemškega jezika
Rok za prijavo je 15 dni. Rok obvestila o izbiri 30 dni. Nastop dela najpozneje 15. 11. 1993.

OBJAVLJA
prosto delovno mesto

VODJA KOMERCIALE
– za nedoločen čas

Pogoji za zasedbo:
– visoka ali višješolska izobrazba ekonomske smeri
– štiri leta delovnih izkušenj
– pasivno znanje angleškega ali nemškega jezika
Rok prijave 8 dni. Rok obvestila o izbiri 30 dni. Nastop dela 15. 11. 1993.
Kandidati lahko vložijo prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov podjetja s pripisom »razpis ali objava v razpisnem roku«.

VENERA

agencija za trženje
Slovenska 41, M. Sobota
tel. 22-403, 21-383

Časopisno založniško podjetje VEČER
Maribor, Svetozarevska 14

razpisuje po sklepu delavskega sveta

JAVNO DRAŽBO

odpisanega osnovnega sredstva – kioska

Predmet prodaje je kiosk tip M-GRAD, izklicna cena je na podlagi ocenitve 80.000 SIT.

Javna dražba bo **18. 10. 1993 ob 10. uri** v prostorih ČZP VEČER v Murski Soboti, STANETA ROZMANA 1c

Interesenti morajo pred pričetkom plačati pri blagajni varščino v višini 10% izklicne cene. Varščina bo všteta v končno ceno, če pa bo kupec od sklenitve pogodbe odstopil ne bo izplačana.

Kupec mora kupnino in promet. davek plačati najpozneje v treh dneh po javni dražbi. Pri kupoprodaji velja načelo videno-kupljeno.

Vse informacije o javni dražbi je mogoče dobiti na sedežu podjetja v Murski Soboti pri g. Mariču oz. po tel. 069/21 438.

SERVIS BALAŽIC

Ižakovci 72b
telefon: 41 377

Popravljamo:
- pralne stroje
- električne bojlerje
- električne štedilnike

ZA VSA POPRAVILA DAJEMO GARANCIJO

PODJETJE KOMUNALA MURSKA SOBOTA
vas vabi na

TREZINO SENJE,

ki bo v petek, 15. oktobra 1993, na Slovenski ulici v Murski Soboti.

Pestra in izvirna ponudba.

OPEL
MARKOVIČ-MARIBOR

POOBLAŠČEN SERVIS

- kleparske in ličarske storitve
- garancijski servisi
- prodaja novih vozil
- prodaja rezervnih delov

Delovni čas: od 8. do 16. ure in vsako prvo soboto

62000 MARIBOR
STUDENCI
RUŠKA CESTA 112
TELEFON: (062) 104 405

Opravljamo servisne usluge za vozila MITSUBISHI

8 OKTOBER PETEK

TV SLOVENIJA 1

10.10 Priča, norveška nadaljevanka – 10.35 Ptiči, ameriški film – 12.30 Že veste – 13.00 Poročila – 13.05 Tedenski izbor – 13. 15 Umetniški večer – 14.15 Služkinji, adaptacija gledališkega dela – 16.10 Osmi dan – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Tok tok, oddaja za mlade – 18.00 Studio Koper – 18.45 Pari, tv-igra – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Forum – 20.30 Sanje kraljev, ameriški film – 22.10 Dnevnik 3 – 22.35 Sova: Vrtinci,francoska nadaljevanka; Zakaj se je zmešalo gospodu R. Inemški film

Drugi program

16.30 Neverjetne zgodbe – 17.20 Sova – 18.45 Znanje za znanje – 19.30 Dnevnik – 20.00 Koncert simfonikov RTV Slovenija – 22.00 Moški, ženske – 23.00 Kristjani: Misionarji, dokumentarna serija

HTV 1

8.10 Poročila – 8.15 Slika na sliko – 9.00 Otroška serija – 9.30 He-Man, risana serija – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Huckleberry Finn – 12.00 Poročila – 12.05 Zvezda vodnica – 12.30 Risanka – 13.05 Mikser M – 13.35 Zgodbe iz Monticella – 14.00 Poročila – 14.05 Festivali sveta – 14.35 Murphy Brown – 15.00 Risanke – 15.10 Serijski film – 16.00 Poročila – 16.10 Otroška serija – 16.45 Angleščina – 17.15 Hrvaška dežela in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Morje – 18.35 Santa Barbara – 19.18 Risanka – 19.30 Dnevnik 1 – 20.10 Filmski dokumentarec – 20.50 Hišni klici, ameriški film – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

6.00 Aktualno – 9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosbyjev show – 9.30 Kultura – 10.00 X-large – 10.25 Naš svet jutri – 10.30 – Tudi mali hočejo navzgor – 11.55 Poti do vode – 12.15 Poročila iz Avstrije – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 1335 Tri dame z žara – 14.00 Glavni zdravnik traper John – 14.45 Jutrišnji mojstri – 15.00 Program za otroke – 18.39 V senci vrhov – 19.22 Aktualno vedeti – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Akti z oznako XY – nerešeno – 21.15 Pogledi od strani – 21.55 Ženska po imenu Harry – 22.55 Šport zvečer – 23.15 Čas v sliki – 23.20 Reakcije na XY – 23.30 Zaklad Sierra Madre (Bogart) – 1.30 Peklenski srd

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.50 Loto – 10.30 Dallas, 146. Obalno naftno polje – 11.30 Igra – 12.00 Zvon in opoldanski saldo – 12.12 Usode, pon. – 12.52 Španščina, pon. – 16.00 Dnevnik – 16.10 Za dijake – 16.30 Zakon, oproščanje – 17.00 Za upokojence – 17.30 Teka – 18.00 Okno s prilogo – 19.00 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.18 Dallas, pon. – 21.10 Panorama – 22.15 Naši javni trgi – 22.30 Mali vojak, franc. čb film – 23.55 Dnevniki

2. program

15.45 Videostrani – 15.55 Za otroke – 16.25 Svetovna zgodovina – 17.20 Star New Show – 17.45 Tiplista –, 18.00 Popoldanski saldo – 18.10 Regionalni dnevniki – 18.32 Kojak, kriminalka – 19.25 Vse za domovino – 20.45 Gledališki dnevnik – 21.25 Zabavni magazin – 22.00 Večerni saldo – 22.25 24 ur – 22.50 Arena, zabavna glasba

RTL

6.00 Aktualno – 7.00 Dobro jutro Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogat in lep – 10.30 227 – 11.00 Cena je zasoljena – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Točno 12 – 12.30 Spriengfield Story – 13.20 California Clan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj glavni? – 17.30 Grozno ljubka družina – 18.00 Klic srca – 18.45 Aktualno – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Domačijske melodije – 21.15 Peter Steiner in njegovi – 21.45 Pod eno odejo – 22.15 Kako prosim? – 23.15 Gottschalk – 00.00 Mehki seks – 1.20 Lorna-preveč za enega moškega – 2.45 Maščevanje Amy Fischer

9 OKTOBER SOBOTA

TV SLOVENIJA 1

8.05 Radovedni Taček – 8.35 Otroci širnega sveta – 9.00 Klub klobuk – 9.50 Tok tok – 10.40 Zgodbe iz školjke – 11.30 Album nekega poletja, nemški film – 13.00 Poročila – 13.05 Tednik – 13.50 Moški, ženske – 15.15 Sanje kraljev, ameriški film – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 National Geographic, amer. serija – 18.00 Studio Ljubljana – 19.00 Risanka – 19.10 3 x 3 – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Utrip – 20.50 Križ kraž – 21.35 Sri Lanka, dokumentarna oddaja – 22.05 Dnevnik 3 – 22.40 Sova: Ljubezen da, ljubezen ne, amer. nanizanka ; Magična temnolaska, ameriški film

Drugi program

14.20 Človek in glasba – 15.15 Sova – 16.15 Cloud Waltzer, angleški film – 17.55 Športna sobota – 18.45 Divji svet živali – 19.30 Dnevnik – 20.10 Ljubezen boli, angl. nadaljevanka – 21.00 Veliki zločini in procesi 20. stoletja, serija – 21.30 Poglej in zadeni – 22.35 Sobotna noč

HTV 1

8.15 Poročila – 8.15 Slika na sliko – 9.00 Oddaja za mlade – 10.00 Poročila – 10.05 Stil življenja – 10.50 Risanke – 11.15 CRO POP rock – 12.00 Poročila – 12.05 Danny, svetovni prvak, britanski film – 14.00 Poročila – 14.05 Šarkci – 14.25 Zvonili ste, milord? – 15.15 Prizma, magazin – 16.00 Poročila – 16.05 Dokumentarna oddaja – 16.35 Srečanje lutkarjev – 17.10 Moon Jumper – 18.00 Poročila – 18.05 Tv-razstava – 18.20 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik 1 – 20.35 Nedeljski morilec, ameriški film – 22.40 Dnevnik 2 – 23.15 Slika na sliko – 0.05 Poročila – 0.20 Osumljeni

TV AVSTRIJA 1

6.00 Aktualno – 9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosbyjev show – 9.30 Ljudje od Svetega Benedikta – 10.30 Usoda Irene Forsyte – 12.20 Tenor (skeč) – 12.30 Halo Avstrija, Halo Dunaj – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Kapriole (film) – 1500 Pogledi od strani – 15.10 Počitnice gospoda Rossija – 15.30 Program za otroke – 18.30 V senci vrhov – 19.20 Dobesedno – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ljudska glasba po želji – 21.30 Golden girls – 21.55 Lepi Johnny (kriminalka) – 23.25 Čas v sliki – 23.30 Organizacija – (kriminalka) – 1.15 Gospa z imenom Harry – 2.50 Ex libris

TV MADŽARSKA

6.23 Jutranji program – 8.15 Evangeličanski verski program – 8.25 – 13.10 Program za otroke, vmes Opoldanski zvon – 13.10 Avanturisti izključeni, iskanje družine, druga – 13.30 Panorama, svetovna politika – 14.30 Zabavnoglasbene novosti – 15.00 Naj ... nenavadni rekordi – 15.35 Sin Monte Crista, ameriški čb film – 17.15 Napisne table – 17.40 Barometer, politični lov – 18.40 Kolo sreče – 19.12 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.25 The Big Chill, amer. film – 22.15 Znanstvena fantastika – 22.55 Beli Kitajec, francoski film – 0.20 Dnevnik.

2. program

6.30 Za kmetovalce – 7.00 Sončnica – 8.00 Za Rome – 8.25 Narodnostne oddaje – 11.00 Nogomet: Vác – Viedenton – 13.00 Familija – 15.30 Potepanje po deželi – 14.15 Čudovite živali – 14.35 Risanka – 14.45 Zemlja je edina – 15.35 Veliki zorni kot – 16.25 Ekologija – 16.55 Avtomagazin – 17.25 Smrkci – 17.56 Knight Rider, serija – 18.55 Modre novice – 19.15 Nepričakovano potovanje, serija – 20.05 Vse za domovino – 21.20 Operni gala

RTL

– 12.15 Harry in Hendersonovi – 12.45 Full House – 13.15 Princ iz Bel-Aira – 13.45 Major Dad – 14.10 Otifanti – 14.45 Knight Rider – 15.45 Skupina A – 16.45 Kraj dejanja razred – 17.45 Otroci noči – 18.45 Aktualno – 20.15 Konkurenca v nedolžnosti – 22.00 Posebno poveljstvo Južna Koreja (film) – 23.50 Zgodaj zrele posteljne zajklje – 1.20 Magazin za moške – 1.50 Serija roža – 2.20 Samostanski lovci – 3.45 Kraj dejanja razred – 4.40 Skupina A – 5.35 Risanke

10 OKTOBER NEDELJA

TV SLOVENIJA 1

8.40 Živ Žav – 9.30 Pozabljena zgodba, amer. serija – 9.55 Sezamova ulica – 10.55 Trio Trutamora Slovenica – 11.30 Obzorja duha – 12.00 Ljudje in zemlja – 12.30 Divji svet živali – 13.00 Poročila – Vrnitev v Dodge, ameriški film – 15.10 Kennedyji, amer. serija – 16.05 Edvard Sedmi, angleška nadaljevanka – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Po domače – 19.00 Risanka – 19.10 Slovenski loto – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Zrcalo tedna – 20.30 Nedeljskih 60 – 21.30 Preživetje v avstralski divjini, dokumentarna serija – 22.05 Dnevnik 3 – 22.20 Sova: Mojster in Margareta, angl. dok. film; Vrtinci, francoska nadaljevanka

Drugi program

10.30 Marjanca 93 – 11.30 Zadnji beg, angleška nadaljevanka – 12.20 Križ kraž – 13.20 Poglej in zadeni – 14.25 Športna nedelja – 19.30 Dnevnik 2 – 20.10 Slovenski magazin – 20.40 Nevarno mesto, ameriški film – 22.35 Športni pregled

HTV 1

9.15 Slika na sliko – 10.00 Poročila – 10.05 Hušni ljubljenčki – 12.00 Poročila – 12.05 Kmetijska oddaja – 13.30 Mir in dobro – 14.45 Spletke – 15.05 Andersenove pravljice – 15.30 Finocchio, otroška serija – 16.15 Morje – 16.45 Poročila – 16.50 Opera Box – 17.20 Kako ubiti milijonarja, ameriški film – 18.50 Leteči medvedki – 19.30 Dnevnik 1 – 20.10 Dinastija Strauss, serija – 21.45 Glasba – 22.55 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

6.00 Aktualno – 9.00 Čas v sliki – 9.05 Pozor kultura – 9.30 To je bila NDR – 11.00 Ura za tisk – 12.00 Tedenski pregled – 12.30 Orientacije – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Khartoum (Charlton Heston) – 15.10 Comedy capers – 15.25 Voda, ogenj, zrak, zemlja – 15.30 Program za otroke – 17.10 Trdno v sedlu – 18.00 Čas v sliki – 18.05 X-large – 18.30 V senci vrhov – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Levja jama – 21.15 Look – 21.45 Budov nauk – 21.50 Festival ljudske glasbe – 2.50 Knjiga meseca – 23.05 Film – 0.30 Izvenevanje

TV MADŽARSKA

6.45 Vaška TV – 7.30 Risanka – 7.55 Bibinjsko sporočilo – 8.05 Kje, kaj? – 8.30 Nedeljski magazin – 11.00 Za otroke – 11.50 Psi – 12.00 Zvon – 12.05 Tv-magister – 13.40 Prabarje Balàta – 14.05 Pesem doni – 14.40 FTC – Stenua, vaterpolo – 16.20 Reformatorski verski program – 16.45 Disney: Račle zgodbe, Davy Crocket, Chrip'N Dale – 18.30 Kolo sreče, kviz – 19.00 Teden – 20.00 Dnevnik – 20.20 Telešport z nogometnimi reporažami – 21.00 Verdi: Aida, opera.

2. program

7.40 Podjetnik Frici – 8.05 Julijina šola – 8.35 Računalništvo – 9.05 Za otroke – 10.00 Muhasta narava – 10.50 Let za življenje – 11.20 Mnenja – 11.50 Dokler zvonilo – 12.00 Usode – 12.40 Za kmetovalce – 13.15 Muzikalni vlak, amer. film – 15.05 Ledeni bik – 15.35 Madžarska danes – 16.15 Pravljičarji – 17.05 Odškodnina ... – 17.35 Delta – 18.00 Regionalni program – 18.40 Risanka – 19.00 Familija – 19.35 Na svidenje, 1. del – 21.15 Vse za domovino, 3. del – 22.15 Kompozicija – 22.55 Geopolis

RTL

6.00 Aktualno – 6.10 Scooby Doo – 6.35 davič – 7.05 Turbo Ten – 8.00 Li-La – Feuersteninova parada smeha – 8.55 Party H. Barbera – 9.25 Gusarji pod dvojno luno – 9.55 Umetnost in sporočilo – 10.00 Wonder Woman – 11.00 Nazaj v preteklost – 12.00 Tropical Haet – 13.00 Stori ali ne stori – 14.40 Kaos v kampu (Disney) – 16.50 Ploskonog v Afriki – 18.45 Aktualno – 19.10 Steje samo ljubezen – 20. 15 Dirty dancing – 22.10 Spiegel na TV – 22.55 Pozna izdaja – 23.15 Eden – 23.45 Playboy Late Night – 00.15 Kanal 4 – 00.55 Grozno ljubka družina – 1.25 Kdo je tukaj glavni – 3.55 Eksplozivno

11 OKTOBER PONEDELJEK

TV SLOVENIJA 1

11.15 Vrnitev antilope, angl. nadaljevanka – 11.40 Znanje za znanje – 12.10 National Geographic, amer. serija – 13.00 Poročila – 13.05 Slovenski magazin – 14.05 Športni pregled – 16.25 Dober dan, Koroška – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Radovedni Taček – 17.25 Otroci širnega sveta – 18.00 Studio Maribor – 18.45 Besede, besede, tv-igra – 19.10 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.10 Prvih 10 let slovenske TV – 21.05 Omizje – 22.25 Dnevnik 3 – 22.50 Sova: Collinsova in Coward, angl. nanizanka; Vrtinci, francoska nadaljevanka

Drugi program

14.10 Forum – 14.40 Utrip – 14.55 Zrcalo tedna – 15.10 Nedeljskih 60 – 16.10 Obzorja duha – 16.40 Ljubezen da, ljubezen ne, ameriška nanizanka – 17.05 Sova – 18.50 4 X 4 – 19.30 Dnevnik 2 – 20.10 Sedma steza – 20.30 Titmussove skušnjave, angleška drama – 21.20 Po sledeh napredka – 21.50 Studio City – 22.50 Evropska noč Jazza

HTV 1

8.10 Poročila – 8.15 Slika na sliko – 9.00 Že veste? – 9.15 Srečni ljudje – 9.30 Palček David – 10.05 Šolski program – 11.30 Huckleberry Finn – 12.00 Poročila – 12.00 Zvezda vodnica – 12.50 Risanka – 13.05 Monofon – 13.35 Zgodbe iz Monticella – 14.00 Poročila – 14.05 Mačke, dokumentarna oddaja – 14.35 Murphy Brown – 15.10 Dobri dečki – 16.00 Poročila – 16.10 Moon Jumper, otroška serija – 16.45 Učimo se o Hrvaški – 17.15 Hrvaška dežela in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Dokumentarna oddaja – 18.35 Santa Barbara – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik 1 – 20.10 Hrvaška in svet – 20.55 Obrisi prihodnosti, britanski film – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

6.00 Aktualno – 9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosbyjev show – 9.30 Nočni studio – 10.30 Kapriole – 11.55 Iz življenja sveta (sova) – 12.15 Siling – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Konflikti – 13.35 Tri dame z žara – 14.00 Glavni zdravnik traper John – 14.45 Evroturizem – 15.00 Program za otroke – 19.22 Aktualno vedeti – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Športna arena – 21.15 Pogledi od stranui – 21.25 Ujet v pajkovi mreži – 22.45 Rdeči baron – 0.15 Čas v sliki – 0.20 Dekle Irma La Doulce

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Disney, pon. – 11.30 Igra – 12.00 Zvon in opoldanski saldo – 12.12 Financial Times – 16.00 Dnevnik – 16.10 Za šolarje – 16.25 Oblast in strast, serija – 17.15 Dimenzije – 17.55 Simboli: Mlaj – 18.00 Za otroke – 18.35 Kolo sreče, kviz – 19.07 Pravljica – 19.17 O veri za otroke – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.05 Mala ptica, tv-igra – 21.15 Rippl-Rónai, pon. film o slikarju – 21.50 Usodna vprašanja, politični debatni večer – 22.45 Dnevniki.

2. program

14.05 Teden, pon. – 15.00 Zasedanje parlamenta, prenos – 17.05 Za otroke – 17.30 Civilni program – 18.00 Popoldanski saldo – 18.10 Regionalni dnevniki – 18.25 Medicina, zdravstvena tv-revija – 18.35 Zelena točka – 19.05 Podjetnik Frici, serija – 19.30 ZTE – Szolno, m. košarka – 21.25 Naši stiki – 22.00 Večerni saldo – 22.25 Legato, madžarski film (1977).

RTL

6.00 Aktualno – 7.00 Dobro jutro Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogat in lep – 10.30 227 – 11.00 Cena je zasoljena – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Točno 12 – 12.30 Spriengfield Story – 13.20 California Clan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj glavni – 17.30 Grozno ljubka družina – 18.00 Klic srca – 18.45 Aktualno – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Columbo – 21.45 david Copperfield – 22.45 Dirk Bach Show – 23.15 Gottschalk – 00.00 Law And Order – 1.05 Grozno ljubka družina in druge ponovitve

12 OKTOBER TOREK

TV SLOVENIJA 1

9.50 Otroški program – 10.00 Sezamova ulica – 11.00 4 X 4 – 11.30 Po sledeh napredka – 12.00 Titmussove skušnjave, angleška drama – 13.00 Poročila – 14.10 Sobotna noč – 16.10 Sedma steza – 16.30 Porabski utrinki – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Pozabljena zgodba, ameriška serija – 17.35 Lonček kubaj – 18.00 Studio Koper – 18.45 Besede, besede, tv-igra – 19.10 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Žarišče – 20.35 Prvih 10 let slovenske TV – 21.30 Osmi dan – 22.15 Dnevnik 3 – 22.50 Sova: Medvedja usluga, angl. nanizanka; Vrtinci, francoska nadaljevanka

Drugi program

16.50 Ljudje in zemlja – 17.20 Sova – 18.45 Iz življenja za življenje – 19.30 Dnevnik – 20.10 Po vojni, angl. nadaljevanka – 21.00 Intervju – 22.00 Videošpon – 22.55 Svet poroča

HTV 1

8.10 Poročila – 8.15 slika na sliko – 9.00 Otroci v vojni – 9.30 Palček David – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Huckleberry Finn – 12.00 Poročila – 12.05 Zvezda vodnica – 12.50 Risanka – 13.05 Monofon – 13.35 Zgodbe iz Monticella – 14.00 Poročila – 14.05 Festivali sveta – 14.35 Murphy Brown – 15.50 Risanke – 15.15 Serijski film – 16.00 Poročila – 16.10 Tujci, otroška serija – 16.45 Učimo se o Hrvaški – 17.15 Hrvaška dežela in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Izobraževalna oddaja – 18.35 Santa Barbara – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik 1 – 20.10 Dokumentarni film – 21.05 V ospredju – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

6.00 Aktualno – 9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosbyjev show – 9.30 Klub za starejše – 10.15 Panoptikum – 10.30 Dreči baron – 12.00 Heinz Rühman – 12.05 Športna arena – 13.10 Mi – 13.35 Tri dame z žara – 14.00 Glavni zdravnik – 14.45 Jutrišnji mojstri – 15.00 Program za otroke – 18.30 V senci vrhov – 19.22 Aktualno vedeti – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ljubezen pa se ob tem smehlja – 21.55 Pogledi od strani – 22.05 The Mixer: Poneverba in stara dama – 22.50 Flashpoint (film) – 0.20 Čas v sliki

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Materialistični svet, serija – 10.00 Friderikusov šov – 11.30 Igra – 12.00 Zvon in opoldanski saldo – 12.12 Za šole – 12.40 Ogledalo Nemčije – 16.00 Dnevnik – 16.10 Tele video '93 – 15.25 Oblast in strast, serija – 17.15 Ženski magazin – 17.40 Za boljši jezik – 17.50 Za otroke – 18.25 Črkovni dvoboj, kviz – 18.50 Katoliška kronika – 19.07 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.25 Dedičina Guldenburgov, serija – 21.15 Gospodarski magazin – 22.20 Skrivnosti in uganke, serija – 22.40 Čar športa – 0.20 Dnevniki.

2. program

10.00 Zasedanje parlamenta, prenos – 16.00 Studio Szeged – 16.20 Za otroke – 17.10 Španščina – 17.25 Mena, magazin za starejše, – 18.00 Popoldanski saldo – 18.10 Regionalni dnevniki – 18.30 Madžarska danes – 19.30 Srečna družina, serija – 20.25 Stadio '93, kulturni tednik – 21.25 Kviz – 22.00 Večerni saldo – 22.25 24 ur – 22.50 Mala večerna glasba

RTL

6.00 Aktualno – 7.00 Dobro jutro Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogat in lep – 10.30 227 – 11.00 Cena je zasoljena – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Točno 12 – 12.30 Spriegfield Story – 13.20 California Clan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj glavni – 17.30 Grozno ljubka družina – 18.00 Klic srca – 18.45 Aktualno – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Columbo – 21.45 david Copperfield – 22.45 Dirk Bach Show – 23.15 Gottschalk – 00.00 Law And Order – 1.05 Grozno ljubka družina in druge ponovitve

13 OKTOBER SREDA

TV SLOVENIJA 1

10.05 Biskvitki, risana serija – 10.35 Videošpon – 11.30 Iz življenja za življenje – 12.00 Veliki zločini in procesi – 12.30 Preživetje v avstralski divjini, dokumentarna serija – 13.00 Poročila – 15.25 Po vojni, angl. nadaljevanka – 16.20 Svet poroča – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Klub Klobuk – 18.00 Studio Ljubljana – 18.45 Besede, besede, tv-igra – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.10 Žarišče – 20.35 Prvih 10 let slovenske TV – 22.15 Dnevnik 3 – 22.40 Sova: Burleske; Vrtinci, francoska nadaljevanka

Drugi program

16.00 Omizje – 17.15 Sova – 18.45 Analitična mehanika – 19.30 Dnevnik – 20.05 Športna sreda – 22.05 Akcent

HTV 1

8.10 Poročila – 8.15 Slika na sliko – 9.00 Cirkuški partnerji, otroška serija – 9.25 Risanka – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Huckleberry Finn – 12.00 Poročila – 12.05 Zvezda vodnica – 12.50 Risanka – 13.05 Monofon – 13.35 Zgodbe iz Monticella – 14.00 Poročila – 14.05 Festivali sveta – 14.35 Murphy Brown – 15.00 Risanke – 15.15 Serijski film – 16.00 Poročila – 16.10 Risanka – 16.45 Učimo se o Hrvaški – 17.20 Hrvaška dežela in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Znanost – 18.35 Santa Barbara – 19.20 Risanka – 19.30 Dnevnik 1 – 20.10 V iskanju ... – 21.10 Pulj 93, glasbena oddaja – 21.40 Ekran brez okvirja – 22.40 Dnevnik 2 – 23.05 Slika na sliko – 23.55 Poročila

TV AVSTRIJA 1

6.00 Aktualno – 9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosbyjev show – 10.15 Znanost – 10.30 Neznani obraz (film) – 12.10 Švicarski nacionalni šport – 12.15 Poročila iz tujine – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Tri dame z žara – 14.00 Glavni zdravnik traper John – 14.45 Metroji tega sveta – 15.00 Program za otroke – 18.30 V senci vrhov – 19.30 čas v sliki – 20.15 Ljubezen pa se ob tem smehlja – 21.55 Pogledi od strani – 22.05 The Mixer: Poneverba in stara dama – 22.50 Flashpoint (film) – o.20 Čas v sliki

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Materialistični svet, serija – 10.30 Otroštvo, češka serija – 11.30 Igra – 12.00 Zvon in opoldanski saldo – 12.12 Za šole – 12.32 Sevanje – 12.47 Sotrpini – 13.02 Pomoč v duševni stiski – 16.00 Dnevnik – 16.10 Nacionalni zakladi – 16.25 Oblast in strast, serija – 17.15 Če lajam – 17.25 Kultura in politika – 18.00 Za otroke – 18.35 Čarobna šestica – 19.00 Vprašanja kristjanov – 19.07 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.15 Evropa je daleč, dokumentarni film – 21.15 V krogu družine – 22.10 Madžari, spored zunanjepolitičnega uredništva – 22.55 Dnevniki.

2. program

16.10 Napoved programa, vreme – 16.20 Program za otroke – 17.10 Španščina – 17.25 Tretji kanal – 18.00 Popoldanski saldo – 18.10 Dnevniki in magazin regionalnih studiev – 19.05 Kratki film: Burleska, Ptič biganist, Zgodovina stekla, Burleska, Šport in spektakel – 20.30 Evropski gledališki festival – 20.50 Mariba ponovno v Münchnu – 21.25 Kviz – 22.00 Večerni saldo – 22.25 Ponujam, Gy. Pomezanszki.

RTL

6.00 Aktualno – 7.00 Dobro jutro Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogat in lep – 10.30 227 – 11.00 Cena je zasoljena – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Točka 12 – 12.30 Spriengfield Story – 13.20 California Clan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj glavni – 17.30 Grozno ljubka družina – 18.00 Klic srca – 18.45 Aktualno – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Dva supertipa iz Miamija – 22.15 stern na TV – 23.15 Gottschalk – 00.00 Prav Aljaska – ponovitve

14 OKTOBER ČETRTEK

TV SLOVENIJA 1

11.05 Zgodbe iz školjke – 11.55 Trio Trutamora Slovenica – 12.30 Analitična mehanika, izobraževalna oddaja – 13.00 Poročila – 13.05 Po domače – 15.55 Akcent – 17.00 Dnevnik – 17.10 Živ žav – 18.00 Studio Maribor – 18.45 Besede, besede, tv-igra – 19.10 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.10 Žarišče – 20.35 Veliki cirkusi sveta – 21.25 Tednik – 22.20 Dnevnik 3 – 22.55 Sova: Hiša naprodaj, amer. nanizanka; Severna obzorja, ameriška nanizanka

Drugi program

17.30 Sova – 18.45 Že veste? – 19.30 Dnevnik 2 – 20.10 elitne bojne enote, amer. serija – 21.15 Umetniški večer: Jože Snoj

HTV 1

8.10 Poročila – 8.15 Slika na sliko – 9.00 Živeti kakor ves svet – 9.30 Risanka – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Huckleberry Finn – 11.50 Risanka – 12.00 Poročila – 12.05 Zvezda vodnica – 12.50 Risanka – 13.05 Monofon – 13.35 Zgodbe iz Monticella – 14.00 Poročila – 14.05 Mačke – 14.35 Murphy Brown – 15.00 Risanke – 15.15 Serijski film – 16.00 Poročila – 16.10 Otroška serija – 16.45 Učimo se o Hrvaški – 17.20 Hrvaška dežela in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Znanost – 18.35 Santa Barbara – 19.20 Risanka – 19.30 Dnevnik 1 – 20.10 V iskanju ... – 21.10 Pulj 93, glasbena oddaja – 21.40 Ekran brez okvirja – 22.40 Dnevnik 2 – 23.05 Slika na sliko – 23.55 Poročila

TV AVSTRIJA 1

6.00 Aktulano – 9.00 Čas v sliki – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Avstrija v sliki – 10.25 Poglej natanko – 10.30 In ljubezen se ob tem smehlja – 12.05 Življenje v trstišču – 12.15 Teleskop – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Dobrodošli v Avstriji – 13.35 Tri dame z žara – 14.00 Glavni zdravnik traper JOhn – 14.45 Nori športni svet – 15.00 Program za otroke – 18.30 Bavarec v posmeh – 19.22 Aktualno vedeti – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ljudje od Svetega Benedikta – 21.05 Pogledi od strani – 21.15 Svet številk – 21.25 V temi (kriminalka) – 22.10 Izročen sodstvu – 23.55 sam Whiskey (vestern) – 1.20 Flashpoint

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Materialistični svet, serija – 10.30 Živi svet Anglije in Irske – 11.30 Igra – 12.00 Zvon in opoldanski saldo – 12.12 Izložba, magazin, vmes ob 16.00 Dnevnik – 16.15 Telešport – 17.00 Miami Vice, ameriški kriminalka – 17.55 Za otroke – 18.20 Program madžarske židovske verske skupnosti – 18.45 Parnas, literarni kviz – 19.15 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.15 Sosedje, 169. poglavje tv-romana – 20.45 24 ur – 21.10 Friderikusov nepolitični talkšov, tokrat malo drugače – 22.35 Resna glasba, Beethoven – 23.15 Dnevniki.

2. program

16.00 Napoved programa, vreme – 16.10 Avantura Črne strele, serija – 16.35 Za otroke – 17.10 Španščina – 17.25 Družinsko potepanje – 18.00 Popoldanski saldo – 18.10 Regionalni dnevniki – 18.30 Bankover za alibi, francoska serija – 19.30 Klavirski koncert – 20.35 Longo May, skupnost znotraj Evropske skupnosti – 21.15 Kviz – 22.00 Večerni slado – 22.25 Nikoli, nikjer, nikomur, madžarski film (1988)

RTL

6.00 Aktualno – 7.00 Dobro jutro Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogat in lep – 10.30 227 – 11.00 Cena je zasoljena – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Točka 12 – 12.30 Spriengfield Story – 13.20 California Clan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj glavni – 17.30 Grozno ljubka družina – 18.00 Klic srca – 18.45 Aktualno – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Klic v sili – 21.15 Klici v gozdu – 23.15 Gottschalk – 00.00 Znani advokati, zvijače, procesi – ponovitve

NOVA CVETLIČARNA V BODONCIH

CVETLIČARNA mojca

NOVO – NOVO – NOVO – NOVO

delovni čas:
vsak dan od 8. do 14. ure
v soboto in nedeljo od 8. do 12. ure
za vence... NEPREKINJENO

Otvoritev: v nedeljo ob 11. uri
– cvetlični aranžmaji, lončnice...
– venci, ikebane, šopki...
– sveče
– in vse kar sodi k cvetju

CVETLIČARNA MOJCA, Bodonci 140b, tel.: 49241

motorna vozila

Ford
S.O.S. Company
69000 MURSKA SOBOTA, Veščica 9e
telefon 069/23 507, fax: 23 507
UGODNA PRODAJA NOVIH IN RABLJENIH VOZIL

GOLF JXD, letnik 90, prodam. Puconci 187.
m1237

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 83, december, prodam. Tel.: 41 288.
m1195

JUGO 45, letnik 1986, spredaj karamboliran, prodam. Šalinci 11, Križevci pri Ljutomeru.
m9408

TOVORNO VOZILO TAM 2000 /»tamič«/, vozen z B-katagorijo, prodam. Puconci 260.
m1181

ZASTAVO 101, letnik 78, po zelo ugodni ceni prodam. Tel.: 41 571.
m1205

ŠKODO FAVORIT 136 L, letnik 90, registrirano do 5. 94, prevoženih 26.500 km, prodam. Kutoš, Košarovci 22, tel.: 54 097.
m1206

ŠKODO FORMAN, letnik 93/3, prevoženih 11.000 km, prodam za 12.800 DEM. Delavska ulica 15, Moravske Toplice, po 19. uri.
m1207

ŠKODO 120 LS, letnik 1982, registrirano do aprila 1994, prodam. Cena po dogovoru. Roman Šernek, G. Bistrica 177 a, 69232 Črenšovci.
m1208

RENAULT 4 GTL, letnik 88, prevoženih 52.000 km, registriran do aprila 94, prodam. Vlado Kuronja, Neradnovci 14, pošta Petrovci.
m1212

HONDA CIVIC 1600, letnik 1990, dobro ohranjen, prodam. Tel.: 21 385.
m1225

SETEV PŠENICE IN RŽI BREZ ORANJA.
Stroj FUTURA 210.
Učinek 1 ha/h.
Delovna širina 210 cm.
Prodaja na posojilo.
M & W FUTURA, d.o.o.,
tel.: (069) 82 580

LADO SAMARO, letnik 1989, garažirano, prevoženih 38.000 km, prodam. Tel.: 70 530, zvečer po 19. uri.
m1229

126 P FIAT, letnik 88, registriran do aprila 94, prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 31 008.
m1236

ZASTAVO 128, letnik 87, jugo 55, karamboliran, in jugo 45 za rezervne dele prodam. Tel.: 45 331.
m1241

FLORIDO 1990, registrirano do 3. 94, dodatna oprema, prodam. Tel.: 46 109.
m1244

ŠKODO 100 prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 46 204.
m1246

CITROEN BX 16 TRS, letnik 85, prodam. Tel.: 22 756.
m1247

KOMBI IMV 1600, registriran do februarja 94, in BMW 3.20, letnik 77, prodam. Tel.: 70 352.
m1202

kmetijska mehanizacija

TRAKTOR URSUS C 335 prodam. G. Bistrica 151.
m1200

TRAKTOR STEYR, 120 KS, pogon na vsa štiri kolesa, prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 86 130.
m9405

PRIKOLICI, 7- in 5-tonski, in traktor, 60 KS, prodam. Tel.: 069 82 580.
m9411

TRAKTOR STEYR 18 KM s koso, brano in plugom prodam. Vaneča 37.
m1249

TRAKTOR STEYR 1,88, 28 KS, prodam. Horvat, Dol. Bistrica 126. Ogled možen 9. in 10. oktobra ali po tel.: 061 451 708.
m1250

TRAKTOR URSUS 335, v zelo dobrem stanju, s kabino, prodam. Tel.: 0609 412 057.
m948

JERMENICO za traktor Ursus prodam. Tel.: 23 619.
m986

posesti

NA SONČNI LEGI v bližini Radenec na Rožičkem Vrhu prodam gradbene parcele in na mirni sončni legi parcele za počitniške hišice in njivo, elektrika, telefon, asfalt na parceli, tel.: 062 634 141.
m1201

VINOGRAD s hišo, sadovnjakom in njivo, pribl. 1 ha v Dolgovaških Goricah, naprodaj. Tel.: 75 587 in 76 426, po 18. uri.
mle

V POMURJU prodajamo, kupujemo, oddajamo, zamenjujemo, iščemo hiše, stanovanja, počitniške hiše, posesti, gradbene parcele, vinograde, gozdove, poslovne in gostitnske lokale. Velika izbira, ugodne možnosti plačila. Tel.: 32 322, DILL, d.o.o., A. Novaka 4 (stara kirurgija) M. Sobota.
mop

PICE IZ KMEČKE PEČI
Lovski dom Cankova

8 arov zemlje, zazidalne z majhno počitniško hišico, prodam. Plitvički Vrh 39, G. Radgona.
m4246

POSLOVNI PROSTOR v M. Soboti (trgovina, prodajno skladišče z urejeno dokumentacijo) najame podjetje. Možna tudi zaposlitev in različne ugodnosti oziroma sodelovanje. Tel.: 062 38 454.
m1217

POSLOVNI PROSTOR v centru Lendave, primeren za trgovino ali drugo dejavnost, damo v najem po ugodni ceni. Tel.: 31 392, popoldan.
m1220

SOBO ali stanovanje v Črenšovcih, Odrancih, Trnju ali v Žižkih vzamem v najem. Tel.: 70 744.
m1256

SOBO v M. Soboti iščem. Vadarci 29.
m1264

STANOVANJE v Ljutomeru naprodaj. Informacije po tel.: 81 398.
m9417

živali

PLEMENSKO ŽIVINO, krave in telice, prodam. Informacije po tel.: 062 724 549 ali 36 540, po 20. uri.
m1235

NESNICE, MLADE JARČICE, PASME GOLDEN KOMET super, rjave, uvoz iz Nemčije, cepljene, prodajamo po zelo ugodni ceni, tik pred nesnostjo, po 500 SIT. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastonj (akcijska prodaja). Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije v gostilni Tibija Horvata v Nemčavcih, tel.: 24 393, ali v gostilni Železen v Beznovcih, tel.: 49 025.
mOp

NESNICE, MLADE JARČICE, PASME GOLDEN KOMET super, rjave, uvoz iz Nemčije, cepljene, prodajamo po zelo ugodni ceni, tik pred nesnostjo, po 500 SIT. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastonj (akcijska prodaja). Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije v gostilni Anice Benčec v Bakovcih, tel.: 43 070, ali pri Darinki Zamuda, Galušak 6 (zidarstvo), tel.: 68 044.
mop

PUJSKE prodam. Gradišče 4.
m1216

TELICI dve breji, 8 mesecev, kontrola A, prodam. Puconci 260.
m1240

PRAŠIČA za zakol, 200 kg, prodam. D. Slaveči 20.
m1253

KOKOŠI, mlade nesnice že v začetku nesnosti, prodaja kmetijska zadruga. Dostava na dom. Informacije po tel.: 82 401.
m9415

BERNARDINCA starega šest mesecev ugodno prodam. Tel.: 81 705.
m9414

razno

GROZDJE z brajd /klinton in izabelo/ prodam. Tel.: 31 333.
m1265

KORUZO v storžih, 3 tone, letošnji pridelek, prodam. Bogojina 25.
mop

HRASTOVE PLOHE, 8 cm, in štedilnik za etažno centralno ogrevanje prodam. Tel.: 76 481.
mop

GROZDJE z brajd /jurko in klinton/ prodam. Tel.: 21 251.
mop

TERVOL, trdi in mehki, prodam. Tel.: 33 003.
m1238

SODE PLASTIČNE, 160 l, prodam. Tel.: 33 003.
m1238

GROZDJE, 1000 kg, šmarnico, prodam. Tel.: 79 361
mle

ZARADI SELITVE naprodaj različno pohištvo, zelo poceni. Tel.: 23 585.
m1197

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 4kw, novo, nerabljeno, prodam. Tel.: 65 138.
m1198

LEPE SADIKE MAČEH po ugodni ceni prodam. Markišavci 36 b.
m1199

POSODO za pripravo jedi brez olja (Solingen) prodam. Tel.: 81 487, dopoldan.
m9412

PEČ ZA CENTRALNO kurjavo, novo, 35 KW, »TVT«, z bojlerjem, 20 % ceneje, in vodovodno črpalko, enofazno, malo rabljeno, prodam. Tel.: 65 114.
m4250

SATELITSKI KOMPLETI!
Montaža, prodaja, servis! Ugodno posojilo na 3, 7 in 13 obrokov. Informacije: (062) 731 443, vsak dan po 16. uri.

KRMILNO PESO (»rabundiju«) prodam. G. Bistrica 138, tel.: 70 329.
m1203

PREKLICIJEM veljavnost zaključnega spričevala OŠ Tišina, izdanega leta 1968. Jolanka Štefanec, Petanjci 98.
m1204

PREKLICUJEM veljavnost INDEKSA, izdanega leta 83, Vekš Maribor, Igor Rous, Kocljevo naselje 17, Beltinci.
m1210

DROBNI KROMPIR, primeren za živinsko krmo, in krompir za seme poceni prodam. Informacije popoldne, Lipovci 5, ali tel.: 42 482.
m1214

KORUZO, 25 arov, prodam. Markišavci 15, tel.: 26 691.
m1219

HLEVSKI GNOJ, star 3 leta, prodam. Robert Novak, Cvetna 5, Bakovci, tel.: 43 048.
m1223

MAČEHE, zelo lepe, naprodaj. Sebeborci 94, tel.: 48 034.
m1226

KROMPIR, droben, prodam. Bakan, Glavna 14, Dokležovje.
m1227

KREDITE urejamo v enem dnevu vsem, ki delajo v Avstriji, tudi če že imajo kakršen kredit. Javite se lahko s polnim naslovom: Katarina, p.p. 114, 69000 M. Sobota.
m1228

GOSTILNA Kozelj Žiberci vabi v petek, soboto in nedeljo, 8., 9. in 10. oktobra na domače koline z bujto repo. Vabljeni!
m1230

GROZDJE prodam. Strukovci 22, tel.: 49 194.
m1232

BUKOVA DRVA, večjo količino, in koze po izbiri ter starejši moped prodam. Marija Čarni, Fokovci 86, tel.: 54 086.
m1233

10 m³ suhih bukovih drv prodam. Tel.: 21 977, po 19 uri.
m1234

ELA
TRGOVINA
Beltinci, Ravenska 27
tel.: 42 151
Črenšovci, stara šola
tel.: 71 077
UGODNO
BUNDE
– ženske 8.560,00 SIT
– moške 6.960,00 SIT
– otroške 4.960,00 SIT

GOSTILNA ZELKO PEČAROVCI
vam sporoča,
da smo ob starem odprli še novi lokal, v katerem se boste prijetno počutili, odlikuje nas tradicija, kakovost v novem lokalu in stare ugodne cene. **V petek, 8., soboto, 9., in v nedeljo, 10. oktobra,** vas vabimo, da nas obiščete, saj smo za vas pripravili prave **domače KOLINE z bujto repo.** Ponudili vam bomo dobra **GORIČKA VINA.** Vabi vas gostilna Zelko iz Pečarovec.

AMIGO 2000, disketnik 3,5» in 5,25 «, barvni monitor A1084, tiskalnik STAR LC 24-10, 200 disket s programi prodam za 1500 DEM. tel.: 24 732.
m1243

DVE TERMOAKUMULACIJSKI PEČI, nerabljeni, prodam. Tel.: 21 536.
m1248

JABOLKA za ozimnico in stiskanje, neškropljena, večjo količino, prodam. Lanišček, Fokovci 52.
m1254

GROZDJE prodam. Moravske Toplice, Dolga ulica 99.
m1257

TERMOAKULACIJSKO PEČ, 2,5 KW, prodam. Tel.: 21 261.
m1260

REZKALNI STROJ Univerzal, miza 1500 x 350, krožno hidravlično žago o/ 350, stružni avtomat Strohm o/ 12 z vso opremo prodam. Geza Kranjec, Martjanci 28, tel.: 48 399 ali 48 511.
m1263

M – SAT
PRODAJA – MONTAŽA – SERVIS SATELITSKE OPREME
SATELITSKI SISTEMI
La – SAT 449 DEM
Pace 549 DEM
SKUPINSKI, VRTLJIVI SISTEMI, DEKODERJI.
Tel.: 23 433, M. SOBOTA

KROMPIR, debel, semenski in droben, ročno brebran, bel, sorte sante, prodam. Tel.: 42 096, Maučec, Bratonci 10.
m1266

KROŽNO ŽAGO z železnim ogrodjem, pisalno mizo z vrtljivimi stolom in namizno svetilko prodam. Tel.: 23 619.
m986

GROZDJE, laški rizling, burgundec, naprodaj, tel. 24 130, zvečer.

delo

GOSTILNA v Ljubljani išče kv-natakarico za nedoločen čas, začetek 1.3.94, in KV-kuharico s 5-letno prakso, začetek takoj. Gostilna pri Jerneju, Ljubljana, Velika čolnarska 17, tel.: 061 221 951.
mpp

NATAKARICO ali dekle z veseljem do dela v gostinstvu zaposlimo. Pokličite po tel.: 22 398.
m1215

ZA ČIŠČENJE poslovno stanovanjskih prostorov iščemo delavca. Tel.: 48 428.
m1224

NATAKARICO v okrepčejvalnici zaposlimo. Tel.: 26 087.
m1242

MIZARJA, KV ali priučenega, zaposlimo redno ali honorarno. OD po dogovoru. Lesarstvo, Jerič, Krog, tel.: 26 551.
m1251

NATAKARICO v bistroju in diskoteki v Dolnji Bistrici zaposlimo. Dajemo stanovanje. OD 60.000 SIT oziroma 250 SIT na uro. Tel.: 062 776 120.
m1267

Vsak četrtek
Vestnik

Zaman te iščejo naše oči,
zaman te kliče naše srce,
srce ljubeče v grobu spi,
nam pa solzijo se oči.

V SPOMIN

6. oktobra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Pavel Smej

iz Kobilja

Hvala vsem, ki se ga spominjate ter se z dobro mislijo ustavite ob njegovem grobu, prižigate sveče in prinašate cvetje.

Vsi njegovi

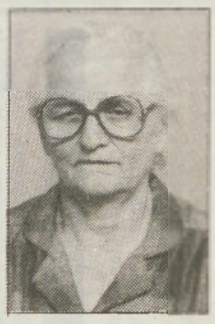

Oh, kako je hiša prazna,
odkar te mama v njej več ni,
prej bila tako prijazna,
danes nema tam stoji.

V SPOMIN

9. oktobra bo minilo leto žalosti in velike praznine, odkar nas je nenadoma zapustila draga mama, babica in tašča

Ema Vidovič

s Petanjec

Še vedno ne moremo dojeti resnice, da smo te za vedno izgubili. Hvala vsem, ki z mislijo počastite njen spomin.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 79. letu je umrla draga mama in stara mama

Marija Šinko

iz Ženavelj 33

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter izrekli sožalje. Hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Žalujoči: njeni otroci z družinami

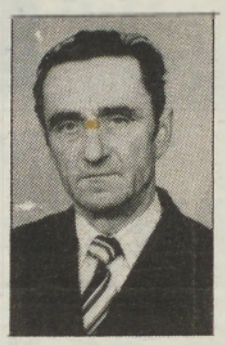

V domači zemlji naj telo
ti mirno spi, na grobu
lučka večno v spomin gori.

V SPOMIN

6. oktobra so minila štiri žalostna leta, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, tast in dedek

Štefan Copot

iz Sevranske 12 v Odrancih

Hvala vsem, ki z dobro mislijo v srcu postojite ob njegovem grobu in mu zadnji dom krasite.

Vsi tvoji

V SPOMIN

Tih in boleč je spomin na 7. oktober 1990, ko nas je za vedno zapustila draga žena, mama in hčerka

Marta Marič,

roj. Nemet iz Polane 14

Žalostno in boleče je ob tvojem grobu, vendar polno lepih spominov in hvaležnosti za vse, kar si nam dala. Čas mineva, žalost in bolečina pa za vedno ostajata v naših srcih. Vsem, ki ste jo imeli radi in se je spominjate, iskrena hvala.

Vsi njeni

Povej nam, mož in oče dragi,
zakaj odšel si v grob prerani,
k počitku legło je telo,
a delo in trpljenje pozabljeno ne bo.

ZAHVALA

Ob težkih trenutkih, ko nas je v 69. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat, dedek in pradedek

Alojz Sreš

iz Gančan 12

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, za sv. maše in nam izrekli ustna ali pisna sožalja. Iskrena hvala duhovniku, ženskemu in moškemu pevskemu zboru in govorniku za ganljive besede. Prav tako se zahvaljujemo medicinskemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, posebno dr. Tobijevi. Hvala sodelavcem Rašice Beltinke, bolnišnice Kukičan – pralnica in Mure – ženski plašči, 419. in 409. brigade.

Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Žalujoči vsi, ki smo te imeli radi

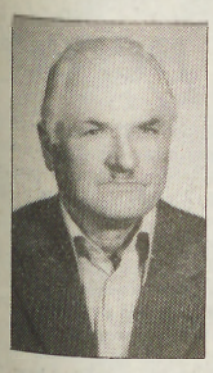

Utihnil je tvoj glas,
obstalo je tvoje srce,
ostali so nam sledovi tvojih
pridnih rok in spoznanje,
da se nikoli več ne vrneš med nas.

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je nepričakovano za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast in brat

Franc Štotl

iz Domajinec 19

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, izrekli spžalje, darovali vence in šopke ter za svete maše in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala g. župnikoma za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu. Vsem, ki ste mu storili kaj dobrega, še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi najdražji

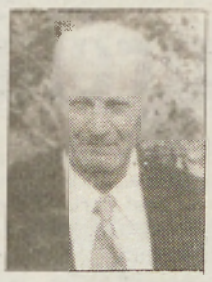

Ko v sončnem jutru ptički so zapeli,
žarki prvi so se od tebe že poslovili,
mi pa nismo še slutili,
da smo tebe izgubili.

OSMRTNICA

Vsem sorodnikom, znancem in sosedom sporočamo žalostno vest, da nas je v daljni Kanadi za vedno zapustil v 78. letu starosti naš dragi oče, brat, ujec in boter

Jožef Hujs

rojen v Ivanovcih št. 41

Od njega so se 8. septembra 1993 poslovili njegovi prijatelji v tujini.

Ivanovci, Murska Sobota, Kukeč

Žalujoči: vsi njegovi

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da je umrl dragi oče, tast in dedek

Jože Rebrica

roj. 1912 v Gornji Bistrici

Umrl je 28. septembra v Chicagu, kjer bo tudi pokopan.

Žalujoči: sin Ludvik z ženo Anko in vnukom Sašo iz Gornje Radgone

ZAHVALA

V 73. letu nas je nepričakovano zapustila draga mama, tašča, omama in teta

Ana Gorza

roj. Čačinovič
iz Rakičana

Ob boleči izgubi drage pokojnice se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in dobrim sosedom za vso pomoč v težkih trenutkih. Iskrena hvala vsem, ki ste ji poklonili cvetje, darovali za svete maše, nam izrekli sožalje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS Rakičan. Še posebej se zahvaljujemo kolektivu likalnice in kontrole ter 413. brigadi iz Mure M. Sobota.

Tvoji najdražji

Oh, kako boli, ko ljube mame, babice
več med nami ni, veliko si prestala,
zdaj boš mirno v grobu spala.

ZAHVALA

Magda Kuhar

iz M. Sobote

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem, znancem in stanovalcem bloka v Vrtni ul. 6, ki ste jo pospremili k večnemu počitku, darovali vence, cvetje in za svete maše, nam pa pisno ali ustno izrekli sožalje. Posebna hvala dr. A. Norčiču, dr. Aladiču, zdravstvenemu osebju infekcijskega oddelka ter dr. mag. Bedernjaku in dr. Prelogu za trud med boleznijo. Hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

V globoki žalosti vsi njeni, ki smo jo imeli radi

V SPOMIN

4. oktobra sta minili dve žalostni leti, odkar nas je zapustila naša žena, mama, stara mama in tašča

Frančiška Baler

iz Košarovec

Hvala vsem, ki se je še spominjate in se ustavite ob njenem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoči vsi, ki smo jo imeli radi

Oh kako boli, ko ljubega moža in očeta izgubiš. Ostali so sledovi tvojih pridnih rok, ki cenil jih bo pozni rod. Vso ljubezen si nam dal za vse, prav vse, še enkrat hvala.

ZAHVALA

V 53. letu starosti nas je tiho in brez slovesa zapustil dragi mož in oče

Franc Koren

iz Renkovec 62

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom in prijateljem, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih, stali ob strani, darovali vence in cvetje ter za svete maše, nam pa izrekli sožalje. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevkam in pevcem za odpete pesmi in govorniku Ferčaku za poslovilne besede. Posebej se zahvaljujemo še kolektivu Planike, odd. 02 371 – dodelava. Vsem še enkrat iskrena hvala, ker ste ga v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku.

Renkovci, 13.9.1993

Žalujoči: žena Ančka, hčerka Darinka in sin Drago

Kam odhajaš, dragi očka,
kliče žalostno srce.
Zbogom nisi nam povedal,
nisi nam podal roke.
Mrzla smrt je tebe vzela,
kakor slana rožico,
cesta bela te je vzela,
ptički onemeli so.

V SPOMIN

Boleč je spomin na 14. oktober 1992, ko naju je mnogo prezgodaj zapustil dober in skrben mož in oče

Alojz Hanžekovič

iz Vučje vasi

Čas mineva, vso dobroto in ljubezen ti lahko vračava le še s cvetjem in plameni svečk.

Zelo te pogrešava

žena Jožica in hčerka Sara

Ko bi solze zbudile Te,
gomila bi ne krila Te.
Naj Bog odpre Ti rajska vrata,
to iz srca želimo vsi!

ZAHVALA

V 71. letu nas je za vedno zapustil naš ljubljeni mož, oče, dedi, brat in tast

Jože Rogan

ekonomist v pokoju
iz M. Sobote

Globoko užaloščeni se prisrčno zahvaljujemo vsem zdravnikom in raznemu zdravstvenemu osebju iz M. Sobote in Zdravilišču Radenci za terapijo in pomoč med njegovo enoletno boleznijo. Iskreno se zahvaljujemo tudi vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, sodelavcem, borcem, g. župniku za pogrebni obred, rogistom, cerkvenim pevcem in upokojenskemu pevskemu zboru za odpete in odigrane žalostinke, govornikom za čustvene besede slovesa in vsem, ki ste nam izrekli ustna ali pisna sožalja, darovali mnogo cvetja in vencev ter za svete maše in v humanitarne namene, pa tudi vsem, ki ste našega dragega pokojnika v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji življenjski poti. Vsem še enkrat prisrčna hvala.

Vsi njegovi neutolažljivi najdražji

Ne morem iz zemlje
kot drobna semena,
da segli bi znova si v tople dlani.
Ne morem, med nami je krsta leseno
in grob je med nami, tišina prsti.

V SPOMIN

1. oktobra se izteka leto nepopisne bolečine in žalovanja, odkar je tragična usoda iztrgala od nas našega dragega

Roberta Robija Banfija

s Suhega Vrha 112

Strašno je bilo spoznanje, ko smo resnično dojeli, da si za vselej odšel od nas, ti, ki si nam prinašal toliko veselja in smeha. Na tisoče prelitih solza v nas ne more ublažiti bolečine. Neizmerno te pogrešamo in z mislimi hrepenimo po stvareh, ki jih naše roke ne morejo doseči. Ostajata nam še trpek jok in spomin nate, dragi Robi. Hvaležni smo ti za vse lepe trenutke, preživete ob tebi. Hvala vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njegovem mnogo preranem grobu ter prinašate cvetje in sveče.

Z bolečino v srcu vsi njegovi

Bila si junaška v svojem
trpljenju, tiha in mirna
bila Tvoja je pot, brez slovesa
bil je Tvoj odhod. Ostala nam
je bolečina in nate boleč spomin.

ZAHVALA

Z bolečino in žalostjo v srcu nas je v 74. letu za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

Marija Hozjan

iz Odranec

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, dobrim sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in vence ter za svete maše in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala g. župniku Kozarju za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici KS za poslovilne besede ob odprtem grobu. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: sin Martin, hčerke Marija, Elizabeta in Ančka z družinami ter drugo sorodstvo

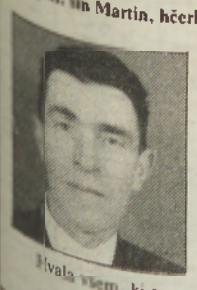

1. novembra bo minilo 14 let, odkar nas je zapustil naš dragi

Martin Hozjan

iz Odranec

Hvala vsem, ki se ga še spominjate in obiskujete njegov grob.

Vsi tvoji

Skrb, delo in trpljenje
bilo tvoje je življenje,
nam ostala je praznina
in velika bolečina.

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek in brat

Ivan Čeh

gozdar v pokoju iz Bakovec

Ob žalostnem spoznanju, ko se zavedamo krute resnice, da smo se za vedno poslovili od našega dragega pokojnika, se z žalostjo v srcih zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in izrekli sožalje, darovali vence, cvetje in za sv. maše ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala med. osebju kirurškega oddelka v Rakičanu za vso skrb in nego med njegovim zdravljenjem, kolektivu Gozdnega gospodarstva M. Sobota, sodelavkam 126. brig. Lahkih oblačil Mura, g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke ter govornici za besede slovesa. Iskrena hvala družini Janeza Bencaka za pomoč v najtežjih trenutkih.

Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Žalujoči: žena Anica, hčerka Olga s Ferijem, vnukinja Sonja z družino in vnuk Boštjan, pravnuk Benjamin, sestra Roza ter brata Štefan in Jože z družinami

Ni več trpljenja, ne bolečin,
življenje je trdno končalo svoj boj.
In sedaj si odšel
kot lepa misel, ki mine in nam pusti
nepozabne spomine.

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je v 68. letu zapustil dragi mož, oče in stari oče

Ludvik Tivadar

iz Tešanovec 110

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, botrini in znancem, Puhanovemu kolektivu, Veletrgovini Potrošnik za darovane vence, cvetje in svete maše. Posebna hvala duhovniku, pevcem in Stanku za odigrano Tišino.

Žalujoči vsi njegovi

Prleški in prekmurski hotelski turistični centri ne zaostajajo več za časom. Čeprav se je poletna sezona pravkar iztekla, se niso prepustili mrtvilu. Odločno se pripravljajo na jesensko–zimsko sezono. Iz obtoka so umaknili vse propagandne biltene, ki niso bili napisani v skladu s sodobnimi turističnimi tokovi. Iz novih smo prepisali nekaj najbolj udarnih propagandnih obljub.

V reklamnem čtivu za **Moravske Toplice** med drugim piše:

»Dolgo smo mislili, da so ravni in globoki jarki, ki obdajajo naš hotel, navadni melioracijski jarki. Ker smo se bali ekološko osveščenih vprašanj naših dragih gostov, smo jim stregli izredno velike zrezke, imenovali smo jih «dinozrezki», da ne bi dvigali pogledov od krožnikov in se ozirali okrog.

Danes nam je lažje. Strokovnjaki geološkega zavoda so namreč ugotovili, da so ravni jarki v resnici tako imenovani **plodilni dinozaverski jarki** in segajo daleč v mezozoik. Nastali so, ko je spolno vzdražen **dinozaverski** samec vrte **tiranozaver rex**, za katere je znano, da so bili zelo neposredni, zagledal samico. Med približevanjem je za njim nastajala globoko sled, ki jo je risal njegov spolni organ...«

*

Reklamne agentke in agentje iz **lendavske Lipe** so o svoji največji znamenitosti zapisali:

»V današnji Evropi regij vas bo, dragi gostje, gotovo zanimalo, kakšni so kraji, v katerih so v geološkem obdobju jura **majhni dinozavri popolnoma iztrebili velike**. To je edini tak primer iz zemeljske zgodovine. Strah velikih pred majhnimi se je v naših krajih ohranil do današnjih dni, saj **se slovenska večina še vedno boji madžarske manjšine...**«

*

Banovci, kjer gostom strežejo tudi z možnostjo, da se kopajo nagi, so poslali na turistične borze po svetu velikanske plakate dinozavra, ki urinira. Spodaj piše:

»Ljudje se nenehno učimo. Tisto kar nam je bilo do včeraj še uganka, je danes razvozlano. Do nedavna smo se še spraševali, kako je nastala naša vroča termalna voda, od kod njeni zdravilni in dražilni učinki? Zakaj kopanje v banovski vodi tako ugodno vpliva na spolno moč?

Danes za nas to ni več skrivnost. Če pridete in se okopate pri nas, se boste prepričali tudi vi! Zdaj vemo, da je banovska termalna voda v resnici **scalnica dinozavrov**, ki se je v nežnih zemeljskih plasteh murskih naplavin ohranila topla in dehteča vse do današnjih dni...«

*

Radenska se v prihodnji turistični ponudbni predstavlja z naslednjim besedilom:

»Pomislite, koliko so si znanstveniki razbijali glave o tem, kakšna so moralo biti srca, ki so poganjala kri po velikanskih telesih dinozavrov. Mi v Radenski smo vedeli že prej: dinozavri so morali imeti **tri srca**. Znanost je danes to potrdila. Pridite v najbolj zanstveno zdravilišče na svetu...«

BESEDA MI KONJ

Radgonski mehurčki

Lep jesenski pozdrav, ljube moje. Še vedno sem zaposlena v moji ne preveč dobro stoječi firmi. Povejte mi: kje pa še danes kaj dobro stoji? Se zadnje pokončne dede je položilo, kaj jih ne bi, saj je trgatev na vrhuncu. Moj že ves teden hodi samo po trgatvah. »Prokleta« pijača. Kljub toči in suši je te žlahtne kapljice preveč, pa še lanske nismo spili (mislim, niso spili). Mene tu ni zraven. Rajši imam dobro kavico. To je pijača za dober klepet. Pa smo staknile glave in naredile analizo (zelo učeno!) o našem opozarjanju na vse napake in svinjarije v našem mestu in okolici. In kaj smo ugotovile? Porazno stanje, vam rečem!

– Župan še vedno d...k (oprostite!) meša in ni koristi od njega (zdaj mu malo oprostim, ker je tudi vinogradnik), zato naj vsak dela to, na kar se razume in vsaj malo zna!

– Glede toče še zdaj ne vem, ali je res bil kriv sveti Peter?!

– O sejmu je čisto tiho, samo en zelen transparent žalostno plapola pri Elradu. Kdo ga bo (je) snel?

– Turizem je na psu; tista turistična tabla na avtobusni postaji je še vedno ena velika spačenka. Ja, pohvaliti pa moram Komunalo, saj je zabetonirala lepe stebričke in napela lepe verižice ob parkirnem prostoru. To bo marsikazteri pijanec telebnil na nos! Parkirišče pa so tako »butasto« zarisali, da te s...t (oprostite!) pritisne! Oglejte si to čudo!

– Semaforjev še vedno ni, pa slišim, da je teden prometne varnosti. Odgovornih občinarjev niso privezali na stebre. Bolje da ne, ker potem še naši mestni cucki ne bi hodili tja scat (o groza). Imam še en pameten (kakšen pa naj bi drugače bil!) predlog. Začasni semafor naj bodo naši izvoljeni »republikanci«: rdeča barva – Feri H. **(druga barva mu sploh ne pristoji,** rumena barva – Jože K. **(večkrat spusti kakšno »indijansko«),** zelena barva – Andrej H. **(novopečeni okoljevarstvenik itd.)** Ti trije gospodje naj toliko časa »utripajo« v našem glavnem križišču, dokler ne bodo v našem glavnem mestu »zrihtali« potrebnih milijonov za semaforje! Joj, kako sem kruta. Kaj hočemo, tudi meni in mojim dragim »analitičarkam« je dovolj sprenevedanja (to besedo sem nekje slišala).

Mirne dneve in trezne noči vam želi vaša »spovedana«

Radgonska klepetulja

Lendavski *pereci*

V štirih tednih, odkar niste imeli priložnosti brati mojih umotvorov, se je zvrstilo veliko dogodkov, o katerih bi vsekakor poročal, vendar mi to ni bilo dano, kajti (kot ste lahko prebrali v prejšnji številki) moje območje gibanja je bilo zelo omejeno. Zdaj se počasi privajam na »civilizacijo«.

V normalne tirnice (če sploh je kaj normalno!) pa se vrača še marsikdo drug. Zadnji konci treh tednov so bili namreč nenormalni. Bila je pač trgatev in vse, kar sodi zraven. Gezo sem vprašal, koliko mošta je iztisnil. Odvrnil mi je, da dvakrat več kot lani. Zvedel sem toliko kot nič. Tudi pred letom mi je na enako vprašanje odgovoril enako. Trdno upam, da bo imel tokrat, ko je bila dobra vinogradniška letina, dovolj dobrega naravnega vina; na uho mi je prišlo, da je v prejšnjih letih stisnil iz tropin, ki jih jim je dodal sladkor, vodo... par hektolitrov »delanca«. Tega seveda nihče ni hotel kupiti. Tudi sam ga ni hotel piti, zato ga je večkrat izlil po klancu navzdol. Njemu podobno je v slabih letinah ravnalo kar nekaj »vinogradnikov«. Letos pa ljudje niso hoteli delati čudežev (stisniti iz grozdja več, kot je bilo v njem mošta), na kar opozarjajo tudi številne hidravlične stiskalnice, ki so jih v prodajo ponudili lendavski trgovci, saj so ostale neprodane. Ljudje so se pač pretežno zadovoljili z navadnimi »prešami«.

Dogodek, o katerem zaradi odsotnosti nisem mogel poročati (so pa to storili normalni novinarji), je bila predtrgatvena razstava psov, psičkov in psičk. Če ne bi dvomil o prihod Predsednika in njegovega Arturja in če ne bi bil prostorsko omejen, bi tudi sam šel poslušat lajež, čeprav ga imam polna ušesa. Sam sicer nimam štirinožca (imam pa dvonožko!), vendar me med spanjem večkrat prebudi sosedova psica. Kar zmrazi me, ko ne le laja, ampak tuli, s čimer naj bi opozarjala, da se tam naokoli sprehaja smrt. Kaj pa, če je namenjana ravno k meni? Nihče ne bi rad šel rakom žvižgat, kajti toliko je reči, ki bi jih človek rad postoril. Saj se tudi vidva, dragi bralec, bralka, bojita prezgodnjega konca?

Kolodvorsko ulico v mali Lendavi so končno asfaltirali, kanalu pa bodo s črnim trakom prevlekli še pločnike. S tem pa podobo tega dela mesteca še zdaleč ne bo povsem urejena. Podvizati se bodo morali še v gospodinjstvih, katerih hiše stojijo od veterinarske postaje do potoka Črnca. Gre za ureditev ograj. Ko sem iz gostilne Kolodvor oprezal po ograji, ki bi jo ponudil za zgled, sem prišel do spoznanja, da je treba vse – podreti! Ker pa brez ograj najbrž ne bo šlo, predlagam, da »občinarji« ljudem dolocijo ne le višino, ampak tudi material in obliko ograj. Najlepše bi morda bile žive ograje, ampak te je treba obrezovati, pa še to pomanjkljivost imajo, da se klepetulje nimajo potem kam naslanjati.

V nekaj prejšnjih paberkovanjih sem omenil ducat imen znanih osebnosti iz moje občine. Odnevi so različni: poskusi, da si »prizadeti« s piscem obračunali (vendar je treba biti pri tem previden, da ne bi prebunkali nepravega!), do »ožaloščenosti« nekaterih, na katere sem pozabil. Napako bom skušal popraviti prihodnjič, zato ne prezrite naslednje številke!

V enih prejšnjih Perecih sem omenil delo novinarke Judit Csuka- Zagorec. Hudo sem se zmotil, kajti napačno sem zapisal zaporedje imena in priimkov. Pravilno: Zágorec Csuka Judit ali Judit Zágorec Csuka. Lepo, da daje (v prvi različici na prvo mesto priimek, ki ga je prevzela potem, ko je rekla »da«; naj se ve, kdo je glavni!

Prevzgojen NACI

En TOTI in TOTA iz Lotmerka

Te dni je bilo tudi v ljutomersko-ormoških goricah zelo veselo. Edino gospoda **Š. K.** (ljubljanski Prekmurec) smo lahko po televiziji videli, da mu je šlo na jok, ko je pripovedoval, kako so mu nekateri po nalogu sodišča izpraznili klet v Cerovcu. Sode z vinom naj bi pustili kar odprte. Če bi *en TOTI* to vedel, bi si vzel *čurko* in ponoči lepo vlekel iz njih, dokler bi kaj teklo. Ubogi **Pišta**, kot mu pravijo njegovi sonarodnjaki, da je moral na stara leta dočakati kaj takega! Bil je ja znani kmetijski novinar, pa so mu kljub temu upali to storiti? In koliko starin (raznih predmetov) je šlo ven hkrati z vinom! No, v *Lotmerki* za vse to nismo bili nič krivi. Nam je lahko žal le zato, ker imamo tam **vinsko cesto**, ki pelje skozi Železne Dveri, Jeruzalem in Cerovec. Pred leti je bilo treba vložiti ogromna sredstva za asfaltiranje, zdaj pa večino tega, kar potrošijo gostje, ‚pokasira' ormoška občina. Enim je zato zelo žal, da niso oklicali za vinsko cesto tisto, ki pelje v Slamnjak.

Tudi gospod **I. T.** iz *Lotmerka* (nekoč iz Prekmurja) si lahko mane roke, saj je, kot vse kaže, odkril zlato žilo. Kako bi sicer dajal nekaterim posojilo tudi do 500.000 nemških mark? 450.000 jim menda izplača takoj, ‚srečneži' pa morajo 15.000 DEM vložiti kot ustanovni kapital; kaj je z razliko, pa *ena TOTA* še ni zvedela, ker je posojilojemalcem naročeno, naj o tem nič ne govorijo. Verjetno pa se bo **Ivek** sam oglasil na *toto* pisanje.

Cene sadja in zelenjave

	Tržnica M. Sobota	Osrednja ljublj. tržnica	Zelenjava Pomurka
Jabolka	50.00	50.00	60.00
Breskve	160.00	100.00	
Nektarine	160.00	125.00	
Pomarančе	70.00	95.00	120.00
Limone	110.00	110.00	160.00
Banane	95.00	90.00	130.00
Lubenice	40.00	50.00	
Hruške		130.00	90.00
Krompir	35.00	40.00	38.00
Solata	100.00	100.00	100.00
Čebula	60.00	90.00	46.00
Česen	290.00	200.00	290.00
Korenje	120.00	80.00	80.00
Cvetača		100.00	140.00
Paradižnik	140.00	110.00	100.00
Paprika	110.00	120.00	120.00
Jajca	10.00	10.00	10.00
Oreh. jedrca	900.00	700.00	1000.00

Mestni svet o drugi osemletki

Izmikajo se odgovornosti!

Občani Murske Sobote so že v treh krajevnih samoprispevkih uvrstili obnovo druge osemletke v srednjeročni referendumski program. Tako so bili leta 1990 sofinancirani idejni načrti in dokumentacija za ureditev okolice te šole, kar je stalo 2,24 odstotka krajevnega samoprispevka v Krajevni skupnosti Turopolje. Zadnja osnovnošolska naložba v mestu Murska Sobota je bila zgraditev tretje osemletke leta 1964, prizidek skupnega pomena pa je bil končan leta 1977. Zato je mestni svet o problemih sofinanciranja druge osemletke razpravljal že od leta 1992. Nazadnje je bilo o tem govora na številnih letošnjih sejah. Med drugim so razposlali anketne liste o pripravljenosti financiranja razvoja mesta s samoprispevkom, ki jih je prejelo okrog 2.500 občanov, »za« pa se jih je odločilo le 328. Razmišljali so tudi o možnih gmotnih sredstvih prek sklada o najetju posojila, tega pa krajevne skupnosti mesta niso mogle storiti.

Na vseh dosedanjih sestankih so največkrat prišli do enakih ugotovitev, in sicer da mestne krajevne skupnosti nimajo nobenih lastnih izvirnih prilivov, ki bi jih lahko porabili za naložbe. Mestni svet Murska Sobota pa soglaša s sklepom občinskega izvršnega sveta, ki je sestavil časovni načrt zgraditve druge osemletke. Poudarjajo, da so vsakršna razmišljanja o najetju posojila soboških mestnih krajevnih skupnosti, ki trenutno nimajo nobenih virov za dokončanje šole, nerealna. Poleg tega se mestne krajevne skupnosti ne morejo zadolžiti, ker nimajo stalnih virov za vračanje posojil.

Sicer pa se člani mestnega sveta obvezujejo, da bodo sodelovali v vseh nadaljnjih akcijah za obnovo druge osemletke v Murski Soboti, če bo to seveda potrebno. Ob tem ni odveč omeniti, da ob sprejetju sklepov občinskega izvršnega sveta mestni svet ni sklenil ali se ni dogovoril za nobeno pogodbo o sofinanciranju druge osemletke. To pomeni, da mestne krajevne skupnosti ne morejo prevzeti nobene odgovornosti za hitrejšo zgraditev in usposobitev objekta, hkrati pa se ograjujejo od prevzetja odgovornosti za hitrejšo postavitev šole. Ker jih je kolektiv druge osemletke seznanil s potekom gradnje objekta in motenjem rednega pouka zaradi izvajanja del, ne odklanjajo tudi nadaljnjega sodelovanja. Pripominjajo pa, da izražajo zadovoljstvo, ker so v mestu po 15 letih znova uvrstili gradnjo osnovnošolskih objektov na prednostno mesto.

MILAN JERŠE

Turnišče: cene pujskov

Prejšnji četrtek so pripeljali rejci na sejem 31 pujskov, ki so bili stari od 7 do 10 tednov in težkih od 15 do 20 kilogramov. Stali so od 7.000 do 10.000 tolarjev, prodali pa so jih 25.

Sejem v Turnišču je vsak četrtek ob sedmih, prodajalci pa morajo imeti s sabo veljavne živinske potne liste.

Cene rabljenih avtomobilov

Na sejem rabljenih avtomobilov v Murski Soboti so prodajalci prejšnjo nedeljo pripeljali 40 vozil, prodali pa 5.

Znamka avtomobila	letnik	prevož. km	cena
Chriysler ES	1991	45.000	18.500 DEM
Zastava 128	1989	44.000	4.500 DEM
Zastava 126 pgl	1990	43.000	3.000 DEM
Opel Kadett 1.3	1976	103.000	2.500 DEM
Jugo Florida	1990	27.000	7.700 DEM
Jugo 55	1990	32.000	5.300 DEM
Mercedes 190 D	1984	112.000	22.000 DEM
Škoda Favorit 135 L	1992	9.500	11.000 DEM
BMW 318	1984	97.000	10.600 DEM
Renault 5	1990	13.200	11.500 DEM
Golf JL	1980	102.000	4.300 DEM

120 let tradicije

Pomurska banka d.d.

Vaša domača banka

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne 5. oktobra 1993, tečaji veljajo od 6. 10. 1993 od 00.00.
Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 5. oktobra 1993 od 00.00.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1,017.6634	1,015.00	1.035.00
Francija	100	2,053.5134	2,051.00	2,087.00
Nemčija	100	7,160.0887	7,200.00	7,300.00
Italija	100	7.3391	7.33	7.47
Švica	100	8,208.3257	8.200.00	8,350.00
ZDA	1	117.1892	117.00	119.30

OBRESTNE MERE ZA TOLARSKE VLOGE
od 1. oktobra dalje

Revalorizacijska stopnja za mesec oktober: R=1.7%

	OBR. MERA	MESEČNA	LETNA
Hranilne vloge	60% OD R	1.02%	12.69%
Tekoči in žiro računi	50% OD R	0.85%	10.48%
Tolarska varčevalna knjižica	R+3%	1.98%	25.81%
Dovoljena prekoračitev na TR	R+20%	3.29%	46.35%
Nedovoljena prekoračitev na TR	R-40%	4.65%	70.74%
VEZAVA			
Depoziti od 10 do 19 dni	R+1%	1.79%	23.17%
Depoziti od 20 do 30 dni	R+2%	1.87%	24.09%
minimalni znesek vezave: 30.000,00 SIT			
Depoziti od 31 do 90 dni:			
do 50 000 SIT	R+6%	2.20%	29.27%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+8%	2.37%	31.71%
nad 100.000 SIT	R+8.5%	2.41%	32.30%
Depoziti nad 1 mesec	R+3%	1.96%	25.61%
Depoziti nad 3 mesece:			
do 50.000 SIT	R+6%	2.20%	29.27%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+8.5%	2.41%	32.30%
nad 100.000 SIT	R+9%	2.45%	32.92%
Depoziti nad 4 mesece:			
do 50.000 SIT	R+7.5%	2.33%	31.10%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+9%	2.45%	32.92%
nad 100.000 SIT	R+9.5%	2.49%	33.54%
Depoziti nad 5 mesecev:			
do 100.000 SIT	R+9%	2.45%	32.92%
nad 100.000 SIT	R+9.5%	2.49%	33.54%
Depoziti nad 6 mesecev:			
do 50.000 SIT	R+8%	2.37%	31.71%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+10%	2.53%	34.15%
nad 100.000 SIT	R+10.5%	2.57%	34.78%
Depoziti nad 12 mesecev	R+11%	2.61%	35.37%
Depoziti nad 24 mesecev	R+11.5%	2.64%	35.86%
Depoziti nad 36 mesecev	R+12%	2.68%	36.50%